

گون باتاركن

محرری

ارجمند اكرم

دیكن - اینجی نشریاتی

درسعادت : باب عالی جاده سنده رشید افندی خاننده

۱۳۳۶

دیكن - اینجی مطبعه‌سی

اوغلمه موقر اكرمه :

سن دوغديغك وقت اوغلم ، سجل نفوسنده مقيد بولنمقله مباهی اولديغك بو دولت معظمه‌نك حدودلری (آدریاتیق) دكزندن بصره كورفزینه اوزانیور ، یمن ، طرابلس غرب ، جزائر بحر سفید ، حرمین محترمین، قلمرو سلطنت سنیه‌یه داخل بولونیوردی .

شرقده روضۀ مطهرۀ رسول الله، غربده مشهد خداوندكاره، تورك نفرلری نگهبان ایدیلر !

بر كون .. ناصیل و نیچون اولدیغنی تاریخلرده اوقورسون .. اعلان مشروطیت ایتدك .

ینه بر كون ، عالمی قانه بویایان، آتشه یاقان ، یمان بر محاربه‌یه، بشریتی زبون دوشوردن مشئوم بر مقاتله‌یه سوروكلندك ...

بو حركاتمزك برنجیسی ایله صوكنجیسی آره‌سنده آلتی سنه‌لك بر فاصله واردی . بو مدت ظرفنده سوء طالعمز بزه راحت یوزی كوسترمدی .

متمادی ادبارمز اخلاقمزی بوزمشدی. حرب عمومیده برچوقلرمز جنایتلر ارتكاب ایتدك . بو اعتراف أليم اولمقله برابر بر حقیقتدر .

آنجق ، اسباب مخففه‌دن اوله‌رق شونی‌ده علاوه ایده‌یم‌كه: ملت، مبارك ، خلوق ، عالیجناب تورك ملتی، درمانسز اوموزلرینه جبراً یوكله‌تلمش اولان بو جنایتلردن بری الذمه‌در . و ایلریده ، كینلر، احتراصلر دورولدیغی زمان ، تاریخك حكمی البته بو یولده لاحق اوله‌جقدر .

بوحكمه یاردیم ایتمك اوزره مع الاسف بعض قیود آلتنده، فقط وقوعات صحیحه‌یه مستنداً یازمش اولدیغم شو ناچیز اثر ، دستگاه طبعه

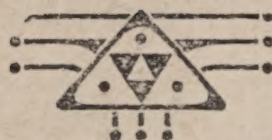
ویرلدیکی زمان، فضای بشریتده، آلتی بچق عصردن بری نشر انوار ایدن بر شمس تابان احتشام وعظمت ، بر نیر قدسی فضیلت غروب ایدییوردی .

بی اختیار ، سنی ، سزلری دوشوندم.. فقط نه دن بیلمم ؟. قلمم پك او قدر صیزلامدی ...

الله عظیم الشاندر ! بنه پارلاق بر کونك طوغه جغنه و سنك او کونلری کوره جککه ایمانم وار اوغلم !

ارجمند اکرم

دارالخلافه ۱۸ رمضان ۳۳۸

— ١ —

استنك زاده امامی مرحوم عاشر افندینك حرمی صدبرك خانم، بریجك اوغلی خلقی بكلك اصراریله، طوغوب بویودیكی محله‌یی، درت اوطه‌لی أوینی ترك ایدوب ده آیاس پاشاده‌كی بو آپارتمانه طاشینده‌لی چوق راحتسز اولیوردی. حقوق قدیمه‌یه رعایتله، تا استانبولك اك كنار محله‌لرندن زیارتنه كلن اسكی قونو قومشو آره‌سنده كوچوكلكندن بری هپ عینی صمیمیتله كوروشدیكی مختارك وسیله خانمله، ممیزك افاقت خانم بیله، اللی درت آیاق مردیونی طیرمانمقدن بیقارق آرتق بك سیره‌ك كلمكه باشلامشلردی. صدبرك خانم ایسه كندینی بو بر قاتدن عبارت مسكن ایچنده، قفسه حبس ایدلمش بر قوش كبی محصوز كوریور، پنجره‌دن باقسه باشی دونیور، سوقاغه چیقسه دونوشده مناره‌یه چیقار كبی اویتمز توكنمز مردیوندن اورككوردی. بناءً علیه بوتون عمری، نه كندیسنك نه‌ده

كلينى هديه‌نك بر درلو ايصينه‌مادقلرى بوطار حجره‌نك ايچنده كچيوردى .

بو منحوس يره طاشينمق، خلقينك نره‌دن عقلنه كلمشدى؟ استانبولده‌كى اوك طارلغنى ، هواسزلغنى ، كهنه‌لكنى بهانه ايدوب ده بورايه نقل ايتمه‌يى تكليف ايتديكى زمان صدبرك خانم، آخر عمرنده بويله فرنكلر آره‌سنده كيدوب ياشايه‌ميه‌جغنى ، هيچ اولمازسه صارى يره، كوز تپه‌يه كيدلسه يوره‌كى ياتميه‌جغنى اوغلنه آكلاتمق ايسته‌مش فقط تبديل فكر ايتديرمكه موفق اوله‌مايجه چار وناچار قاتلانمشدى .

صدبرك وكلينى هديه خانملرى، آپارتماندن نفرت ايتديرن باشقه سببلرده واردى. بورادن عادتا تشئم ايديورلردى. بوراسى بر كره بك اوغلى ديمكدى. بك اوغلى ايسه بوتون اركك‌لرى باشدن چيقاران ، نيجه اوجاقلرى سونديره‌ن ملوث بر محيط فسق وفجور ايدى . ديكر طرفدن ، بر كون صباح نمازينه قالقان صدبرك خانم پنجره‌نك اوكنده قهوه‌سنى ايچركن قارشيكى آپارتمانده كنج بر قوقونانك ، كوكسى ، قوللرى ، باجاقلرى آچيق اولديغى حالده صاچلرينى طاراديغنى كورمشدى . پرده‌سنى اينديرمكه لزوم كورمه‌دن بويله عرض محرميت ايدن بو حاسبه‌يى خلقى كورسه ، نه قدر اولسه اركك‌لكى غليانه كلمزميدى ؟ بو نه بيچم محله ايدى ؟ الله ويرمه‌سين نه طرفه دونسه‌ك يارى بلمه قدر چيپلاق قوقونالر كوريوردك بونلرك يرى؛ كوپك يرنده

خلقیجکنک کوکلنی چالیویرسه ایش نره‌لره واریردی ؛ زیرا صدبرك خانم، قاعده خلافنه اوله‌رق کلیننی سوه‌ر واوکا آجیردی. هدیه‌یی تا کوچوکلکدن بری طانیمش ، اون اوچ یاشنه باصار باصماز اوغلنه آلیویرمشدی . بونلر کلین قائن آنا دکل ، عادتا آنا قیزدیلر. واقعا هدیه‌ده فوق العاده مطیع، قادین ، الی هر ایشه باقیشیر وسا کندی. کرك روحنك وکرك قائن آنا سنك اطرافنده پروانه کبی دونر ، هر ایکیسنی‌ده ممنون ایتمکه چالیشیردی . ایشته بوندن طولایی صدبرك خانم ، اوغلنك بر مناسبتسزلك ایتمه‌سندن، بو مردار محیطده شیطانه اویماسندن قورقیوردی .

بو اندیشه‌لرینی بر مدت کم ایتدکدن صکره طایانامدی ؛ هدیه‌یه‌ده آچدی . آرتق ، آقشاملری خلقی بك أوه کلمکده بر آز کجیکدیمی، قائن آنا ، کلین بری برلرینك یوزینه باقیورلر. ویکدیکرینك نظرلرنده عینی ألملی سؤالی اوقیورلردی . عجبا ؟.. مع مافیه ، بورایه کله‌لی درت آی اولدیغی حالده ، خلقی بك اسکی اطوار وحرکاتندن انحراف ایتمه‌مشدی . هر صباح أوندن چیقارکن زوجه‌سنی ، والده‌سنی برر صورتله تطییب ایدیور ، اقشاملری‌ده، طیشاریده بر ایکی قدح آتیشدیروب منتظماً أوه دوندیکی زمان طاتلی سوزلرله آناسنی ، قاریسنی ، حتی آشجی ظرافت باجی‌یی اوقشامقده دوام ایدیوردی .

بوکا رغماً صدبرك خانم متصل اوقویوب اوفله‌یور ؛ یقین

بر آتیده محقق بر فلاکت اوله جقمش کبی متمادیاً چاریدیی چکیوردی .

بر کون ، قندیل مناسبتیله زیارته کلمش اولان مختارك وسیله خانمله بو خصوصده دردلشدی :

— وسیله خانمجغم ! بو خنزیر ، سفر طاسی کبی آپور . طومانه کیردم کیرەلی ، نه یالان سویله‌یم ، باشمزه بر بلا کله جك دییه قورقیورم . اطرفمز ، الله ویرمه‌سین تیاتورا کبی . نره‌یه باقسه‌ك قوقانالر . هم عنادینه‌ده سوسله‌نیورلر ، پودره‌لر ، دوزکونلر سورونیورلرده ، پنجره‌لره اویله چیقیورلر . کچن صباح بر دانه‌سی آنادن طوغمه ، آچیق پنجره‌نك اوکنده طورمش قوپه‌سی صاچلرینی طارایوردی .

صحتنه ایمان ایتدیکی بو وقعه وسیله خانمی یرندن اویناتدی :

— آ آ ! مارت کدیسی کبی طاملرده چیقاجقلر ظاهر !

— هیچ صورمه وسیله خانمجغم ! خلقی بونلری کوره‌جکده باشدن چیقه‌جق دییه یوره‌کم چارپیور . انسانلق بو ! اوغلان دلی‌قانلی . دنی آریی‌یه فلان باقماز ، کوکلنی قاپدیریویریر . هانکی شیطانه اویدوقده بورایه کلدك بیلمم‌که ؟

— واللهی حقلك وار ، قارداش ! دمین مردیوه‌نلری چیقارکن اورته یرده قاص قاتی بنه قالیوردم . چیقمقله بیتمیورکه ...

— یا . اویله ! هم بعضاً دوشه‌نیورمده ؛ الله کچندن

ویرسوز.. انسان اوله‌جك اولسه، جنازه‌سی اذیتله ایده‌جك. صوکره یه‌تانه‌جق یری ده یوق. چاشیرلق باغچه‌ده، چاشیر آصه‌جق یری طامده، اجل عجائب برشی. هانکی بر قصورینی صایوب دوکه‌یم؟

وسیله خانم، سوزی یینه دیدی قودی‌یه انتقال ایتدیرمك و خلقینك هنوز محله‌لك قوقانالریله قوقلاشوب قرقلاشمدیغنی اوکرنمك آرزوسیله، جواب ویردی:

— ظاهر، ارککلر بویله یرلردن خوشلانیورلر، نه دیمه‌لی؟.

— اویله اولملی. خلقی بو قصورلری بن سویله‌دکجه، خوش ورییور. «آلیشیرسین آننه!» دییور.

— نه‌ی! ألبته! قوقانالری اوده کوریورسه؛ چابوق ایصینمشدر!

— آ! صوص! کیرمدی انشا الله! آغزیکی خیره آچ! ایشته او وقت قورقدیغمه اوغرارم.

— والله خانمجغم، هرحالده او بورایه طوروب طوره‌مزکن کلدی. مطلقا اونی بورایه چکن وار. آما یینه جناب حق خیرلر ویرسین!

وسیله خانم، صدبرك خانمك ایچنه بو زهری بولاشدیردقدن صوکره، وقتك کیج اولدیغنی بهانه ایدرك قالقدی کیتدی.

او کوندن بری زوالی آنانك اندیشه‌لری‌ده آرتدقجه آرتدی. آرتق کوزینه اویقو بیله کیرمز اولدی .

— ۲ —

خلقی بك ، مکتب حربیه‌دن چیقدقدن صوکره ملازم ثانی‌لکله اوچنجی اردویه سوق اولنمشدی اوتاریخده ماکدونیا حال غلیانده ایدی . مختلف ملتلر آره‌سنده طوغمش رقابت یوزندن صرب ، بولغار ، یونان چته‌لری بربرلریله ، تورك تعقیب مفرزه‌لری‌ده بونلرك جمله‌سیله متمادیاً چارپیشیورلردی. خلقی بی بومفرزه‌لردن برینه تعیین ایتدیلر واوراده ، تمام بش سنه ، کیجه‌لی کوندوزلی ، کاه کونشك یاقیجی شعاعاتی، کاه‌ده فیرطنه‌لرك یوزقامچیلایان صوغوغی آلتنده، طاغ طاش آشه‌رق، ووروجی ، ازیجی ، بیقدیریجی بر حیات سوردی .

اوراده کوردیکی حقسزلقلر ، معروض قالدیغی صیقینتیلر بو مطیع، خلوق عسکرك روحنی عصیانه سوق ایدییوردی . اولا قدره ، سوء طالعه قارشی عصیان ایتدی ؛ صوکره کندیسنی بو درجه اهمال ایدن ، کوندردیکی طاغ باشلرنده یالرجه اونوتان ، دوکدیکی قانه مقابل عزت نفسنی بیله کوزه‌تمه‌ین حکومته قارشی یاواش یاواش برکین طویمغه باشلادی. دوت ییل متمادیاً اشقیا پشنده قوشان بر ملازمجق آلتی آیلغی منتظماً تداخل‌ده‌قالان ماهیه اوجیوز غروش ... ایله هردرلو محرومیتلر ایچنده چیرپینیور ، آنجق بو کین ایله متسلی اوله‌بیلیوردی .

مکتبده ایکن ، صنف آرقداشلری میاننده پاشا زاده‌لر
واردی. بونلر ده اعدادی صره‌لرنده خنکارم چاووشی اولیور،
علی الدرجات وسرعتله قطع مراتب ایدرك ، مکتب شهادتنامه‌سیله
برلکده بیکباشیلق فرمانی آلیورلردی . خلقینك بونلردن
فرقی نه ایدی ؛ امام اوغلی اولمقمی ؟ . حالبوکه هر بری بیك
درلو سیئات ایله شهرتشعار اولان او پاشالری ، خلقی ، محترم ،
مبارك ، متدین ، ناموسکار باباسیله قیاس ایدییور و اونك
سونوك فقط عفیف ، تمیز موجودیتیله افتخار ایله‌یوردی .
استك زاده امامنك یرینه فلان پاشانك صلبندن طوغمه‌نك
انسانه بر امتیاز مخصوص بخش ایتمه‌سنه عقل ایردیره‌میور ،
تحمل ایده‌میوردی .

بر گون مناستر جوارنده بر بولغار چته‌سنك ایزلرینی
کشفه اوغراشیرکن ؛ بعض ضابطانك حکومته قارشی قیام ایتدیـ
کلرینی خبر آلدی . بو قیامك سببنی صورمه‌دن ، آکلامه‌دن ،
سلاحنی آلدی واونلری بولوب التحاق ایتدی .
کندی کبی ناموسلی ، حمیتلی ، سلاح آرقداشلرینك اثر
ترتیبی اولان بو قیامدن مقصد نه اولدیغنی خلق آکلامقده
کچیکمه‌دی .

مکتب حربیه‌ده ایکن ، هر درلو تنقیدات وتجسساته رغماً
الدن اله طولاشان کمال ، حامد ، اکرم ، مراد بکلرك آثاری
اونلرك ذهننی ، حریت ، مساوات ، وطن کبی یوکسك غایه‌لر

حقنده اولدقجه تجهیز ایتمشدی . آرتق تماماً و منحصراً بو غایه‌لره حصر مساعی وفدای نفس ایتمکه عزم ایلدی .

بر قاچ آی صوکره ، مشروطیت اعادةً اعلان ایدلمش ، حق ظالمه غلبه ایتمشدی خلقی حسب البشریت بوندن کندینه بر حصهٔ غرور آییردی . ملتك فی مابعد رفاه وسعادتی بر آزده کندی اثری ایدی . بر مدت وطنداشلرینك صمیمی ویا ریاکار توجهاتی ، تبریکاتی قبول ایتدی بوندن حظ ایدییوردی . بو مستیٔ غرور تخفف ایدنجه ، خلقی ، استانبوله ، بوش قالان موقعلره ، مأمورتلره قوشان ، زمام اداره‌یی اللرینه آلمق و وقت غیب ایتمه دن اصلاحاته باشلامق املیله پایتختده طوپلانان آرقداشلرندن آییرلدی ، ینه قطعه‌سنه آرتق وظیفه‌سی قالمامش اولان مفرزه‌سنك باشنه عودت ایتدی . یالکز ، اورادن ، سلسلهٔ مراتبه رعایتله ، ملازم اولمقله ترفیعنی طلب ایتدی . بو ایسه حقی ایدی .

آرقداشلری ، شیمدی برر برر دویزدکاری او پاشالرك مقاملرینه کچیور ، قوناقلرینه یرلشیور حتی کیزلیدن کیزلی‌یه قیزلریله عقد ازدواج بیله ایدییورلردی . آره‌لرنده اقبالك مسکر ، زهرلی طادینی طاتمقجه ، طاغ باشنده کندیلرینه چیزمش اولدقلری غایه‌لری بللی بایلمیز اهماله باشلایانلر اولیوردی . خلقی بی ده بو سفره‌دن متنعم اولمغه دعوت ایتدیلر . فقط او تمیز ، نجیب عسکر بونلره جواب بیله ویرمدی .

انقلابی تعقیب ایدن بشنجی آیده ملازم اول خلقی افندی ایله رفقای عصیانی آره‌سنده آرتق بر رابطه قالمه‌مشدی . خدمات سابقه‌سی ، مزایای اخلاقیه‌سی کاملاً اونوتلمش سرکشلك ، کچمسزلك ، حتی خودبینلکله مجملنمشدی .

ملازم اول خلقی افندی ، بعدالانقلاب ، ینه اوچنجی اردوده ، ینه آچ ، ینه مهمل و محروم اوله‌رق انقلابدن اول ملازم ثانی خلقی افندینك یاشادیغی حیاتی تکرار یاشامه‌یه باشلادی .

بو عمر ، بو دفعه‌ده ییلدرجه امتداد ایتدی . آره‌لقده آرناوودلق عصیانی ، حوران ، یمن وقوعاتی اولدی . خلقی بونلره قارشو سوق ایدیلن قوای تأدیبیه‌دن هیچ برینه اشتراك ایتدیرلمه‌دی . او آرتق مناستره یرلشمش اوطوریوردی . باباسی وفات ایتمشدی . بر آره‌لق مأذوناً استانبوله کلدی . اونی کیرایه ویردی . أولندی . آناسی ، زوجه‌سنی برلکده آلوب مناستره دوندی . اوراده ساکن ، منتظم بر حیات کچیریوردی . هدیه ، زوجنی بختیار ایدیور ، کوچوك بودجه‌یی اداره ایتدیریوردی .

بالقان حربی حادث اولدی . بو دفعه خلقی افندی‌یی بر پیاده بلوکینك باشنه کچیردیلر . او فجیع ، مشئوم محاربه‌نك بوتون صفحاتنه ، تك توك ظفرلرینه ، بوزغونلرینه اشتراك ایتدی . نهایت اوموزندن آلدیغی یاره ایله برابر یوز باشیلق

اپولتلرینی قازاندی . عقد صلحی متعاقب معاملات ذاتیه امرینه ویرلدی . استنك زاده محله‌سنده‌کی باباسندن قالمه أوه یرلشدی.

شیمدی هر بری ، لوا ، فریق ، اولمش ، بویوك بویوك موقعلره ارتقا ایتمش اولان اسکی آرقداشلرینی آرتق بوتون بوتون براقمشدی .

آره‌ده صرده بونلردن بردانه‌سنك منقبه‌سی قولاغنه قدر کلیور ، او زمان خلقی‌نك بوتون وجودی بر رعشهٔ حدتله ، روم ایلیده اشقیا تعقیبنده ایکن او وقتکی حکومته قارشی طویدیغی کینه پك بکزه‌ین بر حسله تیتره‌یور ، دستورلری ، عهدلری چوق چابوق اونوتان او حریفلره لعنتلر صاوو. ریه‌یوردی ..

— ۳ —

سرای بوسنه‌ده پاطلایان برقورشون آوستریا ولی‌عهدینك قانندن بر پارچه‌ده استانبوله صیچراتدی . سنه‌لردن بری بکله‌نیلن جهان حربی آلوله‌نیوردی. بوبادره‌یه بزده سوروکله‌نه‌جکدك . تموزده سفر برلك اعلان ایدلدی .

برکون خلقی افندی‌ده برامر آلدی . نوشهر اخذعسکر ریاستنه تعیین اولنمش، اوچ کون ظرفنده محل مأموریتنه حرکت ایتمسی اقتضا ایدییوردی .

او بو تعیینی حسن تلقی ایتمدی. کندیسنی باشدن آتیور. لردی . مقدرات ملتی اللرنده طوتانلر ، بیلیورلردی‌که ، کند.

یلرینك بی حد وپایان اولان اقبال، اعتلا، اشتهار خصوصنده‌کی
احتراصلرینك باشلیجه معارضلرندن اولان بو اسکی رفیق
مساعیلری آغزینی طوتمیه‌جق، هنوز یك فجیع بر محاربه‌دن،
مجروح ومأیوس چیقمش اولان بر قومی یکی سرکذشتلره
قاریشدیرمق ایسته‌یه‌نلری تصویب ایتمیه‌جکدی . ایشته بونك
ایچوندی که نسبةً دائرهٔ تأثیری محدود اولان اوفاق بر قضایه
خلقی‌یی تبعید ایدییورلردی .

او ، اولا کیتمك ایسته‌مدی . حربیه نظارتنده یوکسك
موقعلر اشغال ایدن بعض آرقداشلرینه آجی سرزنشلرده
بولندی .

هپسی سکوت ایدییورلردی . فقط بو خصوصده صادر
اولان امرك کری یه آلنمسی ممکن اوله‌میه‌جغی آکلاشیلیوردی .
او وقتده استعفا ایتمك ایستدی . بوکاده والده‌سی صدبرك خانم
مانع اولدی . اساساً تعیش خصوصنده زحمت چکیورلردی .
بلکه هپ برلکده آناطولی‌یه کیدرلرسه ، اوراده دها اوجوز
یاشایه‌جقلر ، تراکم ایدن اوفق تفك بورجلرینی اوده‌یه‌بیلمك
ایچون احتمال که براز پاره‌ده بیریکدیره‌جکلردی .

خلقی مأیوس اوله‌رق، ایسته‌میه ایسته‌میه نوشهره کیتدی.
آره‌دن بر مدت کچدکدن صوکره ، آناطولینك بو کوزل
قصبه‌جغنه آلشمشلردی. کنارده، قیره‌یاقین استیجار ایتدکلری
اوفق أوی هدیه قیص قیوراجق سوسله‌مش ، نفرك بلله‌دیکی

باغچه‌یه اوته بری اکمشدی . بر قاچ طاووق ، بر سودلی اینك ایدینديلر . صدبرك خانم ، چوجقلغندنبری آرزو ایلدیکی بر حیات سورمکه باشلادی .

صباحلین ایرکندن قالقیور ، طاووقلری قیره صالیویریور ، باغچه‌ده‌کی دوت آغاجنك آلتنده قهوه‌سنی ایچیور ، صوکره اوغلیله کلیننی قارشیسنه آله‌رق ، اینکك خالص ، نفیس سودیله ، اوده یاپلمش یاغی ، پینیرله قهوه آلتی ایدییوردی .

حتی صدبرك خانم ایشی دها ایلری‌یه واردیره‌رق کیزلیدن کیزلی‌یه یکی امللر دوشدی . محاربه ختامه ایرنجه اوغلی اقماع ایده‌جك ، استانبولده‌کی أوی صاته‌جقلر ، یاشیدی اوطور- دقلری بو أوی ویاخود بر باشقه‌سنی آله‌جقلر . فی مابعد بورایه یرلشه‌جکلردی . سلك عسکریدن بر صورتله چکیله‌جك اولان خلقی‌ده ناصل اولسه بوراده ، بو کوچوك عائله‌یی کچیند- یره‌جك کبی بر ایش بوله بیله‌جکدی

مع هذا بو امللرینی نه اوغلنه ، نه‌ده هدیه‌یه آچدی . هپ کندی کندینه قوریيور ، کندی کندینه سویلیوردی . یالکز جوشدیغی زمان ، چوجوقجه بر صافیتله ، صاری اینکی کندیسنه مخاطب اتخاذ ایدرك ، اللی مطیع حیوانك صیرتنده شفقتکارانه کزدیرییور ، بوتون اسرارینی اوکا صایوب دوکیوردی ..

— ٤ —

نوشهر اخذ عسکر معاملاتی یولنده کیدییوردی رئیس

یوز باشی خلقی بك سرت ، متین ، طوغری بر آدم اوله‌رق طانیمش ، آز زمان ظرفنده کندیسنی بلا تفریق بوتون اهالی‌یه صایدیرمشدی . وظیفه‌سنه متعلق ایشلرده خاطر ، کوکل طانیمه‌مه‌سی ، فراریلره ، تمارض ایدنلره قارشی بی آمان طاوراننه‌سی خلقده کندی حقنده قورقو ایله قاریشیق بر حس حرمت اویاندیردی . قصبه‌ده کیمه صورولسه خلقی بك حقنده حسن شهادت ایدر ، اونك سرت ، فقط حقپرست بر ضابط اولدیغنی سویلردی .

استقامت طبعی ایسه ضرب مثل حکمنه کیرمشدی . قصبه‌ده هیچ کیمسه اوکا هدیه اوله‌رق بر چاناق یوغورت یاخود بر اوقه ترخانه اولسون قبول ایتدیره‌مه‌مشدی . حسن صیته بوخصوصده چوق یاردیم ایدییوردی .

اخذ عسکر شعبه‌سنده غیر مسلح افراد میاننده انتخاب ایدلمش (چین کوز اوغلو پرودروموس) نامنده بر یازیجی واردی . بو کنج تورکجه‌یی او حوالی‌یه مخصوص شیوه‌ایله تکلم ایتمکله برابر ، ایی اوقیور و پك ایی یازییوردی . حتی شعبه‌نك قپولرنده یاپیشیق (مقام ریاست) (برنجی بلوك) الخ .. کبی یازیلر هپ پرودروموسك بر نمونهٔ حسن خطی ایدی .

نیکده‌ویا قیصری اعدادیلرینك برنده برپارچه تحصیل کورمش اولان بو کنجی ، هیئت صحیه ضعف بصر سببیله خدمت غیر مسلحه‌یه ایردیغی زمان ، خلقی بك اوکا شعبه‌ده چالیشمه‌یی تکلیف ایتمش ، اوده درحال قبول ایلمشدی .

او کوندن بری پرودروموس پك مقدمانه چالیشــەرق آمرلرینك حسن توجهنی قازانمش ، بالخاصه رئیســك کوزینه کیرمشدی .

پرودروموس انسانه حلول ایتمك صنعتنی ای بیلیوردی . خالقی بکك اخلاق ومزاجنی پك چابوق اوکرندکدن صــکره هپ اونك صوینه کیدییور ، اونك کبی ، آرقداشلری میانده جدیت ، اقدام وغیرت ، عفت و استقامت کبی مزایا ایله تمایز ایدییوردی . عادتا پرودروموس شعبەده ایکنجی بر خالقی بك ایدی .

دیکر طرفدن بو پرودروموسك (ماری) اسـمنده برده آنەسی واردی . بوتون آناطولی قادینلری کبی ایشــکذار ، انواع هنرلره واقف اولان ماری خانم آز زمانده یوز باشی بکك عائلەسنه کندینی سودیردی . یاپیق یاپمق ، پنیر ، پاصدیرمه ، پستیل ، صوجوق ، اریشته ، بولغور ، نشاسته یاپمق ، سبزه ، میوه قوروتمق ، جنس جنس طورشــولر قورمق ایچون صیق صیق کلیور ، کونلرجه ، بعضاً هفتەلرجه مســافر اولیوردی . کوندوزلری صدبرك خانمه هدیەیه عرض خدمت ایدن ماری کیجەلری‌ده یوز باشی بکی ، تحف شیوەسی ، عجیب حکایەلری ، دیدی قودیلریله اکلندیرییوردی . وبالطبع ، قادینله تأسس ایدن بو صــمیمیت خالقی بکله پرودروموســك آرەسـندەکی

مناسباتده تأثیر ایدییور ، یواش یواش بونلرده تکلیفسز اولیورلردی .

مثلا آقشام اوزری ، شعبه‌ده‌کی ایشلر بیتنجه ، خاقی بك دائره‌دن پرودروموسله برلکده چیقور ، أوینه آله‌جغی اوته بری‌یی دائما اوکا ایصمارلایوردی . بو صورتله استفاده‌سی‌ده اولیوردی ؛ چونکه اورانك یرلیسی اولمق حسیله پرودروموس هرشیئی هرکسدن دها اوجوز آلیور ، امتعه‌نك ایسی نره‌ده صاتیلیر اولدیغنی بیلیور ، اوکا کوره ییه‌جك ایچه‌جکك أك نفیسنی غایت اهون اوله‌رق تدارك ایدوب رئیس بکك قپوسنه قدر کوتوروب ، کندیسنه :

« اوغلوم ! » دییه خطاب ایدن صدربك خانمه تسلیم ایدییوردی .

بو تکلیفسزلکه رغماً آمر ایله مأمور آره‌سنده‌کی فرقی پك اعلا ادراك ایتدیکی جهتله پرودروموس هرنه‌زمان برایش ایچون خاقی بکك یاننه کیرسه کوکسنی ایلیکله‌مه‌یی ووضعیت آلمه‌یی اهمال ایتمه‌یوردی . بو یوزدن شعبه رئیسنك یازیجیسنه قارشی محبتی ، اعتمادی کوندن کونه تزاید ایدییوردی .

آرتق ایشدن خالی قالدقلری وقت ، حسبحال ایتمه‌یه بیله باشلادیلر .

پرودروموسك پاصدیرمه‌جی اولان باباسی صاغلغنده ایی کچینه‌جك قدر قازانیرمش . هرسنه برایکی کبه اینك صاتون آلیر ؛ اونلری کسر ؛ پاصدیرمه‌سنی یاپار ، موسمی کلنجه

استانبوله کوندریر صاتارمش . کندیسی جاهل قالدیغی وجهلی یوزندن رفاه کورمه‌دیکی جهتله برچوجق اوغلی پرودروموسی اوقوتمق، حاکم یاپمق ایسته‌مش، مکتبه ویرمش، کندینه کوره خیلی فداکارلقلر یاپارق آدم ایتمکه چالیشمش ایدی . نه‌چاره که باباسنک عمری وفا ایتمه‌یجه، پرودروموس برپاره‌سز طول قالان والده‌سنی کچیندیرمك ایچون تحصیلنی یاریده براقه‌رق نوشهرده کندی همشهریلرندن بر تاجرك یانینه یازیجیلقله کیرمشدی . کندیسنده تجارته فطری بر قابلیت و مستثنا بر ذکا حس ایدن اوتاجر سفر برلکك دوامی مدتجه، یازیجیسیله آناسنه باقمه‌یی درعهده ایتمش اولدیغندن بو جهتدن مستریح اولان پرود و-موس، کیجه‌لری دکانه کیدوب مخابره‌یی تأمین ایتمك، دفترلری تماملامق صورتیله ادای دین شکران ایدییوردی .

نوشهرك اك ایلری کلن زنکینلرندن اولان و (چمن اوغلی یوردان) افندی تسمیه ایدیلن بوتاجری ده پرودروموس بر وسیله ایله خالق بکه طانیتدیرمش، ضابطله احباب ایتمشدی . بعضاً پازار اقشاملری خالق بك، اوجه پرودروموس ایله خبر کوندره‌رك، یوردان افندینك أوینه مسافر کیدییور؛ اوراده برایکی قدح راقی ایچوب برازصحبت ایدییوردی . اساساً بوتون قصبه‌ده، بری برلریله تأسیس مناسبات ایتمه‌لری طبیعی بولنان مأمورین حکومتدن ماعدا، خالق بك، بر بو ذات ایله احباب

اولمش ، صاغدن صولدن کندینه عرض ایدیلن دوستلقلره اهمیت بیله ویرمه‌مشدی

بویله‌جه ، اخذ عسکر رئیسی ، وظیفه‌سی ، عائله‌سی ویوردان افندینك دوستلغی آره‌سنده ، ساده وراحت بر عمر کچیرییوردی ...

برکون استانبولدن برمکتوب آلدی . استك زاده محله‌سی مختاری وباباسنك قدیم دوستی قدری افندیدن کلن بو مکتوب جان صیقه‌جق خبرلر احتوا ایدییوردی .

بر سنه قدر اول ، هدیه بر ذات الرئه کچیرمش وبالآخره بونی اوزون بر دورهٔ نقاهت تعقیب ایتمشدی . اوزمان ، حکیمه ، علاجه ، غدایه ، هکبه‌لیده تبدیل هوایه ویره‌جك پاره‌سی اولمیان خالق ، بابادن قالمه أوینی یوز اللی لیرا مقابلنده بایزیدده صراف آرتین آغایه ترهین ایتمش ، بر سنه وعده ایله بر ده سند امضالامشدی .

شیمدی وعده تمام اولمش ، آرتین ده پاره‌سنی ایسته‌یوردی . خالقی بی اقامتکاهنده آرایوب ده بولامایجه ، قهوه‌ده محله مختاری صفتیله قدری افندی‌یه مسئله‌یی آچمش ، اقامهٔ دعوی ایده‌جکنی سویله‌مش ، آنجق قدری افندینك خالقی بی خبردار ایدوب دعوایه محل قالمه‌دن ایشی بیتیره‌جکنه دائر ویردیکی سوزه اعتماداً یکیدن برآی مهلت ویرمشدی . مختار مکتوبنده بو تفصیلاتی اعطا ایلدکدن صوکره برچوق ده نصیحتلرده بولنییوردی . بویله أو الدن چیقاریله‌ملی ؟ بو بورج نه یاپیلوب یاپیلمه‌لی ، هرحالده

اوده‌مه‌لیدی. یوقسه أو، یوق بهاسنه اجرا مرفیله صاتیله‌جق اولورسه مرحوم عاشر افندینک روحی جنتده معذب اوله‌جقدی. بالخصوص که ایچریسنده‌کی کراجی الله ایچون عیز باقیوردی. باغچه شمدی کوروله‌جك شیئدی. قویونك یاننده مرحومك دیکدیکی قیصی آغاجی بو ییل پیطراق کبی میوه ویرمش، مستأجر اوقه، اوقه صاتمقله بیتیره‌مامشدی. یان پنجره‌لری صاران خانم اللرینك قوقوسندن بیتیشیك قومشونك عادتا باشی طوتیوردی.

خالق بکك یوره‌کی «جیز!» ایتدی. طوغدیغی، بویودیکی او أو هیئتیله کوزینك اوکنه کلدی. چوجوقلغی، کنجلکی، مکتبلیلکی، پنجشنبه‌لری أوه کلیشی؛ بیاض صقالی، مائی کوزلری، نورانی چهره‌سیله کندیسنی قارشیلایان باباسی، جمعه کونلری نمازدن صوکره برلکده اوطورمغه چیقدقلری چار- داقلی، آصمه‌لی، کیجه صفالی کوچوك قهوه؛ سسسز، ایصسز، قالدیریملری یامری یومرو، داراجق سوقاقلر یوز باشینك طالغین نظرلری اوکنده رسم کچید یاپدیلر.

شیمدی یا بورجی اوده‌مه‌لی و یاخود بو مونس لوحه‌نك اوزرینه بر پرده چکوب آرتق ابدیاً اونوتمه‌لیدی.

دماغنی برحما استیلا ایتدی. شقاقلری منکنه‌ایله صیقیلیور کبی اولیوردی. دوشوندی. بورجی اوده‌مك.. فقط ناصل؟. نا ایله؟. آلدیغی معاشده، أوینك آلتی تجدیده‌دن عبارت بدل

ایجـارینی‌ده ضم ایدرك آنجق کچینه‌بیلیوردی . آناسـنك ، زوجه‌سـنك ده آیریجه مال دینه‌جك، پاره ایده‌جك، هیـچ بر شیلری یوقدی .

او وقت چاره‌سز أو صـاتیله‌جقدی . بونی دوشـوندکجه تحمل ایده‌میور ، عصـیان ایدییوردی . بوینه‌جه ، بولنمه‌سی مستبعد برچارۀ حل آرارکن ، ایچری‌یه ألنده برطومار اوراقله پرودروموس کیردی . ضابطنی دوشونجه‌لی، طالغین کورونجه، تکلیفسزجه صوردی :

— نه دوشونیوکز ، رەئیز بەغ ؟. افکارك‌می وار ؟. نه‌یك وار ؟.

خاقی : « هیچ ! » دیدی. پرودروموس اصرار ایتدی.

— هەچ اولورمی؟ بابانی ایره‌نکك بوزولمش.. (مکتوبی کوره‌رك) غارا خبرمی وار ؟ یوغ ایشاالله !

خاقی ، بو صوك سواله جواب ویرمدی . اوراقی تدقیق ایدییوردی . فقط تدقیق ایدرکن کوزلری طالیور وبو حالی قورناز یازیجینك نظر دقتندن قاچمیوردی . هر حالده ضابطك روحنده بر بحران ، بر اوزونتی واردی . کاغدلر حواله ایدیلدکدن صوکره ، چیقارکن ینه لاابالی ، فیرلاتدی :

— انسان اوغلو کدرسز اولماز . سـن غوینوکی که‌نیش دوت ، یونسه !

خلقی ، ینه دوشونجه‌لرینه طالدی . آقشامه قدر ذهنی یوردی . بر درلو چاره بوله‌مدی . آقشـام ، دائره تعطیل

اولدقدن صوکره ، أوه یالکز دوندی. یولده شاقاقلری خیزلی خیزلی آتیور، باشی فنا حالده آغریور، آیاقلری تیتره یوردی.

او کیجه ، نه آناسنه نه ده زوجه سنه برشی آچمه دن یاندی. فقط کوزینه اویقو کیرمه دی . تا بصباح فکری ، خیالاتی ، هپ استانبولک استک زاده محله سنده طولاشدی طوردی . دوشونجه سنی بردرلو اورادن ، او مونس، سویملی أودن آییرامیوردی . آه ! کاشکه جبههٔ حربده اولسه یدی ده ، او مقدس یوردك یبانجی أللره کچدیکنی طویمه دن ، بیلمه دن اورولوب کیتسه یدی !...

حمالی بر کیجه کچیردی . صباحلین هر وقتکندن ایرکن شعبه یه کیتدیکی زمان پرودروموسی دها اول کلمش بولدی . قلملر بوش ، باشقه کیمسه یوقدی . یازیجی یی سلاملادقدن صوکره اوطه سنه کیردی. آره دن ایکی دقیقه کچمه دن پرودروموس ینه النده کاغدلرله قارشوسنه دیکیلدی :

— بندن صاقلیون یوزباشم اما ، اینانکه سنك بی کدرك وار ! دیدی .

بر کیجه لك اویقوسزلق خالقینك اعصابنی کوشه تمشدی . سرینی دها فضله صاقلایه مدی .

— اوت ، دیدی . چوق بویوك کدرم وار .

— خیر اولسون ! نه درکه ؟.

ضابط مسئله یی تماماً آکلاتدی . صوکنده :

— عجبا سن بکا بو پارایی بوله‌مازمیسین ؟ بر کیمسه‌دن اودونج آلسه‌ق آیدن آیه اودردم ؛ دیدی .

— بن نیره‌دن بولورم ؟ یوز اللی لیره بو !

— شو سنك یورادن چورباجی ویره‌مزمی؟ زنکیندر او.

قورناز یازیجی‌نك، چوقدنبریدر بکله‌مکده اولدیغی فرصت کندیلکندن کلیویرمشدی . اونك کیزلی امللری ، طاتلی خولیالری واردی. سویجندن چیلدیره‌جق کبی اولدی . فقط حسیاتنه حاکم اوله‌رق ، ایشی حسن اداره ایتمه‌یی دوشوندی. اوموزلرینی قالدیره‌رق جواب ویردی .

— اونك زنکینلکی نه اوله‌جق ؟ هپ مال . نقد پاره‌سی یوقدر ، چوق طارده‌در . اما ایسترایسه‌ك بی باخارم .

خلقی ، آرتق عادتا یالواریر کبی :

— هایدی پرودروموس اوغلم، شیمدی کیت باقده، بکا خبر کتیر . دیدی .

— ۵ —

(چمن اوغلی یوردان) ك ایکی دانه آرسلان کبی یتشمش اوغلی واردی . بونلرك بری برسنه اول طبیهٔ ملکیه‌دن نشأت ایتمش ، باباسنك صاغه صوله باش اورمه‌سی سایه‌سنده نوشهره بلدیه حکیمی اولمشدی . سفربرلك اعلان ایدیلنجه بونی یوزباشیلقله اردویه آلوب قفقاسیا جبهه‌سنده برخسته خانه‌یه سوق ایتمشلردی . کوچوك اوغلنه کانجه ، قیصری آووقاتلرندن

برینك اوکره‌تدیکی عقل اوزرینه دها بدایتده مجلس اداره‌ٔ ولایتجه سنی بر سنه تنزیل ایدلمش وبونك ایچونده شوکا بوکا ایچه پاره یدیرلمشدی . فقط پرودروموسك ادعاسی خلافنه اوله‌رق یوردان‌ده پاره پك چوقدی . کندیسیله اسکیدن بری طانیشانلر ایکی ، اوچیوز بیك لیرادن بحث ایدییورلردی . بو مبلغ یدیرمکله توکنمزدی .

یوردان‌لك تخمینی بوشه چیقمش ، حرب بر سنه‌ده ختام بولمه‌مشدی . شیمدی پك یقینده کوچوك اوغلنی‌ده سلاح آلتنه دعوت ایده‌جکلردی . اونی قورتارمق ایشدن بیله دکلدی . فقط شعبه رئیسی بو خصوصده چوپ اتلامازه عکسی ، دیکینه طوغری بر آدمدی . و یوردان چورباجی بو پك سودیکی اوغلنی عسکره یوللامه‌مق ایچون چوق بویوك فداکارلقلرده بولنه‌جقدی . فقط بوجهتلری خلقی بکه آچیقدن قورقیوردی . یالکز برقاچ آی اول دردینی پرودروموسه آکلاتمش ، ایجاب ایدرسه بیك لیرایه قدر ویره‌بیله‌جکنی آپ آچیق سویله‌مشدی . آنجق پرودروموس‌ده ، آمرینك بویله ایشلرده‌کی تعصبنی بیلدیکی ایچون ، بو صورت تسویه‌نك عدم امکانی ، یوره‌کی صیزلایه صیزلایه ، اوسته‌سنه بیلدیرمشدی . آه ! خلقی بلك رشوت آلسه ، کندیسی‌ده سیبله‌نه‌جك ، ترخیص ایدیلنجه‌یه قدر آز چوق بر سرمایه صاحبی اوله‌جقدی .

اوزون مدت ، کونلرجه ، پرودروموس بوطاتلی خولیالری

قوردی . کیجه‌لری ، یتاقده ، چاره‌لر ، حیله‌لر ، انتریقه‌لر دوشوندی . یوز باشی‌یه تبدیل اخلاق ایتدیره بیله‌جك هیچ بر شی بوله‌مدی . آرتق قطع امید ایتمشدی .

بردنبره ، شیمدی ، بر فرصت ظهور ایدیوردی . خلقی بکله آره‌لرنده کچن محاوره‌یی متعاقب ، پرودروموس شعبه‌دن یلدیرم کبی فیرلادی ، سوکچدن بر توی خفیفلکیله عادتا اوچار کبی قوشارق ، صولوغی ، طوز پازارنده چمن اوغلی‌نك دکاننده آلدی .

اوسته یوردان دستکاه باشنده اوطورمش دوشونیوردی . اوغلنك‌ده داخل بولندیغی اسنان اربابنك شعبه‌یه دعوتی ضمننده بر کیجه اول چیقان طاوولك کومبورتیسی حالا بیننده عکسلر یاپیوردی .

یازیجی دکانه کیرر کیرمز ، نفس آلمه‌دن :

— اوسته یوردان ، مژده‌می ایسترین ! دیدی !

چمن اوغلی ، باشنی قالدیردی وصوردی :

— نه وارکه پرودروموس ، رهٔیزمی ده‌ییشیور ؟.

— یوخ ، ینه او أمه ، سکا لافم وار .

خلقی ایله آره‌لرنده کچن محاوره‌یی ، ضابطك صمیمیتیمنی ، پاره بولمق خصوصنده‌کی استعجالنی آکلاتدقدن صوکره ، علاوه ایتدی :

— فرصت بو فرصت اوسته ! سنك ایشنی بیتیریویریسه‌م بکا نه ویرییون !

یوردانك قره‌مانلی داماری طوتشدی .

— نه ویره‌یم که ؟ . بنده پاره نه کزر ؟ هپسنی ماله یاتیردم . مال‌ده دوشدی .

مخاطبنك‌ده کندی کبی قره‌مانلی اولدیغنی بردنبره خاطره کتیرمه‌مشدی . پرودروموس پك طبیعی ولاقید برطورله جواب ویردی .

— نه بیله‌یم ؟ کچنده سن بکا دیمشدك‌ده .. اوندن اوتوری غه‌لدم .. آدییو !

— اوراغالی !

فقط قپودن چیقارکن ، قورناز یازیجی طورور ، علاوه ایتدی :

— یارین اوغلانی مایه‌نه‌یه ایرکن یوللا ، جزا غورمه‌سین هه‌می ؟ ..

بوسوزلر یوردانك قلبنه اوق کبی صاپلاندی . بواویونده پرودروموس غالب کلمشدی .

شعبه‌یه عودت ایدنجه ، تهالکه بکاه‌ین خاتی بکه :

— اوسته توکانده یوغیمش ، خابار ایتدم ، بنی کلوب غوره‌جك ؛ دیدی .

زیرا یوردانك بهمه‌حال کله‌حکندن امیندی . دکاندن

چیقارکن فیرلاتدیغی صولت جمله‌نك درجهٔ تأثیرینی ایی بیلیوردی.

فی الحقیقه ، آره‌دن بر ساعت کچمه‌دن قلم اوطه‌سنك آره‌لغندن کورونن قره بالینك باشی پرودروموسی طیشاری‌یه دعوت ایتدی ، برلکده شعبه‌دن چیقوب دکانه طوغری یوللاندیلر. واصل اولنجه اوسته یوردان یازیجی‌یه بر اسکمله برده سیغاره اوزاتدی. بر وقفهٔ سکوتی متعاقب سوزه باشلایان اوسته اولدی:

— نه‌دییون ، پرودروموس ؛ بزم اوغلانی قورتاراجاقمی؟

— نه‌که کرك ؟. بو ایشی عقلم کسمه‌سه سکا آچارمی‌یم اوسته ؟.

— یوز باشی‌یه ایشی آچدکمی ؟.

پرودروموس بوراده یالان سویله‌مه‌یه لزوم کوردی :

— یاری آغز آچدم .. بنی او غوندوردی!

— غاچ پاره ایسته‌یور ؟.

— اونك ایسته‌دیکی غولای ! سن بکا نه غومیسیون ویره‌جه‌غك ؟.

بوراده ینه یوردانك خست طبعی غیجیقلاندی :

— یوزده برمی ، ایکیمی ایستییك ؟.

— اوسته ، بو فاصلیه ، نخود آلیش ویرینی ده‌غل ! بکاده آیریجه یوز لیره ویریپونمی ؟ یوغسه بو ایش اولماز. بن باق غاچ غوندر مذکیمی (موقعمی) تهلوکه‌یه غودم. یوزباشی‌یی غاندیراجه‌یه‌دك دالاغم اغزیمه غلدی. سنك خاطرك اولماسه

ایناں که بو ایشه صاواشمازدم . هولقو (خالق) بەغك نه چشید آدم اولدیغنی سن‌ده بیلیون .

— پك غوزەل ، پرودروموس! سکا یوز لیرەیی ویرەم.. رەئیز نه ایستەیور .

— بشیوز !

— چوخ دەغلمی اوغول ؟

— نیرەسی چوخ ؟ سن بکا دەوەلیی غون بیك لیره ویریرم دیەوردك !

— شمدیکی واختلر ، او زمانکی ایله برمی ؟

— سکا طوغری بی لاف دییەممی اوسته ؟ سن آیاغەکه گلن نعمتی بایاغی دەپیوك.. اساساً یوزباشینك آرادیغی بوپارەیی دمیرجی اوغلو بودوس ، بن ویریرم دیدی .

کندیسنه بر رقیب کوسترلدیکی ایچون یوردانك کوزلری پارلادی :

— ویرییورها ؟! دییه صوردی .

پرودروموس قطعیتله جواب ویردی :

— تەمین، بورادن چیخارکن راستلادم، ایشی آکلاتدم، غبول ایدر کبی اولدی . اونك‌ده بر ایشی وارده ..

— ناصل ایش ؟.

— دیدي أمه ، سکا ناصل سویلەیم ؟ سن ..

یوردان، یازیجیسنک قورمش اولدیغی بو ابتدائی طوزاغه کوزی قپالی دوشدی .

— هەیدی ، کەت یوز باشی‌یه سویله ، پاره یارین زاباخ حاضر ! دیدی .

پرودروموس ، ایش خصوصنده‌کی مهارت وقابلیتنی بو خصوصده‌ده اظهار ایدرك کندینه موعود قومیسیونك نصفنی ، نصف دیکری ایش بیتدکدن صوکره آلمق اوزره ، بروجه پشین صایدیردی ، جزؤدانه یرلشدیروب ، دکاندن چیقدی .

شیمدی ، مسئله خلقی بکی طوزاغه دوشورمکده ایدی . فقط جین کوز اوغلی انسان صرافلغنی تا کوچوجوکدن تحصیل ایتمشدی . بعض احوال قارشوسنده ، متانت اخلاقیه‌نك ایش پاره ایتمیه‌جکنی بیلیوردی . بونك ایچوندی که ، کیریشدیکی بوچتین ایشی حسن نتیجه‌یه ایصال ایده‌جکندن تماماً امیدوار اولەرق شعبه‌یه عودت ایتدی .

مردیوەنلری چیقوب ریاست اوطه‌سنه کیردیکی وقت ، خلقی بکی ، ینه آلی شقاغنده دوشونیور بولدی . ضابط ، یازیجیسنی بر نظرهٔ سؤال ایله استقبال ایتدی . پرودروموس ، بورادەده پك بویوك بر مهارت ابراز ایتمك لازم کله‌جکنه قانع ایدی . ذاتاً بوکا ، یولده کلیرکن حاضرلانمشدی . یورغون و امیدسز بر طور طاقینەرق :

— عیسەتمز یوغ ایمش ، دیدی . یوردان بو زاباح

ایرکندن استانبوله درت بیك ایرا غوندرمش . یمین ایتدی ، باشقه پاره‌سی یوغ ایمش . دوندن خابارمز اوله‌یدی ....

ضابط ، یازیجیسی عودت ایدنجه‌یه قدر قورمش اولدیغی خولیالرك بویله بردنبره انهدامیله مأیوس اولدی .

— هیچ امیدیمز قالمدی ، دیمك ... دیه میرلداندی .

یأسی چهره‌سنده عیان ایدی . عادتا کوزلری یاشاریوردی . قره‌مانلی فرصتی غنیمت بیلدی . تکلیفسزجه :

— عاجت سنده یوزباشم ، دیدی . ملت پاره غازانیور . ایسته‌سه‌ك دکل اوی ایره‌ندن غورتارمق ، یانه بش آلتی دانه دها یاپارسك . سوز تمثیلی ..

ناموسکار عسکر ، قیرباچ ضربه‌سی ییمش کبی یرندن زیپلادی .

— نه دییورسین ؟. دیه حایقیردی .

پرودروموس آرتق باشلامش اولدیغی ایشی یاریده براقمغه عزم ایتمشدی . بوغلیان استقامت اونی لاقید براقدی . ینه سوزینه دوام ایتدی :

— اویلایا ، یوزباشم ! دیدی . هرکس سندن باشقه دکل‌یا ؟..

— بن هرکسك نه خاط ایتدیکنی بیلمم ! بن ناموسلی آدمم . خلق رشوت ییز آکلادکمی ؟.

بو ، بر فيرطنه ايدى. ناصل اولسه كچردى. پرودروموس سكوت ايتدى ؛ فقط يرندن قيملدامدى. خاقى دوام ايتدى:

— بن بو مملكتدن رشوت فالقسين ديه ، طاغه چيقدم، آيلرجه طولاشدم. فامى جانمى فدا ايتدم، هردرلو محروميتلره قاتلاندم .

— أنى يا ؟.. بو غون آرخداشلرك آلتون ايچريسنده يوزييور ، سن بورجكى ناصل اوده‌يه‌جكنى دوشونيورك .. آه يوز باشم ! بو دنيا يوتمى ؟ ايش بيله‌در ..

خاقى بكك حدتى كچيوردى .

— يوق پرودروموس ! ديدى . بن بو ايشى او قدر ياپه‌مم كه ، ياپه‌جق اولسه‌م‌ده يوزيمه كوزيمه بولاشديريرم .

— سنك نه‌يكه كرك ؟.

— ناصل نه‌مه كرك؟. دنياده بوندن بويوك ناموسزلق تصور ايده‌مم .

— سن‌ده طوغرى ديورك .. نه ياپايم ؟.

پرودروموس ، شيمديلك موفق اولامامشدى . فقط اميدينى كسمه‌دى . مستثنا ذكاسى اوكا ، بويله ايشلرده تأنى وبصيرتله حركت ايتمك لزومنى اخطار ايديوردى. بوقدرجق اولسون مسئله‌يى آچمشدى يا ؟. بو بيله خاقى بكك استقامت خصوصنده‌كى تعصبنه قارشى اولدقجه بويوك بر موفقيتدى .

البته زمان ، اوكا بو كون دكلسه ، یارین ، یاردیم ایده‌جك بر فرصت طوغوره‌جقدی .

او آقشامی و كیجه‌یی ، یازیجی ممنون ، شعبه رئیسی كدرلی و اندیشه‌لی كچیردیلر . ایرتسی صباح ، دائره‌یه كلن خالق بك‌ه نوبتجی نفر بر تلغراف طوتوشدیردی ؟

نوشهر . اخذ عسكر رئیسی یوزباشی خلقی بك‌ه

أوك بدلنی تلغراف حواله‌سی اولارق كوندریكز . مهلت یاریون بیتیور .

قدری

بو تلغرافی اوقور اوقوماز طویدیغی صدمه‌یی ، خلقی بك ، اروه بالقان حربنده كندیسنی مجروح ایدن شراپنلك ، تپه‌سنده نفلاق ایتدیكی زمان طویمشدی .

اوطه‌سنه كیردی واسكمله‌سنه ییغیلدی .

جبین كوز اوغلی ، قلم اوطه‌سنك ، بالالتزام آچیق براقدیغی قپوسندن بو حادثه‌یی كوزه‌تله‌مش ، ایشی چاقشدی . بو دفعه‌ده منفی بر وضعیت آلمه‌یی مناسب كوره‌رك ، صبر ایدوب ، یوزباشینك یانینه كیتمه‌دی .

اوكله‌یه قدر بكله‌دیكی دعوت هنوز وقوع بولمه‌مشدی . خلقی بك بر معتاد أوینه یمك یمكه كیدركن تصادفاً عرضدیونلرده پرودروموس شویله بر كوزوكدی . خلقی بك صوردی :

— نره‌ده ایدك ؟ . صباحدن بری كورونمه‌دك ..

ــ اوچیوز یدی تولدیلر باصدیردیلرده راحت اولمه‌دی.

ــ بر آزدن کل ، سویلیه‌جکم وار .

یازیجی بو دعوتك تضمن ایتدیکی خبر بشارتی بکلمه‌مکله برابر، بویوك برسوینج طویدی. سینه‌سنده، کوکسنی دله‌جك ایمش کبی چارپان قلبنك ضربانی ألیله طوردیرمغه چالیشدی. یناقلری طغیان دمله قیزاردی. مسرتنی عادتا باغیره‌رق اعلان ایتمك ایسته‌یوردی. آرتق استقبال اونکدی. أل دکمه‌مش، ایشله‌نیلمه‌مش بر آلتون معدنی کشف ایتمشدی. اوندن اعظمی استفاده ایده‌جکدی.

یمك تعطیلی مناسبتیله بوش قالان قلم اوطه‌سنده، پرودروموس جین کوز اوغلی کندینی ضبط ایده‌میه‌رك چوجوق کبی خورا تپدی ...

اوکله‌دن صوکره ، أوندن عودت ایدن خلقی باك بر آز عصبی کورینیوردی. یازیجی‌یی یانـه چاغیردی. مناقشه‌دن اجتناب ایده‌رك سادەجه امر ایتدی :

ــ هایدی کیت پاره‌یی بولده ناصل بولورسه‌ك بول !

آکلایشلی اولان پرودروموس ، یالکز :

ــ باش اوستنه !

دیمکله اکتفا ایدرك طوغری چین اوغلونك دکانـه قوشدی ...

ایرتسی صباح ، تلغراف حواله‌سیله کیدن یوز اللی لیرادن ماعداء خلق بکلك جیبنه یوز اللی لیرا دها کیرمش ؛ پرودرو-موس اوچیوز لیرا قازانمش ؛ اوسته یوردانك اوغلنه‌ده برسنه تبدیلهوا ویرلمشدی .

آنجق ، ضرورت ، احتیاج ، سفالت یوزندن ـ واقعا خیلی مجادله‌دن صوکره ـ بر انسان دها سقوط ایتمش ، بر وجدان دها افول ایتمشدی .

چوربا جینك صایدیغی کیرلی بانقنوطلری خلق بلك تسلیم ایدرکن ، یالکز دوداقلرندن شو سوزلر ، بر دستور حقیقت کبی دوکولمشدی :

ــ فضیلتی تقدیر ایتمه‌ین بر محیطه لائق اولان بودر !

ــ ٦ ــ

آرتق نوشهرلی افراددن مأذونیت آلانلر ، تأجیل ایدیلنلر ، تبدیلهوایه نائل اولانلر ، چوروکه آییریلانلرك حدی ، حسابی یوقدی . رئیسك واسطهٔ ارتشاسی اولدیغی خلقجه مجهول اولیان پرودروموس بو مختلف صور استثنائیه ایچون آیری تعرفه‌لر یاپمش ، بالطبع الـ بویوك حصه‌یی ده کندینه آییرمشدی .

ایلك زمانلر ، آره‌ده صره‌ده و تدریجاً تخفف ایدن بر وجدان عذابی طویان یوز باشی محرم وشریکی پرودروموسه :

ــ آرتق یتر ! بو یاپدیغمز دولته وملته قارشی خیانتدر ! بوکا نه دنیاده انسانلر نه‌ده آخرتده جناب حق راضی اولور !

دییه اظهار تردد و ندامت ایتدکجه ، فی مابعد آمرینی کندی تحت تأثیرنده بیان یازیجی :

— بونك بری ده بزه بشی ده ، بشیوزی ده بر ! سن کیفکه باخ یوز باشم ! بویله زمانده غیرتمنك وار ایمش ده بورایه غه‌لمشك ، غیرت دیدیکك ده الایك ویرکیسیدر ، آیاغ ایله ده یانمز .

یولتوجوابلر ویره‌رك اصلاح حال ایتمه‌سنه مانع اولمشدی .

أونده ، عائله‌سنك یاننده‌ده ، ابتدا بو حرام ثروتدن عادتا اوتانیر کبی اولان خانق ، صوکره‌لری صدرلك خانمك سرآلی احوا ایدن مینداز باقیشلرینه .

— آنم سن ده آننه ! اوزومی یه باغنی صورمه . .

دیمکله اکتفا ایتمشدی .

شمدی شعبه رئیسنك ده ، یازیجیسنك ده جیبلرنده ، یوزلیرالق قائمه‌لر دسته‌لرله بیریکیوردی .

بر جمعه کونی پرودروموس ، خانق بکك أوینه کلدی . اوطه قپوسندن کیمه‌نك دیکله‌یوب دیکله‌مدیکنی ایچه آکلادقدن صوکره یوزباشینك تا یاننه یاقلاشه‌رق ، کیزلی بر تکلیفده بولندی .

صوك زمانلرده توشهرده آلتون بیاسه‌سی قیزلاشمشدی ، بر آلتونه کاغدپاره ایله آلتی یوزیکرمی غروش ایدییوردی . حالبوکه پرودروموس اولیسی کون استانبولدن بر مکتوب

آلمش ، اوراده آلتونك درت یوز اللی غروشه صاتلدیغنی استخبار ایتمشدی .

دیکر طرفدن ، شعبه‌ده شیمدیلك همان ایش یوق کبیدی . تك توك بقایا افراد ایله اوغراشیلیوردی . بناءً علیه پرودروموس مأذوناً ویاخود ممکن اولدیغی تقدیرده – که بو هر حالده مرجحدی – مأموراً استانبوله کیده‌جك ، اورادن بهرینی درت یوز اللی‌یه تدارك ایتدیکی آلتونلری کتیروب بوراده آلتی یوز یکرمی‌یه صاته‌جقدی . غرلیرا باشنه یوزیتمش غروشدن ، بیك التون لیراده بیك یدی یوز لیرا کار واردی . یازیجی شمندوفره قدر عسکری عربه ایله بلا اجرت ، شمندوفرده‌ده تسویه ایله سیاحت ایده‌جکندن اختیار اوله‌جق مصرف دخی لاشی حکمنده ایدی .

صوکره مختلف وسیله‌لرله بو سیاحتلرك تکراری‌ده ممکن اوله‌جغندن ، بو ایشده‌کی استفاده پك بویوکدی .

جین کوزاوغلی ، بو یولده یاریم ساعتدن فضله دیلدوکدی ؛ نهایت یازیجینك ایرتسی کونی کیتمه‌سنه قرار ویرلدی . . .

آره‌دن درت آیاق بر زمان کچمشدی که خلق بکله پرودروموس اون بشر بیك لیرالق آدم اولمشلردی .

ثروتك بخش ایتدیکی جسارتله ، جین کوز اوغلی آرتق یوزباشی‌یله تماماً لاابالی اولمش ، اونی بوتون بوتون آووجنك ایچنه آلمشدی .

هر کون بر وسیله ایله تلقیناتده بولونیور ، بوعسکر اوجاغندن، نوشهرلك طار محیطندن صبیرلغنه تشویق ایدییوردی. استانبوله کیدوب کلدکجه، اوراده تجارتی نه بویوك دالاویره‌لر دوندیکنی ، نه اهمیتسز وسیله‌لرله یوزه بیك ، بیك بشیوز قازانلدیغنی، کندندن دها آز قورنازلرك، اوطوردقلری یرده میلیونلرله اوینادقلرینی کورمشدی.

هله ، یالکز بی ویرمك صورتیله بوتون موجود مالی قپاتوب ، بوتون استانبولی قرق سکز ساعت آتسز براقان وبو صورتله بر تختده یوز اللی بیك لیرا اوران برهمشهریسنك بو اثر درایتنی حکایه ایتدکلری زمان ، حسددن پرودروموسلك قان باشنه چیقمش ، یورەکی قوپەجق کبی صارصلمشدی.

شیمدی او ، هر آقشام ، آرتق ایشلرینه اسکیسی کبی اهمیت ویرمدیکی دائره‌دن ، خلقی بکله برلکده چیقدقجه ، بالالتزام یولی اوزاتیور وساعتلرجه اونی اقناعه اوغراشیوردی. وظیفه‌نك قدسیتی حقنده‌کی حسلر ، هر شیئه رغماً هنوز مفکره‌سندن تماماً سیلنمه‌مش اولان ضابط ، الآن تردد ایدییور، بویله اورته یرده ایشنی ترك ایدوب چکلمه‌نك پك ده تمیز بر حرکت اوله‌مەجغنی ایلری سورییوردی. بوکا قارشی ده پرودروموس دییوردی که :

— یوز باشیم! بورا محاربه میدانی دەغل. دشمن او کندن غاچاجاغك دغل که.. آقساکر (اخذ عسکر) ایشلری

فانتازی ایشدر . بیراغیرسه‌ك کیمسه بر شی دیمز .

صوکره استانبوله کیدرلرسه اوراده ناصل تشریك مساعی ایده‌جکلرینی خلقی بکك یالکز یازیخانه‌ده اوطوروب هیچ بر ایشه قاریشمادن منحصراً یازیجیسنك همتیله کونده لااقل درت ، بش یوز لیرا کار ایتمه‌سی ممکن اولدیغنی ، هیچ کیمسه‌یی اضرار (؟) ایتمیه‌جك اولان بو کسب و کاردن منتفع اولمامه‌نك عادتا طالعه قارشی کفران نعمت و حتی ابلهانه بر حرکت اوله‌جغنی دور و دراز ایضاح ایدییوردی .

نهایت ضابطك ترددینی ازاله‌یه موفق اولدی . بر کون خلقی بك ، اوموزنده‌کی یاره‌نك کندیسنه صیق صیق اضطراب ویرمکده اولدیغنی بهانه ، حربیه نظارتنه ، طریق رسمی‌یی تعقیباً بر استدعا ویره‌رك تقاعده سوق اولنمه‌سنی ، و بو ممکن اولمدیغی تقدیرده ، برای تداوی آلتی آی تبدیل هوا اعطاسنی طلب ایتدی .

استدعانی دوائر عائده‌سی نزدنده تعقیب و بر آن اول استحصال نتیجه ضمننده یازیجی‌یی ده استانبوله کوندردی .

ترنده کیدرکن حسن کوزاوغلی پرودروموس ، بلده طیبه‌یی استیلادن قورتارمغه قوشان بر اهل صلیبك طویه‌جغی اشتیاقی حس ایدییوردی .

حیدر پاشایه واصل اولدیغی زمان ، آقشام اولمشدی . غروب ایدن کونشك آلتنده قبه‌لری یالدیزلانان ، جابجا مورلقلر

یده‌لکلر، خفیف، صاری رنکلرله بیلك بر کیجه ماصاللرنده‌کی مخیل بلده‌لری آکدیران شهره، قره‌مانلی مفتون نظرلرله باقدی .. باقدی . و صوکره یاواش یاواش خیالاتنه طالەرق استانبولی بر ییغین آلتون ایله اورتولو کوردی ، کندیسی‌ده بو ییغینك ایچریسنده مست و محظوظ ، یوزییوردی ...

— ٧ —

« استك زاده خلقی وشرکاسی » نك یازیخانه‌سی غلطه‌ده (استقامت) خاننك تکمیل اوچنجی قاتی اشغال ایدییوردی. مجدداً آلنان مفروشات بوقبیل یازیخانه مفروشاتنك اك آغیری، اك سوسلوسی ایدی .

خلقینك اوطه‌سی بر آمریقان ، پرده‌لی یازی ماصه‌سی، قان رنکنده ماروکن اوطه طاقمی ، قویو قرمزی پرده‌لر ، بر پارچه، قرمزی زمینلی عجم خالیسی ایله دوشه‌نمش؛ کویا خلقی‌یی راحتسز ایتمه‌مك ، فقط حقیقتده اونی دالاغه یه‌لرینه آکاه قیلمه‌مق اوزره آیریجه بر اوطه طلب ایدن جین کوز اوغلی افندینك حجرهٔ مسابسی ایسه لوکس خصوصنده دها بسیط اولمقله برابر ینه اوقدر مزیندی . دیکر ایکی اوطه‌دن برای پرودزو موساك کتبه‌دیکی دوم کاتبه تخصیص اولنمش ، صوکنجیسی ده قوتانلینك معتمدار صورتده کوز قیرپارق و اوکسوره‌رك ایما ایلدیکی محرم (!) ایشلره آییرلمشدی . استانبوله کلدکلرینك هفته‌سنده ، سنوی بیك ایکی یوز لیرا

بدل ایله بویازیخانه‌یی طوتمشلردی . بوپاره‌یی بردنبره خاقی بك استکثار ایتمشسه‌ده ، بویوك ایشلر كورملك ایچون اول امرده بویله زنكین، سوسلو بریازیخانه‌یه احتیاج اولدیغنی پرودروموس شورادن بورادن مثال كتیره‌رك ایضاح ایدنجه قانعقده كچیكمه‌مش، مقاوله‌یی یاپمشدی .

چوق كچمه‌دن پاره قازانمه‌یه باشلادیلر . قره‌مانایلره خاص اولان ویالكز تجارته انحصار ایدن نفوذ نظرله، پرودروموس نه‌كبی ایشلردن ، نه وقت فضله كار ایدیله‌بیله‌جكنی اولندن كسدیره‌رك كیریشیور و شایان حیرت برقطعیتله دائما او ایشده تخمینی وجهله نتیجه‌لنیوردی .

آنجق خاقی بك . كندیسنك‌ده ، فضله دكلسه‌بیله مساوی درجه‌ده پاره صاحبی بولندیغنی سزدیرملك ایسته‌مدیكندن ، همان هر دفعه‌سنده اورتاقلاشه فقط ظاهراً خاقی بك نامنه یاپدیغی معاملات ایچون یوزده ایكی ، اوچ ، هرنه‌ایسه برقومیسیون آلیوردی . وشاید صوران اولسه :

— بن‌ده سرمایه یوق . پاره‌مولقوبه‌غك . أیی الكنی غوردوغم ایچون یانده چالیشیورم . الله بیك بركت ویرسون ، آلدیغم غومیسیون‌ده بنی كچیندیرییور ، دییوردی .

وبوكا ، باشده ساق یوز باشی اولمق اوزره ، هركس اینانیوردی . حسابه ، كتابه عقلی ایرمه‌ین خاقی بك ، نه آلینوب، نه‌صاتیلدیغنی ، ده‌پولره نه‌كیروب نه‌چیقدیغنی بیلمه‌یور، یالكز

ایکی بیك لیرا تودیع ایدوب ده اوچ بش کون صکره اوچ ویا درت بیك لیرا آلدیمی ، ممنون اولیور ؛ پاره‌لری، بانقه‌ده‌کی، کوندن کونه مطلوب خانه‌سی قباران حساب جاریسنه یاتیردیغی آقشام بر آز دها فضله نشئه ایله أوینه دونیوردی .

هنوز چوق کیمسه‌لرله تماس ایتمه‌مش اولان خلقی نك آشناسی همان هیچ یوق کیبیدی . فقط پرودروموس جین کوز اوغلی افندی ، استانبول پیاسه‌سنده اولدقجه مهم بر شخصیت عد اولونیوردی . او کلدیکی وقت ، بویوك تجارلر ، قومیسیونجیلر باشقه ایشلرینی براقوب اونکله مشغول اولیورلر ، بانقه دیرکتورلری پرودروموس افندی‌یی قپودن قارشیلایورلردی . کیمی فلان ویا فلان ایش حقنده رأینی استمزاج ایدییور ، بر دیکری ادخال ویا اخراج ایده‌جکی امتعه ایچون مقامات عالیه نزدنده حمایه وشفاعتنی رجا ایلیوردی . زیرا قره‌مانلی آز زمانده، عالم تجارتده اولدیغی کبی دوائر رسمیه‌ده دخی بر موقع ممتاز صاحبی اولمش ، تا متیدندن باشلایه‌رق مستشارینه قدر حلول ایتمش، کندیسنی سودیرمشدی. مثلا مالیه‌ده، اعاشه‌ده، اخراجات قومیسیوننده ، رسوماتده ، خلاصه تجار ایله مناسبتدار اولان کافهٔ محافل رسمیه‌ده بر دیدیکی ایکی اولمیوز ، اونك بر قارت دو ویزیتی درجات محاکمدن کچمش بر اعلام قدر قطعی‌الاجرا بر وثیقه عد اولونیوردی .

روم ، موسوی وطانلی صرف فرنکلردن عبارت اولان

بك اوغلى محافل مدنيه‌سنه گلنجه ، بوراده ويريلن برمسامره ، برچاى ويا بك ضيافتى يوقدى كه اونده پرودروموس مدعو بولنمه‌سين . وهر برنده ، بيهوده وقت ضايع نفسنجه ذل عد ايدن قره‌مانلى مطلقا نتيجه‌ده خلقى بكله كنديسنه بر قاچ بيك ليرا قازانديراجق برايش بيتيريوردى .

يواش يواش ، سابق اخذ عسكر رئيسنى‌ده بوجمعيتلره آليشديردى . بعض معاملات اوليوردى كه ، بونلرك بر نتيجه‌يه ايصالى اسكى عسكرك همتنه محتاج ايدى .

خلقى ، اوللرى كرداً كيتديكى بو اگلنجه‌لرده يباڭجى طورمه‌مق ايچون بوكرده‌او كرندى . على الاكثر يشيل چوخه‌لى ماصه‌نك باشنده مختلف مسالك ومعادن درت بش ذات طوپلا- نوب بو زواللى عجمى اويونينى صويبورلر ؛ فقط يوتولمق خصوصنده‌كى حسن نيته مكافاتاً صور مختلفه ايله تلطيف ايديورلردى . بو صورتله و دائما پرودروموسك تلقيناتيله ، مثلا ماليه اركاننده‌ن برى قاچ دفعه خلقينك ، بويله قمارده آلديغى بر ايكى يوز ليراسنه مقابل ، خزينه‌ده‌كى بر ايكى بيك ليرالق مطلوباتنى تسويه ايتديريويرمشدى .

بو سايه‌ده (اينك زاده وشركاسى) تجارتخانه‌سنك هيچ بر يرده بش پاره آلاجغى قالمديغى كبى ، قوميسيونى قره‌مانلى‌يه عائد اولمق اوزره ، شونك بونك آلاجغنى‌ده تحصيل ايديليور ايدى .

سابق یوزباشی یالکز قاریلرله باغداشه‌مه‌مشدی . اونلره قارشی ناصل معامله ایده‌جکنی بیلمیور و پرودروموس‌ده ، بوخصوصده کندیسی قدر عجمی اولدیغی ایچون اونی تنویر ایده‌میوردی .

آه ! ایچلرنده اوقدر کوزللری ، اویله شیخلری واردی‌که !

هله اوزون بویلی ، صاریشین ، آز شیشمانجه بر دانه‌سی واردی ؛ خصوصی بر بانقه‌یی اداره ایدن قوجه‌سنك کوزی اوکنده هرکسله شقالاشیوردی ؛ دائما نشئه‌لی ، کیفلی ، ملذت ، جلوه‌کار بر قادیندی . هر نره‌یه دعوت ایدلسه خلق اوقادینی بهمه‌حال اوراده کوریوردی .

بر کون ، بوقادینك کیم اولدیغنی پرودروموسدن کیزلیجه صورمش ، او قاره یاغیز ، قیصه بویلو ، میمنتسز بانکرك زوجه‌سی و ... سفیرینك متره‌سی اولدیغنی خبر آلمشدی .

خلق ، هر دفعه‌سنده بوقادینه یاتین اوطوره‌رق نیم عریان وجودندن ترشح ایدن بوی لطیفی تنفس ایدرك مست اولیور وکوکلنده غیر معین ، متردد آرزولر اولدیغی حالده ، یالکز بولندیغی عربه‌نك ایچنده بعضاً چوجوقکی سبب‌سز آغلایه‌رق ، استك زاده محله‌سنده‌کی اوینه دونیور ، یتاقده کندینی بکلایان هدیه‌نك قوللری آره‌سنه بیتاب آتیلیویریوردی .

صدبرك خانمه كايىده خلقينك بوحالنى يورغونلغنه حمل ايدرك ، كيزلى ، كيزلى آجيورلر وغيابنده دعالرايديورلردى.

— ٨ —

— باقسهڭا آ ظرافت ، بويوك خانمى بكا چاغيريور .

عرب ، كتيرديكى قهوه‌يى ، اوطه‌نك اورته يرنده‌كى ماصه‌نك اوزرينه براقه‌رق ، جواب ويرمه‌دن چيقدى .

خلقى بو صباح براز عصبى كورينيوردى . بوتون كيجه اويومديغى ، وجهنده‌كى رنكسزلكدن وسائر يورغونلق علائمندن بللى ايدى . مع هذا هديه ايشى سزديرمه‌مش و آناسيله ياپه‌جغى حسبحاله دائر اوكا هيچ برشى سويلمه‌مشدى .

صدبرك خانم اوطه‌يه كيرديكى زمان ، يتاغى طوپلامقله مشغول اولان هديه ، طيشارى‌يه چيقمق ايستدى . خلقى :

— سن ده طور ، كيتمه !

ديه مانع اولدى . آناسنك على العاده خاطرينى صوردقدن صوكره :

— آننه ! ديدى . سزكله برشى كوروشه‌جكم . بقالم فكرلرمز نه درجه‌يه قدر مطابق قاله‌جق .

— خيردر انشا اللّٰه ! سويله اولادم .

— باق آننه ! بو أو هم اوزاق ، هم ده صحته مضر ...

صدبرك خانم ايشى آكلار كبى اولمشدى . دها اولجه‌دن مدافعه ايتمك لزومنى حس ايتدى :

— آ آ ! نره‌سی مضر ، اوغلم ؟ بوتون عمرمز ایچنده چکدی . جمله‌مزدن ایراق ، نه خسته اولدق ، نه برشی . هپمز طوروب کبی یز ماشاءالله !

— اویله دیمه آننه ! هدیه‌نك درت سنه اول چکدکلرینی اونوتدکمی ؟

— نه چکدی ؟ . ایل عالمك اولدیغی کبی اوده برصاتلیجان کچیردی . تازه‌لکده هپمزك باشنه کلدی . هم خسته‌لندی‌ده نه اولدی ؟

— نه ایسه .. اوراسی لازم دکل . بنم بورادن یازیخانه‌یه کیدوب کلمم زور اولیور ، اوکمز قیش ... قارده ، چامورده نه یپاجغم دییه درشونیورم .

— هرکس نه یاپارسه سن‌ده اونی یاپارسین ! خزینهٔ خاصه‌ده‌کی نعیما افندینك جانی یوقمی ؟ هرکون تا بشکطاشه یایان کیدوب کلیور . . . هم الله‌ه شکر ، پاره‌ك یوق دکل ، عربه ایله کیت کل .

بو محاوره اثناسنده هدیه سکوت ایدیوردی . فقط قلباً قائن آناسیله همفکردی . زیرا اوده بومحله‌نك قیزی ایدی . کیمسه‌سز اولمقله برابر ، بوتون قونی قومشوسی تیزه ، آبلا ، قردش بلله‌مش ، بومحیطه آلیشمشدی . حتی صدبرك خانم وقتیله آناطولیده یرلشمك هوسلرینه دوشدیکنی خبرآلدیغی زمان ، برمانع ظهور ایدرده استانبوله عودت ایدرلرسه (تیزه

ویرەن دده) یه ایکی اوقه موم ، (میسکینلر) دده برسو پورکه ایله بر تجربه حلوا آدامشدی . کنج قادین ایچون بو محلەدن آیرلمق ، دنیاده یکانه سودیکی قوجەسندن آیرلمغه معادل کبی ایدی .

خلق بك بیك درەدن صوکتیرەرك اصرار ایدییوردی :

— محله پیس ، سوقاقلر قراکلق ! دییوردی .

هر بهانەیه برجواب بولان صدبرك خانم ، بوکاده مقابله ایتدی :

— نه اولور ؟ حاضرثوابدر . شورایه ایکی فنار دیکدیرویرده عباداللهك دعاسنی آل .

فقط ، اساساً بوتعاطیٔ کلام بیهوده ایدی . خلق مسئلەیی خاطرایچون آناسندن استمزاج ایدییوردی . جین کوزاوغلانك دلالیله ، آیاس پاشاده ، الکتریقلی ، تلەفونلی ، نظارتلی ، مفرح برآپارتمان طوتمش ، ایکی سنەلك مقاوله بیله یاپمشدی . بناءعلیه کیفیتی بوصورتله صدبرك خانمه طانیشیرکی کوروتمك محضا اونك کوکلنی آلمقدن عبارتدی . برده زوجەسنی تطییب ایتمك ایستدی . اوکاده توجیه خطاب ایله :

— سن نه دیرسك ، هدیه ؟ دیدی .

زوجه اطاعتك مقتضای دیانت وتربیه اولدیغنی بیلن خلوق تورك قیزی جواب ویردی :

— سز بیله‌ایرسکز بکم .

بونك اوزرینه خلقی بك تکرار آننه‌سنه دوندی واوقشایه‌رق :

— هایدی آننه‌جکم ، دیدی . خاطرم ایچون بك‌اوغلنه طاشینه‌جغز . سز حاضرلانه طورك ، بن کاتبه تنبیه ایتدم ، جمعه‌یه عربه کتیره‌جك .. باق بر کره کیدملم ، بردها چیقمق ایسته‌میه‌جکسکز . دکز بویله طباق کبی آیاق آلتنده ، روزکار یوفور ، پوفور .. الکتریقی ، تله‌فونی ، هر شیئی مکمل .

دهاده برچوق محسنات غیرموجوده‌تعداد ایده‌رك ، قادینلری شیمدیدن ایصیندیرمق ایسته‌یوردی .

صدبرك خانم نتیجه‌ده استك زاده محله‌سنی ترکه راضی اولیوردی . فقط یابوغازایچنه صاری‌یاره وباخود قیزیل‌طوپراغه طاشینمق شرطیله . خلقی ، بویرلرك اوزاقلغنی بهانه ایده‌رك اوکاده جواب ویردی .

اصل قیزیاجه قیامت بو نقل حوادثی مطبخده ظرافت باجی‌یه انتقال ایدنجه قوپدی . عرب اولا کندیسیله آلای ایدلدیکنی ظن ایتدی :

— یاقیشمش بزه بای اوغلو ! بو یاشدن صوکره تانغومی اوله‌جه‌غز ؟ صوص بویوق خانم آللانی سوه‌رسه !..

فقط ایشك جدی اولدیغی تأمین ایدیلنجه عرب کوپلره بیندی .

— آیو ، بزی قوچوق به‌ی (او ، حالا خلقی‌ به اویله دیردی) دلیمی اولدی ؟ اوکمز رمضان ، اذان سسی طویه‌دن انسان اوراده اوطوره بیلیرمی ؟

— ایشنه یاقین اولسون دیه ایستیور باجی !

— بن ایشی میشی بیلمز . بو یاشدن صوکره ظرافت کیدوب‌ده غاوورلرك اورته‌سنده اوطورمز . سز کیدك غوله غوله .. بن‌ده آبیلاسنه کیدر .

ظرافتك کندیلرندن آیرلمق احتمالی صدبرك خانم وکلینی ایچون الك فجیع بر احتمال ایدی . او ، بو أوه انتساب ایده‌لی اوتوز سنه‌دن فضله اولیوردی . فن طباخته‌ده‌کی مهارت فوق‌العاده‌سندن قطع نظر ، عرب صدبرك خانمك طوتار ألی ؛ کوریر کوزی ایدی . ربع عصردن فضله بر اره‌ده امرار حیات ایتمش بولنمق اونی بر اجبر اولمقدن زیاده عائله‌نك بر جزؤ لاینفکی یاپمشدی . ظرافتك براقه‌جغی بوشلغی کیمسه طولدیره‌مازدی . اونك ایچون کرك صدبرك خانم ، کرك هدیه بوتون بلاغتلرینی صرف ایدرك کندیسنی قاندیرمغه چالادیلر . زواللی صادق ظرافت ، تحریك ایدیلن رقتنه مغلوب اولدی . میرلدانه میرلدانه باقیرلرینی طوپلامغه باشلادی .

ایرتسی هفته آیاس پاشایه یرلشمشلردی .

— ٩ —

استانبولده حوائج ضروریه فیأتلری کوندن کونه یوکسه‌لیور ،

شکر ، پرنج ، أت ، یاغ ، اون کبی باشلیجه غدالر ، باش دوندوریجی بر درجه‌ده وتناسبسز ، قاعده‌سز ، کیفی بر صورتده پهالنیوردی .

بو اشیا پایتختده یوق دکلدی . روسیه‌نك ، رومانیانك ، قره دکز شهرلرینك ، ایرانك ودها اوته‌لرك اشیا ارضیه‌لکی وظیفه‌سنی کورن استانبولده ، بر بچق میلیون اهالی‌یی ، بول بول بش سنه اداره ایده‌جك ارزاق بولندیغنی صلاحیتدار کیمسه‌لر ادعا ایدییورلر ، حتی ارقام ایله اثباته قالقیشیورلردی .

بوکا رغماً ، مثلا کونك برنده شکر اورته‌دن یوق اولیویریور ، ایکی اوچ کونلك بر یوقلقدن صوکره ، ایکی مثلی کسب قیمت ایتمش اوله‌رق کیزلیدن کیزلی‌یه ینه عرض وجود ایدییوردی .

بو ایشلره مانع اولمه‌سی لازم کلن اعاشه نظارتی ، بالعکس هر کسدن زیاده بو احوالك مسببی اولمقله ، خلق طرفندن اتهام اولنیوردی .

استانبول اهالیسی ، پرتوسوز ایله بویوتلمش آجی بادم قوراببه‌سی شکلنده ، ترکیبی مجهول بر اکمکله تغدی ایتدیکندن کوندن کونه صونیور ، ضعیف دوشیور ، درمانسز قالیوردی .

بالخاصه چوجوقلر آره‌سنده وفیات شایان حیرت بر راده‌ده ایدی .

حالبوکه، هر کوشه باشنده آچیلان لایعد طاتلیجی دکانلری، آچ، خسته، اهالی‌یه شکرکده، اونکده، یاغکده مملکتده مبذولیتی کوستریور وبو دکانلری یاشاتان، اونلرك تکثیرینه سبب اولان مخلوقاتك کیملر اولدیغنی دوشوندیریوردی.

یواش یواش بر قاچ اسم ایشیدلمه‌یه باشلادی: هر بری «بیلمم نه‌زاده» دییه، اسمنك باش طرفنه بر عنوان اصالت (!) علاوه ایدن بوتورودیلرك چوغی حربدن اول عوامکده خواصکده مجهولی؛ دیکرلری ایسه زوکورتلك، سفیللك، بایاغیلقله معروف کیمسه‌لردی.

بونلر خلقك کرفتار اولدیغی احتیاج وسفالتله علناً استهزا ایدر کبی، چیرکین، غلیظ برصورتده اسرافاتده بولونیورلر، آوروپانك اك عادی، اك مستکره فاحشه‌لرینه مثلا بانقنوطدن یورغان اورتیورلردی.

اعاشه‌نك بیك مشکلات ایله کندیلرینه ویره‌جکی مصر قوچاننددن معمولا کمکی فرونلرك اوکنده علی‌الاکثر ساعتلرجه بکله‌ین قادین، چوجوق واختیارلر، لاستیك تکرلکلی قوناق عربه‌لریله یانلرندن کچرکن قهقهه‌لر صاووران، اللرنده جویز قدر پرلانطه تك طاش یوزوکلر طاقمش، آلتون تل اورمه أل چانطه‌لری الماس مارقه‌لرله، بزه‌نمش، آچیق صاچیق، سوسلو خانملره، آچلقدن دکلسه‌بیله، محرومیتدن فری قاچمش کوزلرینی توجیه ایدرك، حسددن زیاده کین ایله لعنت صاووریورلر،

سرحدلرده شهيد دوشن اولاد و عيالارينك دوكولن قانلرينك حسابنی صورمق ايستەيورلردی . فقط ، آلتوندن بر زره ايله مجهز بولنان بو انصافسزلره نه لعنت ، نه انكسار ، نهده كوز ياشی تأثير ايتميوردی .

آچلقدن أولنلر كفنسز كومولوركن ، بو يكی زنكينلرك قاريلری ، قيزلری هر كون اثواب يكيليورلر ؛ يوزلرجه چوجوقلر غداسزلقدن صولوب طورير كن ، او افنديلر كوبك شيشيرييورلردی ...

نرەده بر ملحمه ، بر قان ولش ضيافتی اولسه ، اورايه بهمه حال قارغەلر اوشر . مزارلقلرده ، مذبحەلر جوارنده سورو ايله بو مشئوم ، أولوم وماتم قوشلرينی كوريسكز .. طبيعت بو مخلوقاتك رزقنیده بو يوزدن ويرمشدر . اونلر ايچون باشقه صورتله تعيش ممكن دكلدر . قان ، لش ؛ دائما قان ودائما لش ايسترلر .. دنياده قان آقمقدن كسيلديكی ، اولوم نهايت بولديغی كون قارغەلرك نسلیده منقرض اولور .

طبقی بو مشئوم حيوانلر كبی ، هر محاربه ؛ انسانلر آره‌-سنده هر مقاتله ، بهمه حال محتكرلر ، حرب زنكينلری وجوده كتيرير . بشرك فلاكتی بونلرك اساس رفاه وسعادتيدر .

طوپلاد قاری آلتونلره بر آزده قان بولاشمش اولمسنه اهميت ويرمزلر ، بالعكس بوقان قوقوسی اوپارەيه كويا برباشقه چاشنی ويرير . بونكله بەرمست اولورلر ظن ايدرسكز .

تجاربه‌یی اورته‌دن قالدیرك، اونلری شاشیرتیرسکز؛ زیرا احوال عادیه‌ده اجرای تجارت شویله طورسون، ادارهٔ ثروتدن عاجزدرلر. حرب تاجری بر باشقه مخلوقدر؛ قان قوقوسیله تنبه ایدر بر مریضدر. «وجدان» دینیلن جوهر قیمتدار اونك لهجهٔ مخصوصنده «منفعت» تسمیه ایدیلیر. محتکر، آقشام، سفره‌سنده ییدیکی اکمکی کوز یاشیله طوزلار، ایچدیکی سیغاره‌نك دومانده یتیملرك آهی قاریشمه‌سنی ایستر.

سرحدده جان ویرن اولاد وطندن هر بری، کندیسنه بر قاچ یوز لیرا قازاندیرمه‌مش ایسه، جمله‌سنك أولومی هبادر. زیرا وطن کلمه‌سی اونك ایچون بر افسانه، پاره ایسه دنیاده یکانه حقیقتدر!...

اوچنجی اردوده، ظلمه قارشی وقتیله عصیان ایتمش اولان ملازمجقده، شمدی خواجه‌سی جین کوز اوغلنك همتیله، آرتق بر حرب زنکینی اولمشدی.

آقشاملری کیج وقت، یازیخانه‌سندن چیقارکن، خان قپوسنك اوکنده، بری دیکرینك اوزرینه قیورلمش، متقابلاً نفسلریله ایصینمغه چالیشان؛ آچلقدن کوزلرینك اطرافی ماوی بر هاله ایله کولکه‌لنن، صیسقه، مریض، چوجوقلری، آلتون صاپلی باستونك اوجیله ایتوب، وقتیله فهیم پاشایی طاشیمش اولمقله مباهی (!) بولنان عربه‌سنه قوردولیور، یاننده

پرودروموس اولدیغی حالده ، استك زاده خلقی بك افندی بك اوغلنه چیقیوردی .

وعلی الاکثر ، یولده ، اوست باشلری پریشان ، هر بری ذی روح بر قورقولق کبی ، یورغون ، ضعیف ، فقط معناً تمیز ، کندیسندن چوق دها یوکسك ، اصیل ، جوانمرد ، صاف بر عسکر قافله‌سنه مصادف اولیورلر ؛ او زمان ، هر حالده بر شی سویله‌مك لزومنی حس ایدن قهرمانلی ، ولی نعمتنه دونوب ، ساده‌جه :

— دنیا ! دییوردی .

شریکنك بو معناسز ، ومعناسز اولدیغی قدر شنیع خطابنی باشیله تصدیق ایدن خلقی بك دوشونیوردی که بو دنیا بر کون کلیرکه ترسنه دونر ...

— ١٠ —

ایوب سلطان !.. بو بلدهٔ اموات بر دار السرائردر . اونك ، طرفینی ، مزار طاشلریله آرالاتان ، آلچاجق طاملی ، کهنه ، اولرله محاط طاراجق سوقاقلرنده ، استانبولك سائر محلاتی خلقندن ، هر خصوصده تماماً فرقلی ، تماماً باشقه بر جهان یاشار .

اولولر آره‌سنده اوطوره اوطوره عالم غیبه ، درین بر اعتقاد ایله مربوط اولان اورا سکنه‌سنك حسیاتنی اوقشایه‌جق هر درلو اسباب او طار سوقاقلر ایچریسنده موجوددر . صیتمه

باغلایانلر ، صاریلغه ، سیییله قارشی نفس ایدنلر ، اسرار غیبی کشف ایله‌ینلر ، بویو یاپانلر ، خلاصه صافیت بشردن مستفید اوله‌رق تأمین معیشت قیلانلر ، اکثریتله او سمتده مکان طوتارلر .

حضرت خالدك مرقد مبارکنی زیارته کلوب ، مشارالیهك روحانیتندن استمداد ایدن دردلیلر ، بعضاً ده اوفانی شفاجیلره باش اورورلرکه بو سببدن مشتریلری کثیر اولور .

بو متخصصلرك اك مشهوری ، بر وقتلر (پرچملی باقیجی) نامیله معروف بر قادیندی .

استانبولك همان هر یرندن ، تاکرینك کونی صنوف اجتماعیه‌نك هر برینه منسوب ، بر چوق ارباب حاجت کلوب بوقادیندن استکشاف حقیقت ایدییورلردی . اوده ، مشتریسنك حالت روحیه‌سنه و ایتدیکی مالی فدا کارلغه کوره کاه بر پارچه امید وکاه برمقدار زهر ویرییور ، هرحالده ممنون ایدییوردی .

بر یاز کونی (پرچملی باقیجی) ، أوینك قبرستانه ناظر پنجره‌سی اوکنده اوطورمش زیارتجی بکلیوردی . اوکنده آتشسز مانغالی ، بو مانغالك کنارنده صره صره ، مختلف بویوکلکده جزوه‌لر ، یشیل چناقلر ، یاننده بیکلك بر تسبیح طورییور ، یرده‌کی مندرك اوزرنده برسیاه کدی اویوقلایوردی .

بردنبره ، قپونك اوکنده بر عربه طوردی . مطبخده بولاشیق ییقامقده اولان خدمتجی عرب اللرینی قورولامدن

قوشدی قپویی آچدی. ایچری یه بری سیاه چارشافلی، یاشلیجه، دیکری قهوه رنکی چارشافلی کنج، ایکی خانم کیردیلر. خدمتجی اللرندن شمسیه‌لرینی آلیرکن، یاشلیسی صوردی:

— خواجه خانم أوده‌می ؟.

— أوت افندم، بیوریکز.

هپ برلکده، باصیق مردیوه‌نی چیقدیلر، کندیلرینه یول ویرن عربك اوکندن کچوب، اوطه‌یه داخل اولدیلر.

مشتری کلدیکنی، مردیوه‌نلرده حاصل اولان آیاق پاطیردیلرندن حس ایدن باقیجی، اوطوردیغی یرده درحال کندینی طوپلامش، تسبیحنی أله آلمش، دعا ایدییور کبی بر طور طاقنمش، دوداقلرینی اویناتیور، آکلاشلماز برشیلر میرلدانیوردی. هیچ قیملدانمه‌دی.

باشیله، زائرلرینی سلاملادقدن صوکره، ینه اشارتله، اوطورمه‌لرینی امر ایتدی.

خواجه خانمك دعاسی بش دقیقه سوردی. بو مدت ظرفنده بر ایکی دفعه صاغنه صولنه اوفله‌دی و هر اوفله‌یشده خانملرك ایکیسنی‌ده کوز اوجیله سوزه‌رك درین بر اندیشه ایله معلول ایکی‌روح قارشوسنده بولندیغنی آکلادی. بوکافی ایدی. آرتق اوکا کوره ادارهٔ کلام ایله سوز آره‌سنده، قورنازجه صوره‌جغی برایکی سؤاله آله‌جغی جوابلردن‌ده استعانه ایدرك، بیچاره قادینلره پك قولای اظهار کرامات ایده‌بیله‌جکدی.

دعاسنی بیتیرنجه، تسبیحنی طوپلادی ، باشنده‌کی نماز بزینی دوزلتدی ، وزائرلره خطاباً :

— صفا کلدیکز خانم افندیلر ، بر حاجتکزمی وار ؟.

دییه صوردی .

ایکیسی‌ده سکوت ایدییورلردی . بر طرفدن هوانك بوغوجی تقاتی ، صیجاقلنی، دیکر طرفدن‌ده کندی کدرلرینه انضمام ایدن، بویله یرلره کلمکه آلیشمامش اولمقدن متولد صیقنتی صدبرك خانمك‌ده، کلینینك‌ده ـ زیرا بوایکی قادین اونلردی ـ دیلنی طوتیوردی .

نهایت صدبرك خانم ، نفسنی زورلایارق ، اعطای جوابه جسارت بولدی :

— بر مشکلمز وار خواجه خانمجغم ، طایشمغه کلدك . فقط بوراسنی بولنجه‌یه قدر چوق یورولدق‌ده ...

— آ ! ضرری یوق! اوطورك دیکلنك، بوراسی یبانجی یر دکل ، کندی أوکز . نردن تشریف بیوریلیور ؟

— تابك اوغلندن ، آیاس پاشادن ... صباحدن بری طولاشیورز .

بو قیصه جمله باقیجی‌یه چوق شی افاده ایتدی . بر کره بو خانملرك بك اوغلندن، هم‌ده آیاس پاشا کبی کبار یتاغی اولان بر سمتدن کلمش اولمه‌لری زنکین بر عائله‌یه منسوب بولندقلرینی افهام ایدیور ، صوکره صباحدن بری کندیسنی

آره‌مش اولمه‌لری‌ده دردلرینك ایچه مهم بولندیغنه دلالت ایله‌یوردی. بو اهمیتلی نقطه‌لری آکلادیغندن طولایی حس ایتدیکی ممنونیتی ، اینجه‌جك ، رنکسز دوداقلرنده بلیره‌ن و تبسمه بکزه‌مك ایسته‌ین بر اشمئزاز ایله اظهار ایتدی . مع هذا اعتدال دمنی محافظه ایدرك :

— واه، واه! دیدی صاغاق ویره‌ن ای تعریف ایده‌مه‌مش اوله‌جق . . بوراده (پرچملی باقیجی) دییه کیمه صورسه‌کز بیلیر . .

— شهرتکز ماشاالله پك بویوك .. ذاتاً بزده بیلدیکمز ایچون کلدك .

کمال صفوتله تقریر ایدیلن بو التفاتکار سوزلر فالجی قادینی درجه‌سز ممنون ایدییوردی . قارشیسنده‌کی نظرلر بر پارچه تجربه‌لی اولسه‌یدی، قارینك یوزنده‌کی اشمئزازلردن، قلبنده‌کی حس مسرتی اوقوردی .

بر آن اول ایشی آکلامق سوداسیله :

— یالکز ، خانمجغم ، دیدی . کاشکه اوکله‌دن اول کله‌یدیکز . شیمدی نره‌ده ایسه مشتریلر باصار ، سزه راحت راحت باقه‌مم دییه قورقیورم . نه صوراجقسکز بقایم ؟..

صدبرك خانم ، چارشافنك اتکنی قالدیروب ، انتاریسنك بلندکی قوشاقدن مندیلنی چیقاردی، قوینی آچدی وکوکسنده یاری بوشالمش برر یاغ طولومی کبی صارقان ممه‌لرینك آلتندن

صیزان تری ایچه سیلدکدن ، صیجاقدن ، صیقنتیدن قیپ قرمزی اولمش صورتیده ینه عینی مندیل ایله یلپازه‌لدکدن صکره هدیه‌یی کوستره‌رك :

— صوراجق بن دکلم ، بو !. دیدی .

باقیجی قاری بو دفعه ، کنج قادینه توجیه کلام ایتدی :

— سویله قیزم . هم ده او قدر اوزولمه .. یازیقدر سکا جوانم! باق اوزونتیدن أریمشسین. یناجقلرینك رنکی قاچمش.

هدیه ، اووقته قدر صوصیوردی. محکمه‌نك کندی علیهنده ویره‌جکی قرارك آغیرلغنی بیلن برمجرم کبی ، سعادت آتیه‌سی حقنده بو قادینك آغزندن چیقه‌جق اولان افشا آتی هم بکله‌یور هم ده طویمق ایستەمیوردی . فقط کونلردن بری ایچنی کمیرمکده اولان شبهه و ترددلر ، کوکلنده حکم سوره‌ن حس فیرطنه‌سی ، اعصابنی صوك درجه طارصه‌رق اراده‌سنی الندن آلمشدی . آرتق فضله تحمل ایده‌مدی. بردنبره ، ضبطه قادر اوله‌مدیغی هیچقریقلر آره‌سنده یالکز :

— قوجه‌م .. قوجه‌م !. دیه بیلدی .

صدبرك خانم ، بوتون بوتون قیزارمش ، آرتق قالایجی کوروکی کبی صولویوردی :

— الله رضاسی ایچون ، خواجه خانم ! دیدی . شو خانونك دردینه چاره بول. نه اولورسه سندن اولور. کوردکجه فنا اولیورم . های اوغلانه آلهماز اوله‌یدم !

باقیجی جواب ویرمدی . یرندن قالقدی ، مانغالك آلتنده طوران چناقلردن برینی آلدی ، ایچریسنه صو قویدی . کچرکن کدیسنك صیرتنی اوقشادی ، تکرار یرینه عودتله اوطوردی . بوتون بو ایشلری کوریرکن دوداقلری آکلاشلماز بر شیلر میرلدانیوردی . نهایت تکرار هدیه‌یه صوردی :

— بکك آدی نه ؟

— خاقی .

— کوبك آدینی صوریيورم ..

— مصطفی .

— سنك آدك ؟.

— خدیجه هدیه .

— ماشاالله ! آدکله یاشا ! . بکك باباسنك آدینی سویلرمیسین اولادم ؟.

بو سفر صدبرك خانم آتیلدی :

— او ، مهروم (مرحوم) اولدی . اسمی محمد عاشر افندیدی . ربم رحمت ایله‌سین . استك زاده جامعسینك باش امامی ایدی . آ آه ! آه !

باقیجی ، متمادیاً درونی اوقیور ، آره‌ده صره‌ده أسنه‌یوردی . یواش یواش بو أسنه‌مه هدیه‌ایله قاین آناسنه‌ده سرایت ایتدی . حتی ، کدی بیله ، بوندن متأثر اوله‌رق ، یاتدیغی مندرك اوزرنده طوغرولدی ، کرینڍی ، صیرتنی قابارتدی . خواجه خانم

اوقومه‌سنی بیتیردکدن صوکره ، النه اوفق بر چوماق آلدی ، مانغالك کولی اوزرینه بعض خطوط چیزدی . صوکره یوزینی بوروشدیردی ؛ قاشلرینك برینی یوقاری قالدیردی ، نظرلرینی چناغك ایچنده‌کی صویه تثبیت ایتدی و بر مدت باقدی .

بو اثناده هدیه‌نك قلبی ، کوکسنی دله‌رك طیشاری‌یه فیرلایه‌جقمش کبی چارپیوردی . دمیندن کچیردیکی بحراندن صوکره اعصابی بر پارچه سکونت بولمش اولان زواللی قادین ، باقیجینك آغزندن دوکوله‌جك سوزلری پك بویوك بر صبرسزلقله بکله‌یوردی .

اوطه‌ده درین بر سکوت حکمفرما ایدی . تکرار مندرك اوزرینه قیوریلوب اویقوسنه طالمش اولان کدینك خیرلتیسندن باشقه بر شی ایشیدیلمیوردی ..

خواجه خانم آرتق چناغك صوینی اییجه تدقیق ایتمشدی . باشنی قالدیرمه‌دن صوردی :

— قیزم ؛ بو مصطفی بك سنك نه‌ك ؟

— قوجه‌م .

— بو آدم سنی چوق سوییورمش .. شیمدی‌ده سوییور اما .. آره‌ده برباشقه ارکك وار فساد قاریشدیرییور . مصطفی بکه هرشیده اوعقل اوکره‌تیور .. بویله بریسی وارمی قیزم ؟

ایکی قادین بردن جواب ویردیلر :

— وار یا ! جین کوز اوغلی .

— ایشته تا کندیسی ! بو آدم تجارمی ؟ اصنافمی ؟ اویله برشی .

آرتق، جوابلری، باقیجینك کهانتنه حیران اولان هدیه ویرییور، قادینك ایشنی تسهیل ایتمکدن کری طورمیوردی ، صبر ایده‌میوب صوردی :

— خواجه خانمجغم ؟ قپاتمه‌سی‌وار دییورلر ، طوغریمی ؟

خواجه خانم صاغ الٓنك شهادت پارماغنی دوداقلرینه کوتوره‌رك « صوص ! » اشارتی ویردی . ینه برمدت نظرلرینی صویه دیکدی . وصوکره مأیوس برطورله :

— وار قیزم وار ! دیدی .

ایناتمق ایسته‌مدیکی برفلاکتك بوصورتله تأیدی زواللی هدیه‌نك قلبنه بر خنجر ضربه‌سی کبی تأثیر ایتدی . باشی دوندی، کوزلری قاراردی ، اوطوردیغی صندالیه‌نك اوزرنده موازنه‌سنی غیب ایدرك یره اویله‌جه ییغیلیویردی .

صدبرك خانم ، مبهوت، طورییوردی. اوغلنك بودناءتنه، ایناتمق، حتی احتمال‌ویرمك ایسته‌میوردی . کلیننه عارض‌اولان بو بایغینلق اونی بوسبوتون شاشیرتدی . باقیجی قادین یرندن فیرلادی ، هدیه‌نك یوزینه برآز صو سرپدی . بیچاره کنج اودرجه متأثر اولمشدی ، سیکیرلری اوقدر بوزولمشدی که قولای قولای آییلامیوردی . نتیجه‌ده عقلنی باشنه طوپلامق لزومنی حس ایدن صدبرك خانمده طاوراندی . ایکیسی بردن

عرب خدمتجی یه سسلندیلر؛ اونك ده یاردیمیله هدیه‌نك کوکسنی آچدیلر ، اتکینك بلینی کوشه‌تدیلر ، سرکه ایله شقاقلرینی اوغدیلر ، نهایت آییلنه‌بیلدیلر .

هدیه کوزلرینی آچار آچماز تکرار هونکور هونکور آغلامغه باشلادی .

باقیجی قاری :

— أییدر خانم ! طوقونمه . براق آچیلیر. دییه صدبرك خانمك صوصدیرمه تشبثلرینه مانع اولدی .

فی‌الحقیقه بش دقیقه قدر آغلادقدن صوکره بدبخت قادین کسب سکونت ایتدی. مهتز برصدا ایله ، خواجه خانمه توجیه خطاب ایدرك :

— الله‌عشقنه خواجه خانم! دیدی. بوایشه برچاره بول؛ طیانه‌میه‌جغم .

— بوایشك چاره‌سی وار ، یوق دکل اما .. کوراوله‌سی قاری مصطفی بکی ایجه کندینه جلب ایتمش . بزی چوق اوغراشدیره‌جق . اللهدن بولسون !

صدبرك خانم حالا شبهه ایدییوردی. چکینه‌رك ، استیضاح کیفیت ایتدی :

— صاحیمی خانم ؟. بواوغلان بونی یاپمشمی ؟.

باقیجی قاری انفعال ایله جواب ویردی :

— ایی ساعتده اولسونلر ، دنیاده آلداتمازلر . اونلرك

خبر ویردیکنه اینانمه‌مق سقطدر . الله ویرمه‌سین انسان چارپه‌لیویرر .

بو سوزلر کافی درجه‌ده قناعتبخش ایدی . قائن آناده یالوارمغه باشلادی :

-- شو تازه‌جك قادینی بو درددن قورتار ؛ خلقی‌یی او قاریدن صوغوت‌ده ، ناصل اولورسه اولسون !

باقیجی برآز دوشوندی . صوکره :

-- بن یارین‌ایی‌ساعتده اولسونلری دعوت‌ایدر ، یاپیله‌جق شیئی اونلردن برصورارم . اونلر نه‌دیرلرسه ، اوکا کوره دوشونورز ، دیدی .

اون بش لیراسی بروجه پشین ، اون بشی صوکره ویرلمك اوزره پازارلق ایتدیلر . یاوروبکله روکوش خانم غلای‌اسعار طولاییسیله اجرتلرینی چوق آرتدیرمشلردی !.

بوندن باشقه ، خلقی‌بکك بر بوغچه درونده بر قات چماشیری‌ده کتیریله‌جکدی .

اوچ کون صوکره تکرار کلمك اوزره ، صدبرك خانمله کلینی باقیجینك أوندن چیقدیلر . کندیلرینی آیاس پاشایه کوتوره‌ن عربه‌نك ایچنده ، هدیه ، اوکسوز قالمش برچوجوق کبی سناکن ساکن آغلایوردی ..

— ١١ —

پرچملی باقیجی ، خالقینك برمتره‌سی اولدیغنی قطعیتله افاده ایتمکله تماماً آلدانیه‌مشدی .

برمدتدنبری ، خالقی بکك ، عائله‌سنه قارشی ، اطوار وحرکاتنده بر باشقه‌لق نمایان اولیوردی .

اسکیدن هر آقشام منتظماً یمك وقتنده اوینه کلدیکی ، احیاناً کلمیه‌جك اولسه ، اوجه یا والده‌سنی ویاخود زوجه‌سنی خبردار ایتمکی اعتیاد ایدندیکی حالده ، شمدی ، هفته‌ده ایکی ، بعضاً‌ده اوچ کیجه غیبوبت ایدییور ، سائر وقتلرده ، ییقیله‌جق درجه‌ده سرخوش دونیور ، عائله‌سنك یوزینه بیله باقمیوردی .

برکون ، اوغلنه نصیحت ویرمك ایسته‌ین صدبرك خانم اوندن شو جوابی آلمشدی :

— بن سزك آرا کزده پاطلامق ایچون پاره قازانمه‌دم ، طیشاریده اکله‌نیورم .

زواللی آنا ، بو بك اوغلی اکانجه‌لرینك صوکی نه الیم فلاکتلره منجر اوله‌بیله‌جکنی بیلدیکی جهتله ، آپارتمانه ایلك طاشیندقلری کوندنبری ایچنی ییه‌ن ووسیله خانمه تقریر ایدیان اندیشه‌لری بر قات دها آرتیوردی .

بو اندیشه‌لر ، هله ظرافت باجینك بر کشف وافشاسیله ، قناعته مبدل اولدی .

خالق ، بر كيجه ، صباحه قارشي ، يك زياده سرخوش اوله‌رق أوه عودت ايتمشدي . قپويي ، قوجه‌سنه هر زمان بالذات آچمق عادتني ايدينمش اولان هديه ، او كون ، كيجه ياتيسنه اسكي سفتلرندكي بر اقربالرينه كيتمش اولدیغندن ، بكجي ظرافت قارشيلادي .

قارشوسنده قاريسني كورمه‌ينجه ، صاحبنك عزيمته مساعده ايتمش اولدیغني اونوتان خالق ، سوق طبيعي ايله صوردي :

— خانم نره‌ده ؟ .. يوقمي ؟ ..

— قوجوق خانم رابيه خانم تيزه‌سنه كيتدي . بو غون كيه‌جي ؛ يارين كله‌جك !

— يا ؟ !

عربك‌سوزيني مقابله‌سز براقمش اولمق ايچون ، على العاده سويله‌نيلمش اولان بو « يا ؟ ! » يي ظرافت سوء تفسير ايدرك خالقك هديه‌يه اولان فرط محبتي يوزندن بو بركيجه‌لك تحسره تحمل ايده‌مه‌مكدن متولد تأثرينه عطف ايتدي . مقام تسليه‌ده :

— قوجوق بكيمي بو كيجه يالكز ياته‌جق . واه ، واه ! ديه‌جك اولدي . خالق ، سرخوشلغك تأثيريله ، عربي‌ده دردلرتاغي اتخاذ ايدرك حسبحال ايتمك آرزوسني حس ايتدي .

— آه ظرافت ! ايسترسه ، خانم ، اون كيجه ، يوز كيجه كلمه‌سين ؛ دينمي .

— آ آ ! ناصل لاقيردي او ؟ . آللا آيرماسين آيو !

ــ ایسترسه آییرسین باجی . هدیه ارتق کوزمده یوق .

ــ نه‌دن اولمه‌سین؟. اویله ، بیللیق بیلیق، مارت پیلیجی کی قاریدن بیقیلیرمی ؟. انسانی عیبلارلر .

ــ کوکل عیب دیکلرمی باجی ؟. سن نم سودیکم قادینی کورسه‌ك !

ــ شیطانلری غورسون ! ظرافت قوچوق خانمدن باشقه قادین غورمه‌یی ایسته‌مز

ــ صای ، صیرمه صاچلر .. تحریرلی مائی کوزلر .. بوی ، بوص . آه (ایزمارو) !

ــ صوص ، صوص ! عیب ! . کیمسه‌لر طویمه‌سین . واللهی آناسنك یوره‌کنه اینر .. شو بیقلرکدن اوتان . . بن ایزماریت ، پلاموط بیلمز . هایدی آللا راحتلق ویرسین !

واختیار قادین، خلقینك قپوسنی چکوب کیتدی. یالدی . فقط صباحه قدر کوزینه اویقو کیرمدی . افندیسنك بوکیجه سویله‌مش اولدیغی سوزلر علی العاده سرخوش لاقیردیسی دکلدی. زواللی صادق عرب ، کندی اوزیوردی عد ایلدیکی بو اوك اوزرنده بر فلاکت طولاشمقده اولدیغنی حس ایدییوردی . وبوفلاکت کونك برنده تحقق ایدرسه ألك زیاده متأثر اوله‌جق باشکه بالذات کندیسی ایدی .

جوارده چالنان بر لاترنا، بتاغنك ایچنده دیم‌دیك اوطو-

ران ظرافتك شبهه و اندیشه‌لرینی مستهزیانه تأیید و تصدیق ایدییور کبیدی .

بوتون کیجه دوشوندکدن صوکره ، صباحلین ایرکندن صدبرك خانمه ایشی آچدی . خلقینك کیجه‌کی بیاناتنی بر بر نقل ایتدی . ایکی قادین یانه یاقیله دردلشدیلر ، اوقودیلر ، اوفله‌دیلر ، آداقلر آدادیلر . نتیجه‌ده هدیه‌یه بر شی طویورمه‌مغه قرار وردیلر . اویله‌یا ؟. کنجلك بو! جهانك ارککاری عینی شیئی یاپارلر . . بو کچیجیدر ؛ قزه طویوروب‌ده اونی ایچلی ایتمکه لزوم یوق .

لکن بو مسئله صدبرك خانمك ایچنه درد اولمشدی . حسبحال ایتمك ، تسلی بولمق احتیاجنی حس ایدییوردی . بوتون کون مطبخده امرار حیات ایدن ظرافتدن هر زمان خیر یوقدی . مأیوس والده ، نهایت وسیله خانمی درد اورتاغی اتخاذ ایتدی . تکمیل قورقولرینی ، شبهه‌لرینی بر امر واقع کبی وکمال صفوتله اوکا صایدی دوکدی .

دیدی قودی‌یی اللهی قدر سون ، حسود محله قاریسی ، صدبرك خانمه ، کتم اسرار ایتمه‌یی ، مقدساتی اوزرینه قسم ایدرك وعد ایلدیکی حالده ، مال بولمش مغربی کبی ، وقت فوت ایتمکسزین یدی محله‌یی طولاشدی . خلقی بکك بك اوغلنده بر قاری قپاتدیغنی ، وارینی یوغنی اوکا یدیرمکده اولدیغنی ، هدیه‌نك آقشامه صباحه تطلیق ایدیله‌جکنی ، زوجنك چوجوق

ایستدیکنی و بونك ایچون ده بکیدن تأهل ایتمه‌سی عین اصابت اوله‌جغنی سویلدی، حتی براذری کمرك کیسه‌سندن غباتی افندینك قیزی بیکنازی هدیه‌یه خلف اولمق اوزره حاضرلادی .

بالطبع استك‌زاده محله‌سنك طار حدودینی برسرعت برقیه ایله آشان بو دیدی قودیلر زواللی هدیه‌نك قولاغنه یتشمکده چوق گجیکمه‌مشدی .

بوندن صوکره، کلین قائن آنا باش باشه ویره‌رك درد - لشمشلر و تأمل ایتدکلری چاره‌لر میاننده، برباقیجی‌یه مراجعت ایدرك استکناه حقیقت ایلدکدن صوکره بویو یاپدیرمغه و بو صورتله حوبیا زوجی بتکرار أوینه، عائله‌سنه ایصیندیرمغه قرار ویرمشلردی .

بر قاچ دفعه، اوچر بشر کون فاصله ایله ایوب سلطانه طاشیندیلر . خلقی بکلك چماشیرلری توتسولندی، خبری یوقکن جیبلرینه مه صقه‌لر، چوره‌ك اوتلری، یاراصه قنادی، قوندی؛ قپونك اوکنه بالخاصه طاش یرلشدیریلوب اوزرندن آتلاتلدی .

فقط، آکلاشیلان، دوکوش خانله یاوری بك و شرکاسی بوایشی باشدن صاویورلردی. اکی صافدل قادیندن اللی لیرایی متجاوز پاره صیزدیردقلری حالده، خلقینك تصحیح اخلاق ایلدیکنه دائر هیچ بر علامت بلیرمیوردی .

آرتق بوچیلی باقیجیدن امیدی کسدیلر . طوغریدن

طوغری‌یه جناب حقه صیغینیدیلر . متوکلانه، وقوعاتك جریان طبیعیسنی بکله‌مکه قرار ویردیلر .

— ۱۲ —

بوتون ممالك غربیه‌نك مطمح انظاری اولان، جهانی قانه بویایان محارباتك اونده طقوز کیزلی ویاعانی، یکانه سببی تشکیل ایدن ، امثالسز کوزل استانبول شهرینك یقه‌سنده ، بك اوغلی مستکره بر لکه تشکیل ایدر .

شرقله غربك بوتون چیرکینلکارینی ، فضایحنی ، ویالکز بونلری برآرده جمع ایدن بو بلدهٔ لوث وفساد ، ینه اوشرق ایله او غربك غیر مشروع مناسباتندن طوغمش کویا برپیچدر .

کندیلرینی انعام ایدن اللری، اوپرکن ایصیرمق معتادلری اولان اکثر سکنه‌سنه نه شرقلیلر شرقلی ، نده غربلیلر آوروپالیدیر . اونلرك اسمی بین‌الملل علم اولمش بر تعبیر ایله (لوانتن) درکه، بزلر (طاتلی صو فرنکی) دیه ترجمه ایدرز .

ملغا حقوق دول کتابلرینك (حاتماپلوز ـ وطنسز) دیه توصیف ایتدکلری قوم ایشته بونلر اولسه کرك . ایچلرنده ناموسلی ، صادق ، وفاکار اولانی یوق دکلدر . فقط بك چوقلری وجدان یرینه جزؤدان وکیسه طاشیرلر وبو جزؤدانلرینك ایچنده دائما ایکی ، بعضاً اوچ ، حتی درت مختلف پساپورطلری واردر .

معبودلری پاره ایله قوتدر . هرهانکی بر مجادله‌ده غالب کلنی أك اول آلقیشلایان اونلر ، مغلوبی أك اول تکمه‌له‌ین ینه اونلردر . یاشادقلری محیطدن چیقمازلر ، آییریله‌مازلر . جیبلرنده پساپورطنی طاشیدقلری دولتلردن بری اونلره ، هرهانکی برسببدن طولانی عرض احتیاج ایتسه ، اوپساپورطی درحال – فقط ، ایلریده لازم اولور دییه موقةً – کتم ایله دیکرینی ابراز ایدرلر . هردرلو تکالیفدن ، معاف ومبرادرلر . جهان حربنه هرقوم یوزبیکلرجه قربان ویردیکی حالده اونلرك بورنی بیله قانامادی .

ممکن مرتبه ، راحتسز اولمه‌دن ، صیقیلمه‌دن ، اوزولمه‌دن ، باشقه‌سنك سفره‌سندن متنعم اولمق عادتلریدر وشبهه‌سزکه بوصورتله غایت راحت یاشارلر .

استانبولی وقت وقت صارصان اختلاللر ، سکنه‌سنی قاصوب قاووران ظلم دورلری ، بك اوغلنی ذره قدر متأثر ایتمه‌مشدر.

بك اوغلی !. مجاهدین فاتحك احفادندن ، زمانله وتدریجاً اخذ ثار ایتمك اوزره بیزانس طرفندن عن قصدٍ استانبولده براقلمش برمیقروبدر . بومیقروب دخی ، درت یوز بوقدر سنه‌در خارق العاده بر عزم وثبات ایله ایفای وظیفه ایده‌رك ، برقرحهٔ آکله صورتنده دائرهٔ تخریباتنی توسیع ایتمش وسعادت ، ثروت ، قوت ، صحت ، خلاصه برقومك اسباب عظمتنی تهیئه وتشکیل ایدن اسباب و عوامل نامنه استانبولده نه وار ، نه

یوقسه یتیش یتیرمش ، بوکونکی انحطاطی او احضار ایتمشدر.

پایتختك اوعصرلرجه ادخار ایدلمش، دیللره داستان اولمش، محتشم ، معظم ثروتلری ، قوناقلر ، یالیلر ، مجوهرلر ، نادیده پرلانطه‌لر ، طابور بوزان یاقوتلر ، قبه‌لی زمردلر ، قانغال قانغال اینجیلر ، هپ بك اوغلنك طویماز ، بیقماز اولان غیای شهوتنده غیب اولوب کیتمشدر.

بك اوغلنك فعالیت اضلالکارانه‌سی، دولتك باشنده غوائل مهمه‌بولندیغی زمان تزاید ایدر . چونکه اووقت ، کندیسنه وصیت ایدلمش غایه اوغورنده بذل غیرت واونسبتده چوق ثمره الده ایتمك ایچون زمین مساعددر .

اویله زمانلرده وجدانلر دها قولای صاتون آلنه‌بیلیر وایشه یارار ؛ ثروتلر ، قولای قازانلدیغی ایچون چابوق اسراف ایدیلیر ؛ اعصاب متهیج بولندیغی جهتله اخلاق میال سقوط اولور . بك اوغلی بونلری بیلیر واوکا کوره آغلرینی قورار . قمارخانه‌لر ، فحشخانه‌لر ، غازینولر ، قافه‌شانتانلر، هرجنسدن سفاهت یووالری یردن بیترجه‌سنه چوغالیر . بوطوزاقلره غافلانه طوتولدیغکزمی عرض محبت ایدن ایده‌نه‌در. ألك خصوصی جدمتلریکزی دوستجه (!) قبول ایدنلر . عائله‌لرینك ، قادینلرینك ، قیزلرینك حریم آغوشی سزه احبابجه (!) کشاده‌در . فقط !.. برکره‌ده دوشدیکز ، بردها طوپلانه‌مق اوزره یووارلاندیکزمی؟ ویل سزه ! اسمکز غاصب ، ظالم ،

دشمن عرض وناموس اولور وسزی، آنجق ینه اونلره قیاساً طانیمش اولان یبانجیلر بونك برحقیقت اولدیغنه قانعدر . ایشته بونك ایچون دائما انظار بشرده سز قباحتلی اولمقدن قورتوله مازسکز ...

بك اوغلی خلقی بکی ده آولامشدی .

بر کون پرودروموس ، یازیخانه‌یه تلاشله کلدی . برقاچ کون اول دفعه یوزطوتان اون پیاسه‌سی تدریجاً یوکسله یوکسله یوزده ایکی یوز راده‌سنده فرق ایتمشدی . نصفی علی الاصول قره‌مانلیك کندی مالی اولمق اوزره ، تجارتخانه‌نك اون بش واغون قدر اونی موجود ایدی . آنجق خارق العاده نفوذ نظر صاحبی اولمقله برابر ، پرودروموس پیاسه‌ده‌کی بو ترفیعی هر نصلسه اولندن کسدیره‌مه‌مش والرنده‌کی بو مالك قفقاس جبهه‌سنده‌کی اردویه اعطاسنی تعهد ایتمشلردی. حالبوکه بو تعهدی ایفا ایتمیه‌جك اولسه‌لر ، غیب ایده‌جکلری اوچ بیك لیرا ده‌پوزیتو آقچه‌سنه مقابل ، آلتمش بیك لیرالق برکار تأمین ایدییورلردی .

جین کوزاوغلی بو خبری خلقی بکه ویردیکی زمان اونك، درحال رأینه اشتراك ایده‌جکنی ظن ایتمشدی . فقط اویله اولمه‌مش ، سابق عسکر ، صوغوق قانله :

— اولماز! عسکری آچ براقه‌مام . دیمکله اکتفا ایتمش، یازیجیسنی اسکات ایتمشدی .

پرودروموس ، ولی نعمتنك نه درجه عنادجی اولدیغنی ، اوكا قارشو اصرارك فائده ویرمدیكنی بیلیوردی . اوته‌دنبری قوللاندیغی سلاحه مراجعت ایتمك ایستدی . بر قاچ دفعه كیردی ، چیقدی ، نهایت بردها ایشنی قورجالادی :

— جانم هولقو بەغ ! غیب ایده‌جغمز غاپارو ، طوپی اوچ بیك لیره ، بزده افندیمه دییەم ، كاری دوشون . صاغلام آلتمش سكز بیك اوروز . بنی دیغنه أسكرك آچلغی سنك نه‌یكه كرك ؟ طوپال دوشونسون ! آتماده‌ها !

خالقی بك عصبیلشمشدی . قفقاس اردوسندن فنا ، أليم خبرلر كلیوردی . بر ایكی هفته اقدم استانبوله مأموراً كلن بر آرقداشیله كوروشمش ، او جبهه‌ده عسكرك پریشان بر حالده آچلقدن ، تیفوسدن ، دیزانته‌ریدن قیرلقده اولدیغنی استخبار ایتمش ؛ نه قدر اولسه ، اسكی بر عسكر اولدیغی ایچون یوره‌كی صیزلامشدی .

شیمدی‌ده كندیسنه ، او عسكری آچ براقه‌یی تكلیف ایدییورلردی . بوكا تحمل ایده‌مزدی . حایقیردی :

— اولماز ، دیدك یا ؟!

او زمان ، پرودروموسك عقلنه باشقه بر ملعنت كلدی .

— طارلمه پاشام ، دیدی . اولماز ، اولماز . بر كره دیسه‌ك الویریر . شیمدی سندن باشقه بر رجام وار . اوكاده اولماز دیمه‌ك یا ؟.

— نه‌در سویله بقالم ؟.

— بو آقشام ، بنم میته‌رامك آدینك غونیدر . غونول آلچاخلغی ایت ده بزه بویور . ماستیکه‌یی بارابار ایچه‌لم اولمازمی ؟

آرتق ، دمینکی معامله‌نك اوزرینه برده بو دعوتی رد ایدوب قلب قیرمه‌نك لزومی یوقدی . خلقی بك :

— پکی . دیدی .

پرودروموس اونی بر دها تعریف ایتدی :

— بیلیوك یا یوز باشم . غالیونجی غوللغی نومره غیرق درت .

قره‌مانلی طوغریجه ، یازیخانه‌دن چیقوب أوه قوشدی . آناسنك یورطوسی فلان ، هپ یالاندی . فقط قادیجغزه ، ایشی تماماً آکلاتدی . ماری خانم ، اوغلنك درایتنه حیران اولدی . کوزلرنده بر لمعهٔ افتخار پارلادی . همان قوللرینی صیغایوب ، آقشامك حاضرلغنی کورمك اوزره مطبخه اینرکن ، کندی کندینه میرلدانیوردی .

— نه قوپوغلو اوغلاندر شو !.

پرودروموسه کلنجه ، تکرار أودن فیرلامشدی . بر قاچ قپو اوته‌ده آناسز و باباسز ، (ایزمارو) نامنده فوق‌العاده کوزل بر قیز ، اوفق ، خراب بر أوك بر اوطه‌سنده تیزه‌سیله برلکده اوطوریوردی . تیزه ، تخته سیله‌رك ، بکارلرك

چماشیرلرینی بیقایه‌رق، یکنی بوبویه کتیره‌شدی. فقط محاربه طولایسیله حیات تحملفرسا بر صورتده بهالیلاشنجه، (ایزمارو) ده چاروناچار، همان بوتون آرقداشلرینك، اقران وامثالنك یاپدیغی یاپدی. آلمانلرك قوجاغنده طولاشمغه باشلادی. مع مافیه بو صورتله‌ده آنجق قارنی طویوردی. سوسنه لازم اولان پاره‌یی ایسه ینه عینی صورتله طیشاریدن قازانیوردی. قره‌مانلی، کندی تعبیرنجه، غاری‌یه مته‌لك ویره‌مکله برابر، ایزمارونك کوله‌جـ.مائی کوزلرینه، چاپقین برادا ایله آزیوقاری‌یه طوغری قیوریلمش بورننه‌مفتون اولمشدی. وبویله‌جه، بینلرنده اولا بر آشنالق، کیت کیده‌ده بر احبابلق پیدالانمشدی.

قیز، اولاری. بو احبابلغی سـۆ استعمال ایتمك، دها ایلری وارده‌رق عاشقی بولمق ایسته‌مشدی. فقط پرودرو-موس، هر امیدی تملندن ییقمشدی:

— بنمله خوش کچینمك ایستیورمی؟. غالیمه‌را، غالیمه‌را، غالیسپه‌را، غالیسپه‌را؛ ایشـته او قدر. دها باشـقه درلو هه‌چ بکا باقمه!

ایشته جین کوز اوغل اودن چیقوب بو ایزمارویی بولمغه کیتدی. قیز، پنجره‌نك او کنده اوطورمش بولغور آییقلا-یوردی. احبابنك بویله وقتسز کلمه‌سـنه تعجب ایتدی. صوردی:

— تی خاباریا کیریه پرودروموس؟

— هایچ ، تیپوتا ! الکده کنی براق سکا دیه‌جکم وار .

— سویله .

— بکا باخ ایزمارو ! سکا بر ایولك ایده‌جکم . بر تخته‌ده بشیوز لیره غازاناخ ایسته‌کمی ؟

— بر تخته ، بش یوز لیرا !. ناصیل تخته ؟

— غالبن غفالیغلت نوزومی (لزومی) یوخ ! ایستر ایسه‌ك سکا بن بشیوز لیره غازاندیره‌جغم . آلمانلرله جلوه‌لشمه‌دن قورتولورز ، سن‌ده بر غوخونه اولورسین .. همه‌می ؟ .

— اولور . اما ، نه کبی ایش یپازایم ؟

— بو آخشام بزم اوه بریسی کله‌جك ، بر تورك تجار . بو آدم چوق زنکیندر أمه بیلدیکك کبی ده‌غل ایزمارو ! برغاچ یوز بیك لیره‌سی وار . شیمدی بنی أیی دیکنه . بو آدمك الندە اون بش واغون اون وار . کندی باشنه یره اوجوز فیأتله باغلامش . بومالده بنم ده اورتاقلغم وار أمه ، او بیلمه‌یور . بن ، سوز تمیل ، بو اونی ، بو غونه بوغون ، پیاسه‌یه چیخاره‌جاغ اولسه‌م بر غاچ بیك لیره ، افندیمه سویله‌یم ، کارم اوله‌جاخ . حریف عنادجیمی ، عنادجی ، طوکوز کبی غاند یره‌مدم کتدی غارداش . اوجاغکه دوشدم ایزمارو . بو ایشی سن بیتیرسین . سکا آچیخدن بشیوز لیره وار . حریفدن چکه‌جغك‌ده جابا ! هایدی ، شیمدی سوسه‌لك ، نظاملاکده بزه کل . سنی اکسادلفیم دییه پارازانطه ایده‌جکم .

آشفته قیز ، کندیسندن نه طلب ایدلدیکده اولدیغنی دها ایلك کلمه‌لرده آکلامشدی . فرصتدن استفاده ایتمه‌یی ده بیلیوردی . ممنونیتنی کتم ایدرك ، لاقید ، دیدی که :

— اوکه سن بر قاچ بیك لیرا آله‌جاقسین ، بش یوز لیرا آزدر . بیك ویره‌جکسین کلیورم !

قره‌مانلی کندینی ضبط ایده‌مدی . کمال حیرتندن :

— اولان قوپوغلو ! دیدی . سن ده مادراباز چیقدك .

بره‌سی ! سرمایه‌دن‌می غیب ایده‌جکك ؟ شونك شورا‌سنده ، بش اون غروش کار ایده‌جکم ، اونی ده سکامی ویره‌یم ؟

— بن سنك احباب طانامایورم . . نه بیله‌یم ناصیل آدامدر ؟ . بیك لیرا ویره‌جکسین بو ایش یاپارم . . . یوقسه یوق .

— وای غوزینه ا . قوردیغم قوپوغلونك غزی وای ! أمه باصخین شی ایمش ! نه ایسه ، هه‌دی ویردم اولان ! غاخ !

ازمارو بش دقیقه‌ده حاضر اولدی . ذاتاً حسن فسونکارینی تقویه ایچون چوق سوسلنمه‌یه احتیاجی اولمدیغی کبی ، اثوابی ده یوقدی . بر زواللی ایپکلی بلوز ، بر ده اتك کیدی ؛ صیره کبی صاری ، ایپك کبی پاریشاق ، خلقةً قیوریق صاچلرینی قبارتدی . بر سیاه قدیفه قورده‌له ایله صیقدی ، آیاغنه . کنار مشتریلره چیقدیغی وقت کیدیکی ایپك چورابلری ، سیاه روغن اسقارپینلرینی کچیردی . پرودروموسی تعقیباً چیقدی .

ماری خانم ؛ اورته قاتده‌کی مسافر اوطه‌سنه سفره‌یی قورمش ، مزه‌لری ترتیب واحضار ایتمشدی .

غروبه یقین ؛ قپونك اوکنده طوران عربه‌دن خلقی بك ایندی . پرودروموسله آناسی بو قیمتلی مسافرلرینی تا قپودن قارشیلادیلر . ایزمارو یوقاریده اوطه‌ده بکله‌یوردی .

خلقی ، ماری خانمی تبریك ایله چوق ییللره یتشمه‌سنی تمنی ایتدکدن صوکره ألنده طوتدیغی هدیه‌یی‌ده تقدیم ایتدی : اوزرینه آلتوندن بر مارقه قونمش کموش بر أل چانطه‌سی .

صوکره ، اوچی بردن اوسته قاته چیقوب ، عشه تکاهه کیردیلر . پرودروموس ، آیاقده بکله‌ین ایزمارویی خلقی‌یه تقدیم ایتدی :

— ماتمازه‌ل ایزمارو ؛ هولقو بەغ !

قیز ، خفیف بر باش اکمه‌سیله ، بیان ممنونیت ایلدی . جمله‌سی ماصه‌نك باشنده قولتوقلره یرلشدیلر . جین کوز اوغلی ، واسطهٔ ملعنتیله ، ولی‌نعمتنی یان یانه اوطورتمشدی . بوصورتله قفالر براز دومانلاندقدن صوکره ایزمارو راحت راحت مانوره‌لرینه باشلایه‌بیلیردی .

ایلك قدحی ، ماری خانمك ازدیاد عمر وسعادتی تمنیسیله نوش ایتدکدن صوکره ، تك توك یووارلامغه باشلادیلر . قره‌مانلی متمادیاً خلقی بکی لاقیردی‌یه طوتیور ، قدحنی طولدیریور ، بر آن اول سرخوش ایتمکه غیرت ایدییوردی .

قیز ، هنوز عشوه‌بازلغه باشلامه‌مشدی .

برآره‌لق ، سوزی موسیقی‌یه انتقال ایتدیردیلر . کوزل سسدن ، أیی اوقویانلردن بحث اولندی . پرودروموس ، اکساداقیسنك بوخصوصده‌کی مهارتنی سویله‌یجه ، خلقی رجا ایتدی . بیك ناز واستغنادن صوکره مادموازه‌ل ایزمارو ، دهرلو اصول ومقامه بیکانه اولمقله برابر اولدقجه حلاوتلی برسسله :

نالهٔ جانکاهی جانان طویمیور
نیله‌یم تدبیره تقدیر اویمیور

شرقیسنی ودها بعض شرقیلری ، کندینه مخصوص شیوه ایله ترنم ایتدی .

ایچمش اولدیغی بر ایکی قدحك تأثیریله ، کوزلری مخمورلانمش ، یوزینه برپنبه‌لك کلمشدی . برآز نشئه‌لندی . خلقی بکك ، سسنك لطافتنی تقدیر یوللو بذل‌ایتدیکی التفاته ظریفانه مقابله‌ده بولندی . تکرار وقوع‌بولان رجا اوزرینه‌ده بر ایکی حوپیا تورکی سویلدی .

پرودروموس :

— چوق غوزه‌ل اویون ده اوینار نه‌مه صیخیلیرمی که عجب ؟. ایزمارو ! افندیدن صیخیلیکمی؟ هه‌ه ؟ دییه صوردی .

ایزمارو ، خلقی بکی یبانجی عد ایتمدیکی جهتله طبیعی صیقیلمایه‌جغنی ، آنجق ساز اولمدیغی ایچون ساده‌جه اویوندن

بر ذوق طویولمایه‌جغنی ایلری سوره‌رك ، ناز کانه اعتذار ایتدی.

آرتق قفالر ایچه دومانلانمشدی. ایزماروك الآن تعرضه باشلامدیغنی کورمکله چیین کوز اوغلی صبرسزلانیوردی. کوز اوجیله قیزه براشارت کچدی، کندیسی ده قالقدی و برشی بهانه ایده‌رك ، آناسنی طیشاری یه چاغیردی.

خلقی ایله ایزمارو اوطه‌ده ، باش باشه قالمشلردی. دمیندن بری ، آشفته‌نك هر حالنه مفتون اولوب ، فقط پرو - دزوموسلك اقرباسیدر دیه‌کم کوزله باقمغه جسارت ایده‌مه‌ین خلقی بك ، شیمدی اوطه تنها قالنجه، بر آز دها سربست، تماشای جمال ایده‌بیلیوردی. ایزمارو، کوزلری یوموبوتون سوزولمش، سفره‌نك اوزرندن آلمش اولدیغی صاری بر کلی دیشلری آره‌سنه قیصدیرمش ، کوزل باشنی آرقه‌یه طوغری اکمش ، نظرلری خلقینك نظرلرندن آییرمایه‌رق یواش یواش میزیرلده‌نیوردی :

بنی باشدن چیقاران
بك اوغلونك بکلری!..

خلقی غالبا حسابسز یووارلامشدی . باشی آغرییور ، شقاقلری آتیوردی. قاننك، دامارلرنده باشقه درلو جریان ایتدیکنی عادتا حس ایدییوردی . عجبا بو کنج ، کوزل قیزله بویله زانو بزانو ، حتی نفس نفسه اوطورمق نفسانیتنی می تحریك ایله‌یوردی ؟ هر حالده . برشی سویله‌مك ، بیانجی

وعجمی طورمه‌مق لزومنی حس ایتدی . ایزمارو ایله آره‌لرنده شو مکالمه آچیلدی :

— آغزکزده‌کی بو کله غبطه ایدیورم مادموازل !

— اویله‌می فه‌م ؟

— اوت ، مادموازل !.. چیچک سزک لطیف چهره‌کزه طوقوندقجه ، عادتا قیصقانیورم .

— آمان فه‌م .. استافیرولیا (استغفر اللّه) !

— یوق مادموازل ، سز پك کوزلسکز ! جدی سویله‌یورم .

— سزه اویله کلیور بك افندی ! نم نره‌سی کوزل ؟.

— نره‌کز کوزل دکل مادموازل ؟ . سز بر چیچکسکز .

— یوق . هم بنی مادمازل چاغرمایکز ؛ بن مادام ایم .

بو اعتراف ، خلقی‌یه بر افق امید آچدی .

جنین کوزاوغلی ایله آناسی غالبا یك مشغولدیلر ؛ هنوز عودته نیتلری یوق کبیدی . بیچاره خلقی ، هر ایکیسنك ده مناوبة قپونك آناختار دلیکندن ، اوطه‌ده جریان ایدن ویا ایده‌جك اولان صحنه‌یی کمال مراق ایله تعقیب ایتدکلرینی کورمیوردی .

مصاحبه‌لرینه دوام ایتدیلر :

— قوجه‌کز نه ایش یاپار مادام ؟.

— توجار ایمس ؛ اولموس بن ، سینده (خیرا) .. ناصیل سویلرلر ؟..

— طول .

— ئەوەت ! آخ قایەنی ! ..

— واه ، واه مادام ! قوجه‌کز أوله‌لی چوق اولدیمی ؟

— وار بر سنه ..

ایزمارو ، ایشلك بویله بکالك مکالمه‌لرله اوزامه‌سنی ایسته‌میوردی . خلقی‌یی تشویق ایچون ، سفره‌نك اوزرندن راقی صراحیه‌سنی آلدی و مخاطبنك قدحنی طولدیره‌رق :

— نیچون ایچمه‌یورسکز ؟ دیدی .

خلقینك بیننده آتش یانیه‌ردی . بو کوزه‌ل مخلوقله باش باشه قالوب . برلکده‌ده عشرت ایتدکدن صوکره بو وضعیتدن بالاستفاده بر آزیجق اولسون تسکین حرص ایتمکده نه مانع واردی ؟ صراحی‌یی طوتان نرمین، پنبه الی یقالادی، راقیدن، شهوتدن ، قورومش ، تیتره‌ین دوداقلرینه کوتوروب ، قوقلایه قوقلایه ، طویه طویه اوپدی . ایزمارو ، نه‌دن صوکره ، ألنی کری‌یه چکه‌رك :

— باح ! دیدی . نه یاپیورسکز ؟..

— او قدر شوخسکز ، او قدر کوزه‌لسکزکه طیانه‌مدم . عفو ایدك .

— بر شیئی دکل . ما پرودروموس کوروسان بکا فنا یاپه‌زاق .

— سزده أك اویمك عیب دکلدرکه ! بن صالونلرده نه

مادامليرى كوردم .. هر كسه ال اوپديريورلردى.

— صالون باسقا . . ئەم سز نه وقت كه اوپدى، بن چوق فنا اولدى .

— نه‌دن ؟.

ايزمارو اليله قلبكاهنى اشارت ايدرك :

— بيلمم ، ديدى بورده چوق فنا اولدى .

عجبا قيز، دها دوغريسى قادن‌ده كنديسنه‌قارشى آنى بر تمايلمى حس ايديوردى ؟ اويله اولمسه دوداقلرينك ألنه تماسى ، كنديسنى نه ايچون متأثر ايتسون ؟. خلقى بو جهتى آكلامق ايستدى :

— ديمك كه قلبكز غيجيقلاندى . . ممنون اولديكز . . مادام ؟.

ايزمارو يالكز بر :

— ئه‌وه‌ت ! ديه بيلدى . كوزلرى قاپاندى . . سنده‌له - يه‌رك يرندن قالقوب، كوشه‌ده طوران قناپه‌لك اوزرينه بايغين. ييغيلدى. خلقى ، تلاشله آياغه قالقدى، يارديمه شتاب ايتدى. قپودن كوزه‌تله‌ين پرودروموس، او دقيقه‌ده ايچرى يه كيردى.

— جانم ، نرده‌سين ؟.

ديه ، متلاشيانه ايراد سؤال ايدن خلقى يه :

— غارداش ، بو بزم ملمكتك غاريلرى ايچكى نه‌در

بیلمم که، ایراخی اشته ایردی. سن فساوت اتمه، سنجبك ...یالیریز .

دییوب ، قادینك یانه یاقلاشدی . یوزینه بر آز صو سرپدی . شقاقلرینی الیله ایصلاتدی . بو تدابیره رغماً حالا کوز آچمایان ازمارونك ، مرمردن بیاض ، بللور قدر شفاف ، متناسب کوکسنی کنساده قیلدقدن صوکره ، قولونیا کتیرمك بهانه‌سیله تکرار طیشاری‌یه چیقدی وقپوده‌کی ترصدکاهنه چکدی .

خلقی ، قارشیسنده‌کی امثالسز منظره‌یی ، مفتون ، چیلغین نظرلرله تماشا ایتدی .. عادتا کوزلری قاماشیوردی . هدیه‌نك زوالی صیسه کوکسنی خطرلادی . ذهننده بر مقایسه یاپدی . او . علی العاده بر سینه ، بو ایسه بر بدیعهٔ خلقتدی . أکیلدی ؛ شهوانی بر تهیجله لرزان اولان دوداقلرینی ، ازمارونك تن عریانی اوزرینه یاپشدیردی ...

قادین ، یاینین کوزلرینی نیم آچدی ؛ آلدیغی بوسه ایله عقل وفکری تارمار اولان خلقه عطف نگاه ایدوب ، بزلی ارزولر افاده ایدن بر سسله ، سادهجه :

— چاپقین ! هپسنی سن یاپدك ! دیدی .

لنده قولونیا شیشه‌سیله تکرار اوطه‌یه کیرن قرمانلینك یوزنده ؛ پك کوچ ضبط ایدیله بیلن بر تبسمك اثرلری واردی .

مادموازل ازمارونك رولنی حقیقةً استادانه ایفا ایتمشدی ام

— ۱۳ —

کوزل روم قیزینك خیالی استلك زاده‌نك کوکلنده یر ایتمشدی . شیمدی همان هر کیجه بر بهانه بولوب اونی کورمك ایسته‌یوردی . که پرودرومه‌سلك أونده ، که تیزه‌خانمك بریجك اوطه‌سنده ، حتی بعضاً ده بك اوغلی بیرا خانه‌لرینك خصوصی اوطه‌لرنده بولوشیورلردی .

ایزمارووده خلق بکه قارشی لاقید کورونمیوردی . ایلاك بولوشدقلری آقشامدن بری — آردن یالکز بر هفته کچمش کن — مناسبتلری ایجه ایلریله‌مشدی ، فقط بر درلو ، قادین ، تماماً تسلیم اولمیوردی . خلقینك اصرارلرینه جواباً :

— بنی نکاحله آل ، اویله .. دییوردی .

چونکه پرودروموسك پلانی عقیم قالمشدی . سابق اخذ عسکر رئیسی ، اونلرك اردویه تسلیمنی تعجیل ایتمش ، دها کوکلی ایزمارویه ایجه قاپدیرمه‌دن بو ایشی بتیرمشدی . قره‌مانلی عادتا خسته اوله‌جق درجه‌ده أوزولدی . قیزی فنا حالده پایلادی . بجریکسزلکنه لعنت ایتدی . فقط ایزمارو ، اونك ظن ایتدیکندن دها قورناز ، جین کوز اوغلندن دها جین کوزدی .

اونلرك ، حربیه نظارتنه ویره‌یوب پیاسه‌ده صاتمه‌سندن حاصل اوله‌جق کاردن ، کندینه ویره‌جك اولان بیك لیرانك یرینه ، شیمدی ، طوغریدن طوغری‌یه خلقینك بوتون ثروتنه صاحب اولمه‌یی دوشونیوردی .

بعضاً، صباحه قدر برابر قالیورلر، ایچیورلر ، اکله‌نیورلر، آن وصاله تقرب ایدنجه ، ایزمارو خلقینك آغوش محترصندن سیلکینوب قاچیوردی . وزءاللی خلقی هر کون بر آز دها مفتون، هر کون بر آز دها بدبخت، و بیچاره آیاس پاشایه عودت ایدییوردی .

ایشته ، ظرافته کشف راز ایتدیکی کیجه ، ینه بویله بر حالت روحیه ایله ، معشوقه‌سنك یانندن عودت ایتمشدی .

کونلر کچدکجه ، کوکلنی یاقوب قاووران آرزوی وصال تشدد ایدییور؛ باشقه‌سیله مشغول اولمه‌یه، باشقه ایش دوشونمه‌یه مجال براقمیوردی .

ظرافتك حضورنده آغزندن چیقان : « آه ایزمارو ! » ندای تحسری دیلندن دوشمه‌یور قیزك خیال لطیفی کندیسنی هر یرده تعقیب ایدرك ، بر دیوانه کبی سوروکلیوردی .

خلقی ، بهمه حال ، ثروتی ، خانمانی . استراحتی ، اقبالی بهاسنه اولسه، نه‌یاپوب یاپه‌جق ایزمارونك نائل وصالی اوله‌جق، او وجود نفیسی ساعتلرجه قوللری آره‌سنده طوتوب ، کتاب عشقی برلکده ختم ایده‌جکدی .

هر لحظهٔ حیاتی بو قراری ، ذهننده تقویه ایله کچیوردی. بونی حس ایدن قادین‌ده هجوملرینی تزیید ایدییور ، عاشقنك صوك ترددلرینی ازاله‌یه ساعی اولیوردی .

بر آقشام ، تیزه‌نك اوطه‌سنده ینه یالکز ایدیلر .

خلقی ، آتش سودا ایله یانان اووجلرنده، کنج قادینك دست نرمنی طوتمش محافظهٔ سکوت ایدییور ، طالغین نظرلری وجداننده ینه بر مجادله‌نك وقوعنی احساس ایله‌یوردی . بر مدت بویله طوردیلر .

ایزمارو ، بردن بره النی چکدی ودیدی‌که :

— بکیمو ! سنی ایله بر پارچه قونوشه‌جغم . دیکله بکا !

— سویله روحم !

— بو کون دوقتور (پالاوروپولوس) کیتدم . بنی چوق خسته بولمش .. (کوکسنی اشارتله) بورده سویله‌مش که چوق ضعیف .

— کندیکه ایی باق ایزماروجغم ؛ سکا بن باقه‌یم .

— باقمق قولای اما بنی سن چوق خسته یاپیورسوڭ .

— نیچون کلم ؟. سکا نه فنالق ایدییورم ؟

— فنالیق یوق . سودا وار .

— آه ایزماروجغم! سنی سودمسه ، بربرمزی سودکسه . بونده بندن زیاده طالعك قباحتی وار . سن بنی سومکدن خسته ایسه‌ك ، بنی ده سنك عشقك قاووریور ، بیتیرییور . خراب ایدییور .. روحمك بو علتنی تداوی ایتمك سنك الکده ایکن ایسته‌میورسین . بنی رد ایدییورسین وهر رد ایتدکجه بر قات دها خسته اولیورم .. آه! مرحمت ایتسه‌ك !.. بیلسه‌ك که، یکدیکرمزی ایسته‌دیکمزه بری بریمزی بویله چیلدیره‌سیه سود-

يكمز ساده ، روحلرمز كبى ، كوكللرمز كبى وجودلرمزىده برلشدبرهمهمك نه قدر مهلككدر !.

— سن بنى سومیورسهدن هەلقى !

— نمى سنى سـومیهرم ؟ . . آه ! هیچ اولمازسه بونى سويلهمه !

— ئەوەت سوميورسون ! سوميس اولايدك ، بكا بوقدر زمان بويله براقماز ايدك ..

— نه يايهەليدم ؟

— بكا نكاخ يابار قدار .

— مترسسم اول ايزمارو . نكاحليدن نه فرقك اولور ؟ كندم ، مالم ، ملكم ، كوكلم ، بنه هپ سنك اولسون .

— يوق ! بن ناموزلو قارى . سنى مترس اولەزايم ، بر سنه ، ايكى سنه . صوكره براقهزاقسين . ماخالا (محله) ايچرده كپازه اولهزايم . نيچون نكاخ يپمازسين ؟

— آه ايزمارو ! اولهيم ، اولك ايچون . بكار اولسهيدم بر لحظه تردد ايتمزدم .

— نه ضرر ؟. سـن عثمانلى .. سز آليور اوچ ، درت قارى .. هم‌ده سزك قارى براقمق چوق قولايلق وار .

— بونى دوشونيرم روحم ، اولمازمى ؟

— سنك قارى كوزهل چوق ؟.

— خاير اونك ايچون دكل .

— نه ایچون یا ؟ نه دوشونه‌زه‌قسین ؟ یاپ ، یاپ یاپعازاقسین بر دها بورا ده کلمه . بکاده یازیق .

ایزمارو کوزه‌ل باشنی ایکی اللری آره‌سنه آله‌رق آغلامغه باشلادی . خلق بو منظره قارشوسنده احمق احمق باقه قالمشدی . آنك جزئی اراده‌سنی بیله غیب ایتدی . پریشان عقلنده بر مربطه قوپدی . هیچ هیچ بر شی دوشونه‌میوردی . بر سوق طبیعی ایله آیاغه قالقدی . سنده‌لیه سنده‌لیه اوندن چیقدی . بلشاوغانه طوغری ، قراکلقده یوقوشی طیرمانیرکن ، بش آلتی دفعه قرار دکیشدیردی . ایزمارونی چامدن سبزه ، بیوره ، هدیه‌دن نفرت ایدییوردی ، فقط اون سنه‌لك اوچی بارقی طاغدق ، قوردولمش یووانی بوزمق بلشده شهال بر ایش دکلدی . بلکه دلداده‌سنی ، پاره ایله مجوهرات قاندیره‌رق ممکن اولوردی . بو خصوصده هر درلو فداکارلغی یاپمغه آماده ایدی ؛ فقط اونی یقمغه قائل اوله‌میوردی

ایچریسنده‌کی آلو ، باشنی ، یوزینی‌ده یاقیوردی . هوا غایت راکد و سرینیدی . تقسیمه کلنجه ، پانغالتی‌یه طوغری یوروملك ، نفس آلمق ایستدی . بر قاچ آدیم کیتدی ، آیاقلری طولاشیوردی . اوراده طوران بیکلردن برینه اوطوردی . برمدت دریای خیالاته طالدی . کیجه‌نك آیازی یوزینی قامچیلایوردی . قالقدی ، آغیر آغیر ، آلتی پاشایه طوغری صاپدی .. اوه کیررکن ، قپوبی آچان هدیه‌نك صولمش یوزینه

آغلامه‌دن شیشمش کوزلرینه دقت ایتمه‌دن ، اوطه‌سنه چیقوب یاتدی ...

ایرتسی آقشام یازیخانه‌دن چیقنجه ، اولا بك اوغلنده ، طوغری یولده‌کی الك زنکین قویومجیلردن برینه اوغرادی ، بش یوز اللی لیرایه بر بیله‌زیك انتخاب ایدوب ، صاتون آلدی . جیبنده هدیه‌سی ، کوکلنده امید ، قالیونجی قوللغنه کیتدی .

ایزمارو اوده یوقدی . تیزه‌نك افاده‌سندن تقسیم باغچه‌سنه کزمکه کیتمش اولدیغنی ، فقط نره‌ده ایسه کله‌جکنی آکلادی . قلبی اندیشه ایله آتیوردی ، جیبندن چیقاردیغی یکرمی بش لیرالق بر کاغدی اختیار قوقونایه ویردی ، بر معتاد ایچکی ، مزه یه‌جك ایصمارلادی . قادین ، اوامرینی انفاذ ایتمك اوزره اودن چیقنجه ، اوطه‌ده یالکز قالان خلقی ، وقت کچیرمك ایچون ، قونصولك اوزرنده طوران بر قارت پوستال آلبومنی ، حمالی پارماقلریله قاریشدیرمغه باشلادی .

اوراده ، ایزمارونك ، یاننده بر آلمان بحریه‌لیسی ایله چکیلمش کوتو بر فوطوغرافیسی واردی . اولا ، اونی پارچه پارچه ایدوب پنجره‌دن آتدی . صوکره ، یالکز آلنمش بر دیکر رسمنی بولدی . بونده کنج قادین ، قیصه قوللی یازلق بر البسه کیمش ، اوموزلرینك و کوکسنك متناسب ، بی نظیر کوزللکنی عریان عرض ایدییوردی . عاشق بیچاره بو رسمی ده یرندن چیقاردی ، فقط اشتیاق تملکله یانان دوداقلرینه کوتوروب ،

طاتلی بر زهر ایچر کبی ، سوکیلیسنك خیالیله طولی کوز-
لرینده قاپایه‌رق ، اویدی .. اویدی .

او اثناده ، ایزمارو ، کزینتیسندن عودت ایدییوردی .
أوه بر قاچ آدیم یاقلاشدیغی زمان ، النده پاکتلرله بقالدن
چیقان تیزه‌سنی کوردی ، و - ذاتاً امید ایتدیکی کبی - خلقینك
أوده کندیسنی بکله‌مکده اولدیغنی خبر آلدی .

بناءً علیه اوطه‌یه کیرجه ، یالاندن ، متعجب برطورطاقینه‌رق :

— وای هولقی بك ! دیدی . خوش کلدیکز خانمی
اوروز کز آتدی سزی ؟.

اینده‌کی رسمی صاقلامه‌یه وقت بوله‌میان خلقی ، بردنبره
شاشیرمشدی . هنوز ویره‌جکی جوابی دوشونیرکن ، ایزمارو
تکرار صوردی :

— بنی فطوغرافیا باقیوردیکز ؟

— اوت ، سزی بکلرکن ، بردرلو وقت کچمیوردی ده .

— .. بنی رسمنی باقه‌رق بکله‌دیکز .

— پك طوغری سویله‌یورسکز . بر آن فکرمدن چیقمایان
کوزل خیالکزی شورسمده‌کی کولکه‌کزله مقایسه ایدییوردم
هر ایکیسی ده بربرندن لطیف .

— مرسی . قومپلیمان یاپیورسکز . فقط اوکه کلدیکز ،
چوق فنا یاپدیکز .

— نیچون ایزمارو ؟.

— چونکه بو ساحلده قاریلر فنا آغزلی . نی ناموس طوقانیورلر .

— لکن ، انسانه منافی کلمزمی ؟

— بیلیورلر سز موسافیر دکل .

— یا ؟.

— نی سودالی بیلیورلر .

— یالانمی ایزمارلوجغم ؟

— یوقسه ما ! بن فوقاره بر قاریی ؛ صوکره بن ایستمه‌زلك قوجه وارمه‌یه ، کیمسه آلمایه‌زق . یازیق دکل بکا ؟..

— بن سنی براقیرمی‌یم ؟

— اوکه براقایه‌زقسین ، نیچون نکاح یاپمازسین ؟ یوق ، سن اکلنجه ایستیورسون ، ما بویله اولمایه‌زاق . بن ده آلدانیورم ، سوه‌زه‌یم ، صوکره‌ماف (؟) اوله‌زایم . ایسه بن یارین قاچه‌زایم اوزاق .

خلقی ، بو لافیردی غلیه‌کنی دیکلرکن ، هر کلمه‌سی کوکلنی قورشون کبی دلیوردی . احضار ایتدیکی هدیه‌یی ، جیبندن چیقارمغه بیله جسارت ایده‌مدی . قادین محافظهٔ عصمت ایتمکده مصردی . عفت مجسمه (؟) اولان بو قادینده سقوطه میل اولسه‌یدی ، چوقدن تسلیم اولوردی .

فقط ، او ده خلقی‌یی سودیکی ، و بو سوکیسنی اظهار و اعتراف ایتدیکی حالده ، حسیاتنه حاکم اوله‌رق ، غیر مشروع

صورنده همرنگ وصال اولمق ایستهمیوردی . بر قادین ایچون بو اك طبیعی ملاحظه‌یی نهایت خلقی بلشده طوغری کوردی . آنجق بو بحثی آچمقدن احتراز ایدرك ، بر آزده هوائی شیلر قونوشدقدن ، بر ایکی قدح چاقشدیردقدن صوکره ، عاشق ومعشوق وداع ایدوب آیرلدیلر .

قپودن چیقارکن ، خلقی ، بیله‌زیکی محتوی اولان محفظه‌یی ایزماروی‌یه اوزاته‌رق :

— سزه لائق دکل اما ، بر یادکار اولور ؛ دیدی .

بو نوز قاشیرلجی ، کرانبها هدیه‌یی قورناز ایزماروی‌یی لاقید براقدی . غایت کبار بر طور ایله :

— نه ایچون زحمت یاپدیکز ؟ تشکر ایدرم ، دیوب قبول ایتدی .

خلقی ، صوقاقده ، اوینه طوغری یورورکن ، آرتق قطعی قرارینی ویریوردی . زوم قاریسنك نزاکتی ، کبارلغی ، عفیفه‌لکی ، کندیسنی اقناع ایتمشدی . اونی تحت نکاحنه آله‌جقدی .

او کیجه ، کندی اوطه‌سنه کیتمه‌دن ، طوغری صدبرك خانمك یانینه کیردی . بویوك خانم هنوز یاتمه‌مش ، کوشه مندرینك اوزرنده اوطورمش ، دلبند بوغچه‌سنی یرلشدیریوردی . اوغلنك خلاف معتاد ، آییق اوله‌رق ، بویله وقتسز یانینه کلمه‌سنی خیره یوغورمه‌دی ، معمافیه عکسینی بوزمایه‌رق ، ممنونیتله قارشیلادی :

— صفا کلدك اوغلم !

خلقی ، صیقینتیلی کوروینوردی . یاریم آغزله بر « صفا بولدق ! » دیدکدن صوکره ، مندرلك بر اوجنده کندی یرلشدی .

بر مدت ، اوطهده ، دزین ، مائمی بر سکون و سکوت حکمفرما اولدی . نهایت خلقی ، کهودلهیهرك سوزه باشلادی :

— آننه ! دیدی . بن آرتق هدیه ایله یاشایهمیهجغم . آییرلمق مجبوریتندهیم .

صدبرك خانمك یوزینه آنی بر قیزارتی کلدی . فقط ضبط نفس ایتدی . هیچ جواب ویرمدی . خلقی ، آناسنك بو سکوتی ، اعتدال دمنی محافظه ایتمسنی غیر طبیعی بولدی . لکن سوزه بر کره باشلامش بولونیوردی ؛ دوام ایتدی .

— یارین صباح ، یاخود آقشام ، نه وقت ایسترسه ، بورادن چیقسون کیتسین . بن اوکا بکندیکی یرده براو طوتهیم ، انشاءالله بر قسمتی چیقوبده مناسب بر قوجهیه وارنجهیه قدر بن کندیسنه باقارم . نکاحی بیك غروشدر ، فقط بن انصافسز بر آدم دکلم ، بو کون بیك غروش پاره دکلدر . بن اوکا بیك لیرا ویرهیم . نه یپایم ؟ قسمت بو قدرمش .... بر شی سویله‌میورسین آننه !.

صدبرك خانم ، شیمدی سسسز ، سسسز آغلایوردی . کوزلرندن سکونتله چیقان یاشلر بوموشاجق ، پنبه ، بوروشوق

یناقلرندن یووارلانه‌رق کوکسنه ، قوجاغنه داملایور ، لکه‌لر یاپیوردی . متهیج ، تیتره‌ک ، یاواش بر سسله جواب ویردی:

— پك اوغلم . آلمقده حق آییرلمقده . بز یارین صباح هدیه ایله کیدرز . الله سایه‌سنده اوده بولورز ، کچینه‌جك‌ده . سن اوزولمه ، بوراده کوله کوله اوطور . ذاتاً بن بوراده کندیمی یبانجی حس ایدییور ، عادتا غربتده ظن ایدییوردم . سنك اکمکك ، بو کونکی اکمکك‌ده ، بوغازمدن راحت کچمیوردی ..

— سکا نه اولیور آنه ؟. سن‌ده‌می کیدییورسین ؟

— آ ! البته ! .. بقالم بورایه کله‌جك قادینله بن آخر وقتمده اوغراشه بیلیرمی‌یم ؟. سن بو کون هدیه‌یی بوشایور ـ سه‌ك ، طبیعی باشقه‌سیله اولنمك ایچون اوله‌جق .

— أوت !

— نه ایشته پك اعلا ! الله دیرلك دوزنلك ویرسون ! مبارك اولسون . بالکه بن انکل اولورم . اییسی ؛ براق بنی‌ده کیده‌یم . هم او زواللی یاوروجغك‌ده کیمسه‌جکی یوق . یالکز بر باشنه سوقاغه آتام .. اللهدن قورقارم .

خلقی بك ، پك سودیکی آنه‌سنك افتراقنه طایانامیه ـ جقدی . اوندن آییرلمق قورقوسیله نه سویله‌یه‌جکنی بیله‌مدی ..

— طور بقالم آنه ؛ دیدی . عجله ایتمیه‌لم .

صدبرك خانمك آغلامه‌سی دینمشدی . کمال متانتله ، شیمدی‌ده او اصرار ایدییوردی :

— یوق اوغلم ، یوق ! بو یاپدیغکی یاپه‌جغمك بسه بللی ایدی . بورایه کلدیکمز کوندن بری ایچرمده بو قورقو ایله یاشادم . بو کون اولمازسه یارین مطلقا اوله‌جق . براق بزی محله‌مزه کیده‌لم . سن‌ده راحت ایت بن‌ده . معاذالله بوراده بکا بر حال اوله‌جق اولسه ، ایمانسز اوله‌جغم کبی کلیور . سنك بو کیدیشاتکه ایل عالمك نه دیدیکنی سن طویمه‌یورسین اما ، بن آنایم ، قولاغمه کلیور . بو یاشمه قدر حرامه ال سورمدم . بنی سویلتمه اوغلم .

خلقی ، بو سوزلری زهرلی اوتار کبی دیکله‌یوردی . بو آجی ، فقط طوغری سوزلر ، آناسنك آغزندن چیقدیغی ایچون اوقادر زیاده تأثیر ایدییور ؛ صوصیوردی . عادتا یاپدیغنه ندامت کتیرمك اوزره ایدی . نظرنده هر وقت محترم ، هر وقت بویوك اولان آناسی شیمدی بر قات دها اکتساب علویت ایتمش ، شایان حرمت اولمشدی . اونك ، چوجوقلغنده یاپدیغی کبی ، قوجاغنه قاپانوق ، اللرینی اوپمك ، آغلایه‌رق استغفار ایتمك ایسته‌دی . فقط آنا ایله اوغلك آره‌سنه ایزمارونك خیال فسونکاری کیرییور ، بو غلیان صمیمیته حائل اولیوردی . وخلقینك عملی نظرلرنده ، کنج قادینك ، صاری صاچلرله ، زرین بر هاله ایله محاط کبی کورینن کوزل چهره‌سی ، کوله‌جك مائی کوز-

لری ، قویو قرمزی دوداقلری ، پنبـه قولاقلری ، اوفاجق برونی ایله متمادیاً طوریپوردی .

یرندن قالقدی ؛ ودوچار اولدیغی فلاکتدن آگاه اولنجه بر طوفان بکا ایچریسنده قائن آناسنک یانته التجا ایتمش اولان هدیه‌نك بوش براقدیغی یتاغنه اوزانوب یاتدی .

یقظه‌لی ، کابوسلی برکیجه کچیردکدن صکره ، آنجق صباحه قارشی اویویه بیلمش اولان خلقی ، ساعت اونه طوغری کوزلرینی آچدیغی زمان أوك ایچریسنی بوش بولدی .

صدبرك خانمله هدیه ، (قوچوق بکیسنه) لعنتلر صاوروان ظرافتله برلکده ایرکندن چیقوب کیتمشلردی ...

او آقشام ، ایزمارو ایله عاشقی آپارتمانه یرشدیلر ، بك اوغلونك أك مشهور لوقنطه‌سندن کتیرتدکلری یمکلر ، شرابلر ییئوب ایچیلدی .

کیجه اونجه‌ده ، هنوز زواللی هدیه‌نك شکل وجودینی محافظه ایدن دوشه‌کك ایچریسنده ، خلقی ، سرمست عشق ، چیلغین وحریص ، ایزمارونك اوزرینه آتیله‌رق ، نهایت نائل مراد اولدی ...

— ۱٤ —

خلقی بکله مادامی ، بر آیدنبریدر یکی بر حیات یاشایور - لردی . سابق عسکر ، اوتەدنبری باشقه‌لرینك أونده کوروب ده

غبطه ایتدیکی عالملری شیمدی کندی اقامتکاهنده یاپه بیلمکله بختیار ایدی .

آیاس پاشاده‌کی آپارتمانده هر ایکی اوچ کونده بر ترتیب اولنان ، چای ، یمك ضیافتلری ، مسامره‌لر ، اك بویوك مؤسسات مالیه‌وتجاریه‌نك بالجمله ارکاننی هپ اورایه طوپلایوردی .

ازماروتك بجریکلی اللریله باشدن باشه دکیشه‌ن ، غرب ذوق سلیمنه موافق برصورتده تنظیم ایدیلن صالونلرده ، تمیز ، یکنسق سیاه البسه‌لی ، بیاض اوکلکلی رومخدمتجیلرك الندن چای ، قهوه ، شربت آلان مسافرلرینك آره‌سنده ، کوزل قادین ، بر قرالیچه وضع و طوریله طولاشدقجه ، هر کسك دوداقلرندن صمیمی بر ندای تقدیر وحیرت یوکسلیوردی .

بوتون بوغبطه آور تظاهرات قارشوسنده ایسه ، خالق بك ، کرانبها بر مالك صاحبنك طویدیغی حس غرور ایله ، ممنون ، کولومسه‌یوردی . بو قاری قوجه‌نك دعوتلرینه اك زیاده اجابت ایدنلر ، عائله‌نك صمیمی دوستی پرودروموس جین‌کوز اوغلی افندی‌دن باشقه ، اولا ؛ بر بویوك بانقه‌نك سابقا ذی نفوذ ارکانندن اولوب بالآخره اتحادجیلرك اصراریله کوشهٔ انزوایه چکلمشکن ، بو محاربه‌ده ینه هر ناصلسه سیوریلمش اولان (پانده‌لاکی بك) ایله عاشقانه ماجرالری دیللرده داستان اولان زوجه‌سی ؛ صوکره ، قاریسنی بوتون سفارتلر ارکانه پیشکش چکرك . کندیسنه او صورتله تأمین موقع و منافع

ایدن و بو آره‌لق مالیه ناظریله آره‌ زندن صو سیزمایه‌جق قدر صمیمیتی متواتر اولان روم بانکر؛ بك اوغلنك كبار عالملرنده که زنگینلری بحق شهرتگیر اولان و دور اسبقده زنکین بر متعهدك قیزلری بولنان اوچ همشیره‌دن برینك زوجی و اجنبی بر مؤسسهٔ مالیه‌نك مدیری بولنان برموسیو ؛ جمله‌سی أستك زاده‌نك توسل ایتدیکی چاره‌لره آز چوق بکزه‌ین تدابیر ایله بو کون آشاغی یوقاری اونك قدر زنکین اولان سابق مبعوثلر، ضابطلر ، مأمورلرله حربیه و بحریه ناظرلرینك مداخلغی ایدوب چوپله‌ن وفرق مخالفه‌یه بلاتردد کچمك ایچون، اونلرك سقوطنی بکله‌یه‌رك راحت یاشامه‌سنی بیلن اخلاق دوشکونی بعض ارباب قلمدن عبارتدی .

بونلرك هپسی خلق ایله قاریسنك بر دعوتنی قاچیرمه‌دن اورایه ، آپارتمانه شتابان اولیورلر، و بر طرفدن قمار اوینایور، دیکر طرفدن ، استانبوللی ، تورکیایی آچ براقه‌رق ، احتیاج ایچریسنده قیوراندیره‌رق پاره قازانمق ، دها قازانمق ، هروقت قازانمق چاره‌لرینی دوشونیورلردی .

و صباحلره قدر سوره‌ن بو اجتماعلر اثناسنده ، آپارتمانك پر شعشعه یانان الکتریق لامبالری ، سماده نوردن بر سیس وجوده کتیریرکن ، خلیجك اوته طرفنده ، متوکل ، صاف ، حمول، سسسز، تمیز استانبول، ظلمت ایچریسنده اویویوردی ..

ینه بویله برکیجه صباحلامشلردی. قارماصه‌لرینك باشنده،

كاغدلری طوتان، فيشلری قاريشديران اللر، آرتق كه‌شه‌مش، توتون دومانی و نفسدن اوطه‌نك ايچريسنی آغير بر هوا استيلا ايتمشدی . بو كرده بيك اوچيوز ليرا ويرمش اولان خالق ، قاريسنی اويناتوبده كندی اشتراك ايتمه‌ين پانده‌لا كی بك ايله برابر بالقون قپوسنه طوغری كيتدی. باشی آغرييور، تازه و تميز هوا تنفس ايتمك احتياجنی حس ايدييوردی . قپويی آچدی يوزنی طاتلی بر سرينلك اوقشادی . ايكيسی برلكده بالقونه چيقديلر .

براق ، كوزل بر كون طوغيوردی . ظلمات ليل صيير - يليور ، يرينه يواش يواش پنبه‌يه ميل ايدن بر صاريلق قائم اوليوردی . اوزاقده سرای برونی ايله سليميه آره‌سنده‌كی بوغازك صولرينه آلتون قاريشديرلمش كبی ايدی . ديركن بر اذان سسی طويولدی . قارشوده‌كی مناره‌لردن برنده محرق سسلی بر مؤذن صلا ويريرديی ...

تدريجاً اورته‌لق بوسبوتون آغاردی. شهرك قبه‌لری جابجا يالديزلانمغه باشلادی .

پانده‌لا كی بك كنديني ضبط ايده‌مدی :

— اوح ! مون شر بك ، ديدی . نه كوزه‌ل شهر ! . يازيق كه سز توركلر قدرينی بيله‌مه‌ديكز. آه! يبانجيلرك الله دوشسه جنت اولوردی !..

خالق ، حرارتلی تمنيلر افاده ايدن بو جمله‌يه جواب بيله

ویرمدی . بیك اوچیوز ایراً غیب ایتمش ، باشی‌ده چوق آغرییوردی ...

— ۱۵ —

— کلثومجکم ، بو کون ناصل چوجق ؟.

— واللهی ، هدیه خانمجغم ، بیلمم که ؟. دون ینه دائره‌یه حکیمه کوتوردم ، یکی علاج ویردی . مجاناً یاپدیرمق ایچون آلامانلره کیتدم . قپونك اوکی او قدر غلبه‌لك که ، کیره‌مدم بیله ... نه ایسه اه راضی اولسون مختار یاپدیریویردی .

— سن او یاوروجغه ایی باقه‌میورسین .

— نه یپایم خانمجغم ؟ . بزمکندن بر خبر آله‌میورم . أولدیمی ، قالدیمی ؟ .. ایکیمزه ویردکلری آلتمش غروش آیلق ماه بیله دیمه‌یور . چماشیره ، تخته‌یه کیتمه‌سه‌م ، أوك کراسنی ویره‌میه‌جکم ، أو صاحبی سوقاغه آته‌جق . کیدرسه‌م چوجوغه باقیلمیور . نه یپاجغمی شاشیردم . الله‌جانمی آنسین‌ده قورتوله‌یم !

— واه کلثوم واه !

بو کلثم ، استك زاده جامعی قیمی ایکن وفات ایدن حاجی محمد افندینك بریجك قیزیدی . اون بر یاشنده اوکسوز قالمش ، عاشر افندی مرحومك جناح حمایه‌سنده واونك أونده بویوتلمش ، اون درت یاشنه کلنجه ممکن مرتبه جهازی‌ده یاپیله‌رق اوقاف کتبه‌سندن نجمی اسمنده ، کیمسه‌سز ، خلوق ، تربیه‌لی بر چوجوغه تزویج اولنمشدی .

محاربه اعلان ایدیلنجه‌یه قدر ، کنج عائله مسعود یاشادی. نجمینک سکز یوز کسور غروش طوتان آیلغی، کاشملک قادینلغی، اقتصاده رعایتی سایه‌سنده هر شیئلرینه کفایت ایدیه‌ردی. هر سنه طوغوب طوغوب اولان چوجوقلرندن نهایت الک صوک دنیایه کلن بریجک یاوروللری عنایت حق ایله یاشامش، طومبول طومبول بر ملك اولمشدی .

فقط کونك برنده نجمی، نفر اوله‌رق تحت سلاحه دعوت ایدلمش ، چولوغنی چوجوغنی یوز اوستی براقوب وظیفهٔ وطنیه‌سنی ایفایه قوشمشدی .

او وقتدن بریدر حیات ومماته دائر برخبر آله‌مان بیچاره زوجه‌سی الیم بر یوقسوللق ایچنده یاشایور ، کل کبی جکر پاره‌سنك، حکیملرك تعبیرنجه (سفالت فیسیولوژیقیه) دن کوندن کونه ضعیفلادیغنی، دیکر قرده‌شلرینك بوئلندیغی جنته طوغری یوللاندیغنی دهشتله کوربیوردی .

بالجمله عسکر عائله‌لرینه ویرلدیکی کبی اوکاده نفوس باشنه اوتوزر غروش آیلق باغلانمش ، که‌یا بوصورتله ادامهٔ حیات وتعیشی تأمین ایدلمشدی . فقط کلخانه فروننده کندیلری ایچون خاص اکمك پیشیرتوب ، خالقه مصر قوچانی یدیرمکدن حیا ایتمه‌ین ارکان حکومت بو پاره ایله ایکی زواللینك اولومدن قورتوله‌میه‌جغنی دوشونیورلردی . نه وظیفه‌لری ؟

قوجه بدستان بر بیت پازاری حالنی آلمشدی . الماسلر ،

کموش اوانی چوقدن بیتمش ، شیمدی آقشامکی سویورکه اککنك مخرش لقمه‌لرینی بوغازدن کچیره بیله‌جك قاتیغك تدارکی ایچون صیرتدن چیقاریلان کوملك ، چوجوغك آرقه سندن آلینان قونداق صاتیلیوردی .

کلثوم ، بونلرك هپسنی صاتمش ، بیتیرمشدی . یالکز بر عرضی طوریوردی . اونی‌ده صاتمغه مجبور اولمه‌مق ایچون ، زواللی قادین چبالیور ، شونك بونك أونده تحته سیلیه‌ر ، چماشیر ییقایوردی .

آنجق بو قدر یورولدیغی حالده ، صرف ایتدیکی قوتی تلافی ایده‌جك غدانی آله‌مدیغی جهتله هم بر طرفدن کندیسی صحتدن دوشیور همده یاوروسی ، جکر پاره‌سی ، باقیمسزلقدن خسته‌لانمش ، أولیوردی .

بوندن اقدم ، اولا اوقافه ، قوجه‌سنك آمرلرینه مراجعت ایتمش ، آغلامش ، یالوارمش ، معاونت طلب ایتمشدی . اوراده کرلی فرلی بر افندی ، غالبا بر ممیز ، خشین بر طور ایله :

— وظیفه کورمه‌ین آدمه دولت آیلق ویرمز .

دییه اونی قوغمشدی . بر آلای معاملات قرطاسیه ایله عبادالله‌ك ایشنی تعویق ایتمکدن باشقه بر ایشه یارامایان ، او آکل بیت‌المال ، وظیفه شناس ممیز افندی ، وطنی اوغرینه قان

دوکمکه کیتمش اولان زواللی نجمی‌نك ایفای وظیفه ایتدیکنه ظاهر قانع اوله‌میوردی !

صوکره، کندی کبی بیکس، غریب قادینلرك چرکاب فحشه سقوط ایتمه‌لرینه مانع اولمق مقصدیله تأسس ایتمش اولمه‌سی لازم کلن، عنوانی‌ده او یوکسك مقصدی احساس ایدن بر جمعیته مراجعت ایدرك، ایش ایستدی. جمعیتك مدیری، مال کتیروب، بوراده صاته‌رق، جمعیت صندوقنه کویا بویوك بر منفعت تأمین ایتمك بهانه‌سیله اوچ آی اول، عتره‌سیله برلکده برلینه کیتمشدی. مرکزده هیچ کیمسه‌یی بوله‌مدی. برقاچ دفعه کیدوب کلدکدن صوکره، نهایت برآدم پیدا اولدی، کندیسنه یدی بچق غروش یومیه ایله ایپلك بوکمه‌یی تکلیف ایتدی. بوده دولتك ویردیکی اوتوز غروش معاشه بکزه‌یوردی. کلثم ینه تخته سیلمه‌یه؟ چماشیر ییقامغه قاتلاندی.

هر کون برآز دها اریه‌رن، کیتدکجه ضعفلایان چوجوق آرتق قفایی یره اورمشدی. اوکا باقمق، منتظم ساعتلرده علاجنی ویرمك مجبوریتنده اولان کلثم، جکر پاره‌سنك یانندن آییریلامیور، آنجق آره‌ده‌صره‌ده اوده کوره‌بیله‌جکی، دیکیش کبی، اویا کبی ایشلر آره‌یوب بولمق ایچون بر لحظه سوقاغه چیقه بیلیوردی. او قیصه مدت ظرفنده‌ده بعضاً استك زاده محله‌سنه قدر اوزایور، خلقی بکدن آییرلدقدن صوکره، قائن

آناسیله اسکی اولرینه یرلشمش اولان هدیه‌لی شویله‌جه آیاق اوستنده زیارت ایدیوریبوردی ...

کیت کیده چوجوق آغیرلاشمشدی . زواللی مینی مینی اللرینی ، آناجغنه قالدیره‌جق قدرده مجالی قالمه‌مش ، کوزه‌ل مائی کوزلرینی اجل کولکه‌لری بورومشدی . متصل طالغین یاتیوردی . صمانیه‌ده ، ترن یولی اوزرنده اوطوردقلری ، ایکی اوطه‌لی خرابه‌نك اوکندن کچن قطارلرك کوروتیسیله بعضاً اویانان یاوروجغك یتیم نظرلری ، آناسینککیلرله قارشیلاشدیغی زمان ، کنج قادینك قابی ، طاشیدیغی ، بیلمدیکی . فقط موجودیتلرینی حس ایتدیکی بر طاقم انسانلره قارشی لعنتلرله طولیوردی .

بیك رجا و ابرام ایله ، اوه کلمه‌یه راضی اولان بلدیه حکیمی بر والده‌نك آغوش محبت و شفقتندن یاوروسنی آلمقده اولان بو دردك نه اولدیغنی صوران بیچاره‌یه :

— غداسزلق ، دیمشدی . بو چوجوغه چوق شکر یدیرمه‌لی خانم !

او کون حیلغین کبی ، سوقاغه اوغرایان کلثم ، النده‌کی ، یرتیق ، کیرلی ، یکرمی غروشلق کاغده مقابل درت پارچه شکر آلنجه‌یه‌قدر بقال بقال طولاشمشدی . فی‌الحقیقه (استك زاده وشرکاسی) ایله بر ایکی باشقه تجاردن متشکل بر غروپ ، بلغارستانه سوق ایچون ، او کون پیاسه‌ده‌کی بوتون شکرلری

طوپلایه‌رق بو قیمتلی متاعك اوقه‌سنی دیت یوز غروشه فیرلاتمشلر، کندیلرینه اوچیوز بیك لیرا بردن برکار تأمین ایتمشلردی.

بیچاره آنا، آووجنده کتیردیکی بو شکر پارچه‌لرینك، یاوروسنی قورتاره‌جغنه امین اوله‌رق أوه عودت ایتدیکی وقت، اونی بوسبوتون طالغین بولدی. اویویور ظنیله، سس چیقارمدی. یالکز اویاتنجه سویمه‌سی ایچون شکرلری باشی اوجنه براقدی؛ بکله‌دی.

چوجوق حالت نزعده ایدی. کندینی یاقان حمایه آرتق مقاومت ایده‌مه‌ین مینی مینی، زواللی قدید وجودی یرپر صوغومغه بیله باشلامش، بی حرکت سریلی یاتیور، رنکسز دوداقلرنده هر چوجوق جنازه‌سنده کوریلن ملکی تبسم بلیریوردی.

کوز قپاقلرینی آره‌له‌دی:

— آننه!

— آجانم؟.

چوجوق بر شی علاوه ایتدی. فقط طیشاریدن، بویوك کورولتیلرله کچن اوزون بر قطار، بو خفیف صدایی آنایه طویورمدی. کلثم، بر آز بکله‌دی. یکدیکرینی تعقیب ایدن واغونلرك آرقه‌سی کلمیوردی. اولادینك اوزرینه طوغری اکیلدی.. دورتدی... چاغیردی.. سس آلمدی.

اونك روح معصومی ، طیشاریده کچن کورولتیلی تره‌ن ، استك زاده غروبنك شکرلرینی بولغارستانه طوغری کوتوریرکن ، بوراده کی کبی ، چوجوقلرك باباسنی اولدیره‌ن ، غدالرینی چالان ، آنه‌لرینی آغلاتان ، فنا انسانلرله دکل ، آنالر قدر رحیم وشفیق ملکلرله مسکون جنتلره اوچمشدی ..

— ۱۶ —

بو شکر اورغوننی متعاقب ، آرتق حربیه متعهدلرندن اولدیغی جهتله ، کندیسی ایچون عسکر اولمق قورقوسی ده برطرف اولان پره‌درو‌موس ، بوتون عقل وفکرینی ، عمرینی ، وارینی یوغنی ، ازماروبه حصر و تخصیص ایدن خلقی بکدن آییراراق ، کندی باشنه ایش کورمك ، سربست قالمق آرزوسنه دوشدی .

اساساً فکر ملعونی باشقه خیالرده بسلیوردی . بر قاچ دفعه خلقی بك یوقکن ، آپارتمانه کیتمش ، ازمارو ایله یاپه یالکز ، ساعتلرجه اوطورمشدی . بو باش باشه مصاحبه‌لر اثناسنده کنج قادینك کندیسنه قارشی پك ده لاقید اولمدیغی ، ایستدیکی دقیقه‌ده اونی حظوظات نفسانیه‌سنك تطمیننه پك قولای خدمت ایتدیره‌جکنی کسدیرمشدی . شیمدی ، استك زاده‌نك اورتاقلغندن قورتولدقدن صوکره ، یارین اوبر کون ، ازمارونك آغوش شهوتنده اوکا خلف اولمق ایشدن بیله دکلدی . چونکه خلقی ، برسرعت برقیه ایله افلاسه طوغری

قوشیوردی . أنده ، آووجنده بش پاره قالمیجقده ، البته ایزمارو کندیسنی دفع ایده‌جك ، باشقه شکار آرایه‌جقدی .

پرودروموسه کلنجه ، صوك زمانلرده قازانمش اولدیغی جسیم ثروت ، قادینلر حقنده‌کی فکر استحقارینی خیلیدن خیلی‌یه تبدیل ایتمش ، جنس لطیفه قارشی اونده برحس اشتیاق اویاندیرمشدی . بونك ایچون ، ایر ویا کچ خاقیدن بیقاجق اولان ایزمارویه دها شمدیدن کوز دیکمش بولونیوردی .

مقصدلرینی استحصال ایتمك ایچون ینه طاتلیلقله حرکت ایتدی . ولی‌نعمتنی تدریجاً بوتفریق منافعه آلیشدیرمق اوزره ، خفیفدن شکایته باشلادی . بیلك دره‌دن صو کتیردی . حالنه آجیندیرمغه اوغراشدی .

— هولقو بغججکم ، سن بنم أییلکمی هلبته ایسترسین ! باخ ، بوغونه‌دك . سنك غاپوکده خیزماط ایتدم . غیری بن‌ده شه‌یه کده بی ایش صاحابیسی اوله‌یم . باغاده توجار ده‌ی اهتیبار ایتسه‌لر فنامی ؟ دییه دیللر دوکدی . و نهایت ، مقاولات محررلکی حضورنده حسابلرینی تمیزله‌یوب ، بری بریله علاقه‌یی کسدیلر . معمافیه قردمانلی ، اشیاسنی طاشیوب ، وداع ایدرکن سابق شریکنه :

— دوستلغمز ینه دوسلق ، تجارتمزساده آیری ، ده‌غلمی بیور باشم ! دیمشدی .

هردم منزایده عشق نزاکتلامیله ، خلقی ، بوافتراقك نزه‌لره

وارە بیلەجکنی کندیرەمیوردی. جین کوزاوغلونك سایۀ معتنده قازانمش اولدیغی بر میلیون لیرایه قریب ثروتی ، هیچ برصورتله، هیچ برزمان توکنمز ظن ایدییور، و بو ثروت جسیمەیی هپ کندی ذکاسیله حسن طالعنك اثری تلقی ایلەیوردی ، حالبوکه، تجارتدن اصلا خبردار اولمیان، موجوده علاوه ایتمك یوللرینی بیلمەین، ارقامك افاده ایتدیکی معنایی آکلامقدن عاجز بولنان استك زاده، جین کوز اوغلندن آییریلیر آییرلماز، برطاقم یکی یکی ایش آدملرینك الٔنه دوشدی.

اساساً، دلدادەسنك اطرافنده متمادیاً پروانه کبی طولاشمقدن، بویوك مقیاسده معاملات تجاریه یه کیریشمکی نه دوشونه بیلیور، نه ده بویلەشیلرله اوغراشەجق وقت بولیوردی. بونك ایچون ، کندینه قولای قازانج تأمین ایدەجك اولان بورسه اویونلرینه باشلادی . بونی ده ینه بالذات یاپمیور ، بیلمدیکی ، طانیمدیغی سمسارلره حوالهٔ امور ایدییوردی . بو صورتله کار ایتسەده ایتمسەده کوستریلن قاریشیق حسابلردن بر شی آکلامدیغی جهتله ، اهمیت ویرمیوردی . اونك نظرنده یالکز ویالکز بر شی حائز اهمیتدی : « ایزمارو ! »

قادینك بر دیدیکی ایکی اولمیور ، اذواق وصالی درهم درهم صائمەیی پك ایی بیلن بو آشفتهٔ روزکارك هر ایستدیکی یاپیلیوردی . اویله که بر ایکی ای ظرفنده یانغالتیدەکی استك زاده خانی تبدیل نام ایدەرك (ایزماراغدا خانی) اولمش ، خلقینك بوتون غیرمنقول اموالی مادامك عهدهٔ تصرفنه انتقال

ایتمشدی . کذلك ویانه‌دن کتیریلن الك صوك مودە ملبوسات ایله الك آغیر مجوهرات هر کسدن اول ازماروناك اوزرنده کوریلیوردی .

یاز گلنجه بویوك آطه‌یه کیتدیلر . خالق بك اوراده بر او طوتمه‌یی تکلیف ایتدیکی زمان ، زوجه‌سی دوداغنی بوکه‌رك :

- آمان هوالقی ! دیمشدی . نه توحاف سویلرسین . بقاللر أو طوتارلر . کبار انسانلر هپسی اوتلده کیتیورلر . بن بکا رذیل یاپه‌مازایم !

و ، سوکیلیلنك آغزندن چیقدیغی ایچون البته محق اولان بو اعتراض اوزرینه یاط قلوبده بر دائره استیجار ایدلدی .

آرتق اور پاطلاسون یاشایورلردی . اعتیاد ایدندیکی ایچون دوام ایتمکده بولندیغی استانبولده‌کی یازیخانه‌سنه کیدوب گلمك اوزره ، خالق ، استادنانك بیندیکی واپوره راکب اولمقدن حظ ایتمه‌رك خصوصی بر استمبوط کرالامشدی . هر صباح آطه خالقی ، یا ساحلدن ، ویاخود واپوردن ، استك زاده‌نك ، بو استمبوطك ایچرسنده ، کندینی حس حسدله تماشا ایدن بیچاره‌گان امته بر نظر استحقارله باقه‌رق دالقاوقلریله بر لکده شهره ایندیکنی کوریورلردی .

او یاز آطه‌ده ذوق وصفا واسراف ایله کچدی .

تشرینلر کلوبده ، مرمره‌نك لدوسلری ، استمبوطك

سیرینه مانع اولمه‌یه باشلایجه تکرار آیاس پاشایه طاشیندیلر .
فقط صوك زمانلرده خلق‌یه بر طورغونلق عارض اولمشدی .

ظفر نهائی امیدلری ، بزکین کوکللردن سیلینمکه باشلامش . افق استقبالی قرا کلق بلوطلر قاپلامشدی . عدو اردولرینك مملکتك تا کوبکلرینه قدر تقربی ، مالی و تجاری پیاسه‌یی شاشیرتمش ، نقود و تحویلات ، قوتلی بر جریان الکتریقی‌یه معروض براقیلان پوصله عبره‌سی کبی هر کون ، هر لحظه متلاشی بر تحول عرض ایدییوردی .

بو صورتله اسنك زاده ، بر آی ظرفنده ، اوست اوسته برقاچ دفعه مهم ضررلره اوغرادی . آلتون فائضنه طمع ایدرك کلیتلی مقدارده قید اولدیغی استقراض داخلی تحویلاتی ده فی اخراجی اولان یوز لیرادن بردنبره یتمش بش ، سکسان لیرایه دوشدی . بو یوزدن ده اللی آلتمش بیك لیرا قدر ضرردیده اولدی .

بیچاره خلقینك غیبی بوندق عبارت اولسه‌یدی ، احتمال که ایلریده ، بقیهٔ ثروتنك حسن اداره‌سیله تلافیٔ مافات ممکن اوله بیلیردی . فقط ایزمارونك آرزولرینه بر درلو نهایت کلمیوردی .

آطه‌ده ، کبار اهالینك اوتللرده اوطوردیغی و اوطومه‌نك منحصراً اصنافه مخصوص اولدیغی ایلری سوره‌ن کنج قادین ،

بر مدت صوکره بو ادعاسنی بالذات جرح ایدوب ، نظام جاده‌سنده ، اوتوز بیك لیرایه بر کوشك صاتون آلدیره‌رق کندی نامنه فراغنی اجرا ایتدیرمشدی . بویله‌جه خلقینك نه‌سی وار نه‌سی یوقسه ، حریص خاتونك عهدهٔ تصرفنه کچیوردی . خلقی‌یه کلنجه بو صویغوندن ذره‌جه متأثر اولمیور ، آتی ایچون هیچ بر شی استشمام ایتمیور ، بالعکس ، کندیسنی ایقاظ ایتمك ایسته‌ین بر دوستنه :

— حقی وار ! دییوردی . اوهنوز پك کنج ، بن ایسه قرقی چوقدن کچدم . بکا بر حال اولورسه ، زواللی قادین میدانده‌می قالسین ؟ ..

دوشونمیوردی ، کورمیوردی که پرودروموس ، ولی نعمتنه فرط صداقت و فداکاریسی ایجابندن اوله‌رق ، اونك متروکه‌سنی دها شیمدیدن کیمسه‌سز براقمه‌یه حاضرلانیوردی .

فی الحقیقه ، خلقی بك دیو آدیملریله فجیعهٔ افلاسه تقرب ایتدکجه ، قره مانلینك آیاس پاشا زیارتلری صیقلاشیوردی . آرتق ، استانبولك اك معتبر تجاری میاننده ذی شهرت اولان پرودروموسده بویوك بویوك احتراصلر اویانیوردی . بونلردن هله ایکی دانه‌سی نا قابل تسکین بر آتش کبی حریفی قاصوب قاووریوردی . بری نوشهردن مبعوث انتخاب اولنمق ، دیکری ایزماروونك آغوش محبتنده خلقی‌یه خلف اولمق . برنجیسی

زمانه واوغراشمه‌یه متوقفدی. فقط صوکره‌کی هم سهل هم‌ده قریب‌الاجرا ایدی. بناءً علیه هرایکی کونده بر، سبیلی، سابیسز آپارتمانه کیدییور، زمین احضارینه اوغراشیوردی.

بر آقشام ایزمارویی اوده یالکز بولدی. خلقی کزمکه کیتمشدی. پرودروموس، کندی عرقنه خاص اولان اینجه‌لکله قادینه بذل التفات ایتمکه باشلادی:

— ایزمارو! غیری بایاغی کوزه‌للشیورن، هه‌ئه!! افندمه ده‌یم، کککلك کبی ئه‌یله کلیشدن که ییه‌سم کلدی. قوپوغلونك غاریسی!.

ایزمارونك دهشته‌سی واردی. قره‌مانلینك بویولده اظهار حسیات ایتمه‌سی خوشنه کیتدی:

— او قدر کوزه‌لم، موسیو پرودروموس؟.

— کوزه‌لده لافمی که غاردش؟.. بن غاریدن آکنامام نه‌مه، توبه اولسون، دها سنك کیبیسنی کوزمه‌دم. اوولان! بزم یوز باشینك نه‌ده پارلاق غدری وارمش یا!

— بکا خوشونه کیتیور؟ ایسترسین بنم کبی قاری؟

— آه آغزیکی اوپه‌یم ایزمارو، افندیمه سویله‌یم: کونك برنده سنی آلاجغم. استك زاده‌ده پاره‌لر بیتیور.

— پاره بیتیور؟ هوانکی پاره بیتیور؟.

جین کوز اوغلی ینه فرصتی یقالامشدی. برمعتاد اوندن

استفاده‌یه شتابان اولدی . ایزمارونك یأس‌آور بر مراقله وارد اولان بوسؤاله لاقیدانه مقابله ایتدی .

— هه یا ! -

— ناصیل بیته‌زه‌ك ؟.

— بیاغی توقه‌نیور . پاره ده‌دیعك ، افندیمه ده‌یم بوسپوروسـك صولری ده‌غلکه اولاد ! یرینه غومازسـه‌ك غونك برنده پایدوس !

— ماهولکی چوق زنکین :

— بزم ملمکتك ماصاللری کبی افندیمه ده‌یم برایکی آی صوکره : بر وارمش بر یوغمش !

— یوقسه‌م باشقه قاری وار ؟.

قره‌مانلی بوصوك سؤاله چوق کولدی . جنس لطیفه قارشی حسن توجهی (!) ینه غلبه ایدرك ، جواب ویردی .

— بی دانه‌سی بر ارککی غوروتمق اوچون چوخ بیله . غاری ملتنی سن باغا صور ، ایزمارو ! رحمتلك بابام : « اوغلم پرودروموس ! دیردی ؛ غاری قسمیسی شیطانله بر اولوب افندیمه ده‌یم ، انسانك اللهله آره‌سنی بوزار . » یوزباشی‌یی ییدك بیتیردك ده باشخه غاری‌یی نه ده‌یی آرایورسین ؟.. آه غاشیکی سوه‌یم ایزمارو !

قادین ، مخاطبنك چکه‌سنه طوغری اوزانان دست تجاوزکارینی خشونتله ایتدی :

— اوف !. آمان !. قاقوخرونوناخیس !

آلدیغی خبر مشئوم ، نشئه‌سنی قاچیرمشدی . چهره‌سنی بوروشدورمش دوشونیوردی . قره‌مانلی وداع ایچون آیاغه قالقدیغی وقت ، ایزمارو بوندن دخی خبردار اولمدی . یالکز حریفك کیدرکن ایچنی چکه‌رك فیرلاتدیغی ، شو :

— قوپوغلونك غیزی ، آغنایورم ، جین غوز اوغلی‌ده یه‌جگك !

جمله‌سی ، بر پیام بشارت کبی ، مینی مینی ، پنبه قولاقلرنده طنین انداز اولدی .

پرودروموس ، خلقینك معاملات تجاریه وصرافیه‌سنی کون کونه تعقیب ایدییوردی . سابق شریکنك هرکون بر آز دها ، افلاسه تقربی ، اونی عادتا ممنون براقیوردی . استهداف ایتدیکی غایه ایزمارونك وصلتندن زیاده ، اونك ذوق سلیمیله سوسلنمش آپارتمانه قونمقدی . قالیونجی قوللغنده ، میته‌راسنك بردرلو برشیئه بکزدتمدیکی اومعهود أو ، قره‌مانلینك حرص اقبال‌واشتهارینه خدمت‌ایده‌میور ، مثلا خلقینك أونده طوپلانان مهرهٔ تجار ومالیونی اورایه دعوت ممکن‌اوله‌میوردی . شیمدی ، اکر ، خلقینك برمیلیونه قریب ثروتنی اکل وبلع ایله کوزی‌ده طویمش‌اولمق لازم کلن ایزماروی‌آپارتمانله برابر آله‌جق‌اولورسه ، آمالنك بویوك برقسمنه نائل اوله‌جق ، اوغلبه‌لکی ، استك زاده

کبی یالکز یبدیرمك ایچون دکل، تزیید ثروته خدمت ایتدیرمك اوزره طوپلایه‌جقدی .

هله ایزمارونك حسن فسونکاری ، اربابنك آلنده بی بها برمعدندی . یازیق که خلق بونی ده ایشله‌تمه‌مشدی ! پرودروموس، همشهریسی اولان او قاره صورتلی بانکرك ، قاریسنك کوزللکی سایه‌سنده نه طولابلر چویردیکنی بیلیوردی ده کندی کندینه :

ــ آه ! بن ده ایزمارویی اورته‌یه چیقاره‌یم‌ده . غورسونلر ! صاغلام بن ده میلیونر اولورم .

دییه سویله‌نیوردی . ایزماروایله کوروشدکلری او کون‌ده، خلقی آلتون اوزرینه یاپمش اولدیغی برمعامله‌ده ایکی بیك لیرایه یقین ضرر ایتمشدی . بو صورتله بر بچق آیدنبریدر اوغرادیغی زیان آشاغی یوقاری یوزیکرمی، یوزاوتوز بیك لیرایی بولمش، بانقه‌دن کلن برمکتوبده قره‌دیسی تجاوز ایتدیکی اخبار اولنمشدی . بعض تحویلات صاتوب بو بورجی‌ده اوده‌دی .

آقشام أوه عودتنده ایزمارویی چوق ده کیشیك بولدی . قادین ، جین کوز اوغلنك مفارقتندن صوکره ساعتلرجه دوشونمشدی . قره‌مانلینك افشاسی پك مهمدی . اکر حقیقةً خلق بکده پاره‌لر صوینی چکیور ایدیسه شیمدیدن بر چاره دوشونمك و بولمق لازمدی . آرتق، آلیشمش اولدیغی بوشیمدیکی طرز حیاتدن صرف‌نظر ایتمك ، بو عالمله وداع ایتمك، ایزمارو

ایچون أولمکله مساوی اوله‌جقدی . واقعا ، او ، بو کون برقاچ یوز بیك ایرالق بر ثروت صاحبه‌سیدی ، لکن کندی باشنه قاله‌جق اولورسه ، بو ثروتی بالکه حسن اداره ایده‌میه‌جکی کبی ، بو کنج یاشنده یالکز قالمقده پك خطرناك ایدی . دیکر طرفدن مالنی دها ایکی ، بلکه اوچ قات تزیید ایتمك ایچون نفسنده اشتها و استعداد حس ایدییوردی . بوکا یازیق دکلمیدی ؟

پرودروموسك کندیسنه قارشی حاضر میلی اولدیغنی دوشوندی . کرچه ، بو ، خلقی کبی ، قولای یوتولور برشکار دکلدی ؛ فقط نه اولورسه اولسون ؟ . هیچ دکلسه ، دها مناسب بر دیکرینی بولنجه‌یه قدر ، قره‌مانلیدن برشی قوپارمه‌سه دخی ، موجود مالنی محافظه ایده‌جك ، پك سودیکی یکی زنکین حیاتندن‌ده آیریلمه‌مش اوله‌جقدی .

صوکره ، کندینه‌ده الله ایچون کوکه‌نیوردی . استك زاده‌یی ده‌لیرتن ، دیوانه‌یه چویره‌ن عشوه و جلوه‌لری ، پرودروموسی هیچ اولمازسه برآزده‌می متأثر ایتمزدی ؟

بو آنه قدر ، أك چتین مسئله‌لری ییاقده حل و فصل ایته‌یی اوکره‌نن ایزمارو ، ینه فراش وصالده البته جین کوز اوغلنی هرشیئه اقناع ایده‌بیلیردی . بو ملاحظه‌لر ، کنج قیزی استقبالدن امیدوار ایده‌بیلیوردی . آرتق حیاتنی باشقه بر غایه‌یه توجیه ایتمکه قرار ویردی .

خلقی ، آپارتمان قپوسندن ایچری‌یه کیرر کیرمز ، هر وقت

کندیسنی برنشئه ، حتی علی الاکثر بوینه آتیله‌رق قارشیلایان ازمارونك برنده ، صوغوق ، لاقید بردیکر ازمارو بولدی .
سوکیلیسنده‌کی بوتحولك اسبابنی ذهناً آراشدیریرکن ، پنجره‌نك اوکنده‌کی سدیرده اوطورورب ، یوزی‌ده سوقاغه متوجه بولنان ازمارو ، قوجه‌سندن بردنبره صوردی :

— بوساعتده نره‌دن کلیورسکز ؟.

خلقی ، هیچ شیمدی‌یه‌قدر معروض قالمه‌مش اولدیغی بوسؤاله قارشی اولا بر مدت متحیرانه سکوت ایتدی . صوکره جواب ویردی :

— ساعت اوقدر کیج دکل ، هر وقتکی ساعتده کلدم کوزلم !

— بن دیمه‌یورم که هر زمانکی ساعت دکل !. نره‌دن کلدیکڭز صوردم .

— ایشمدن کوجمدن . باشقه نره‌دن کلیرم ؟

— سز باشقه قاریلر کیتیورسکز .

بواتهام صریح زواللی آدمی بوسبوتون شاشیرتدی کندیسنك عقلنه بیله کتیرمه‌مش اولدیغی بر احتمالی ، ازمارو ، هم‌ده بردنبره ناصل ، نه مناسبتله درپیش ایدییوردی ؟ کندینی مدافعه‌یه قالقشدی :

— ازماروجغم ! روحم ! بو شبهه‌لری نره‌دن حاصل

ایدییورسین؟. ممکنمیدرکه بن سکا خیانت ایده‌یم؟ سنك اوزرینه باشقه برقادین سوه‌بیله‌یم؟

— اسکی قاریسی اوستنده ناصل که بکا سودی؛ بنی اوستنده‌ده باسقاسی سوه‌رسین.

بومنطقی جواب، خاقینك اوزرنده باشقه برتأثیر یاپدی. هدیه‌نك یادی قلبنی صیزلاتمشدی. آییرلدقلری کوندن بریدر، هنوز بویله برفرصت ظهور ایدوبده کوکلنی یوقلامامشدی. بردن کوزلرینك اوکنه، بوکونکی حالی حیاته بدل، ماضینك ایللك آواننده کچن، تمیز، ساکن، صمیمی حیاتی کلدی.

وایللك دفعه اولمق اوزره او ماضی ایچون ناقابل ایضاح درین برتحسر طویدی!

زوجنك جواب ویرمه‌دیکنی کوردن ازمارو، سکوتك اقراردن کلدیکی ظن باطلیله، برحدت برندن قالقدی و:

— یازیق سکا هولکی بك!

فریادیله کیدوب یتاق اوطه‌سنه قپاندی.

— ۱۷ —

ازمارونك قیصقانجلغی تحملفرسا بر شکل کیرمش دوام ایدییوردی. اسنك زاده‌یی اساساً هیچ بروقت سومه‌مش اولان بوقادینده بوقیصقانجاق معین برغایه‌یه واصل اولمق ایچون اتخاذ ایدلمش برچاره‌دن عبارتدی.

بو صورتله ، کندیسنه فرط مربوطیتنی بیلدیکی خلقی‌یی بیزار ایدوب صوغوتمق واطرافیله یاپدیغی تحقیقاتدن حقیقهٔ افلاسه تقربی آکلاشیلان قوجه‌سندن آییرلمق ایسته‌یوردی .

مؤلفین غربدن بری ، بر اثرنده : « قیصقانجاق عشقك مزاریدر ! » دیمشدرکه بو پك بویوك بر حقیقتدر .

بعض قادینلر ، بو حقیقتی مدرك اولمایه‌رق ، اکثریا اورته‌ده سبب یوقکن ، سودکلرینی ، متصل ومرضی بر اعتیاد ایله قیصقانیر ، دنیایی کندیلرینه‌ده ، اطرافده‌کیلره‌ده زندان ایدرلر . قیصقانجلق ، بو زهرلی ییلان او بیچاره‌لرك آرزو ایتدکلری تأثیرك همان دائما عکسنی تولید ایدر . فقط اختیارلری خارجنده اولان بو حسه مقاومت ایده‌مزلر .

ینه بعض قادینلر واردرکه بو حقایقه تماماً واقف درلر . بونلرك ألنده قیصقانجلق بر پرده‌در . بونکله کندی حسیات مفسدتکارانه‌لرینی اورترلر . ارککی قیصقانه‌رق ، اونی مشغول ایتمك ، اوکا کوز آچدیرمه‌مق ، کندیلرندن بیقدیرمق وامید ایتدکلری غایه‌یه واصل اولنجه‌یه‌ده بوتون قباحتی اوارککه یوکلتمك ایسترلر . خلق :

ـــ زواللی ! باق قیصقانقده نه‌درجه حقلی ایمش ! حریف بوشا ییوردی . دیه‌جك ، اونلرده ممنون اوله‌جقلردر .

ایشته ایزمارو بو صوك زمرهٔ نسواندن ایدی . و تماماً ده بویله دوشونیوردی .

بو مقصدله ، هجوملرینی صیقلاشدیردی ؛ آرتیر دقیقه آرتیر-دی . اویله که بیچاره خالق هر دفعه‌سنده یکی بر هجومدن ، یکی بر غوغا ظهورندن اورکه‌رك ، آقشاملری وقت کچیره‌جك بر آرایور، أوه ممکن اولدیغی قدر کیج کیدییوردی . بو کچیکمه‌لر یوزندن‌ده بالطبع دها زیاده دوچار عتاب اولیور، أوزولیوردی.

آرتق ضیافتلرك ، مسامره‌لرك‌ده آرقه‌سی کسیلمشدی . فقط خالق بوکا قلباً ممنون اولیوردی . هر بری برقاچ یوز لیرایه مال اولان بو اکلنتیلرك‌ده وضعیت مالیه‌سنك بو کونکی وخامتنده دخل کلیسی واردی . ألنده ، آووجنده قالان بر ایکی بیك لیرانی‌ده ینه اوایه صرف ایده‌جك اولسه ایکی آی بیله ادامهٔ حیات ممکن اولمازدی .

اندیشهٔ فردا ، ایلك دفعه اولمق اوزره ، بو صورتله حرب زنکیننك قلبنه طوغمش ، فقط ایش ایشدن کچمدی . استك زاده ، فی مابعد ، اعادهٔ ثروت ایده‌مییه‌جکنی و رفاهك‌ده ، عشقك‌ده آرتق بر افسانه حکمنه کیرمکده اولدیغنی آکلایوردی . فقط نه یاپسین ؟..

تکرار پرودروموسله اورتاق اولمه‌یی دوشوندی و قره‌مانلی‌یه تکلیف ایتدی .

— نیده‌جکسین یوز باشم ؟. پیاسه طورغون .. معامله یوق که ! آنجق مغازه‌نك کراسنی چیقاریه‌یورم افندیمه سویله‌یم .

جوابنی آلدی .

واغون تجارتی ده طاوسامشدی . حربیه نظارتی لوازم شعبه‌سی ارکانی ، حربك نتیجهٔ محتمله‌سنی برآز آ کلامه‌یه باشلامشلر ، کندی منفعتلرینه خدمت ایدیورلر ، ایلریده ، باشقه یرلرده‌ده کندیلرینه شریك اوله‌بیله‌جك یکی یکی آدملر یتشدیرییور ، اونلری زنکین ایدییورلردی .

دیکر طرفدن خلقی بکلك ده معنویاتی ، هر ناصلسه ، بوزولمشدی . متوالیاً شیوع بولان هزیمت خبرلری سابق اخذ عسکر رئیسنك وجدانی ایقاظ ایتمك کبی غیر منتظر بر تأثیر کوستریيوردی .

وشیمدی ، کیجه‌لری ، قوجه‌سنه آرقه‌سنی دونوب ، لاقید ، اویقویه طالمه‌یی اعتیاد ایدینن ایزماروك یاننده تا بصباح بیدار اولان خلقی ، شو بر ایکی سنه‌لك ماضیٔ عمرینه لعنت ایتمکه قدر وارییور . مثلا بادیةالشامك صیجاق چوللرنده ، یاخود یاسین اووه‌سنك قارلری ایچنده جان ویرمش اولانلره غبطه ایدییوردی .

بعضاده ، وظیفهٔ مأموریتنی سوء استعمال صورتیله ارتکاب ایلدیکی خیانتی دوشونیور ، وجدانی بر عذاب الیم ایچریسنده ضیقیلیور ، ضیقیلیوردی .

بو دوشونجه‌لرله ، دماغی بیتاب قالوب اویودیغی زمانده رؤیاسنده اوجی بوجاغی بللیسز ، چوراق ، قیپ قیزیل قانه

بویانمش اوووالرده ، قفا طاسلری ، انسان کمیکلرندن متشکل اهراملر اوزرنده ، پرودروموسله ایزماروندک شیطانی رقصلر اجرا ایتدکلرینی و بالذات کندیسنک ده ، چوجوق قحفلری ایچریسنده شربتلر ایچدیکنی کوریور ، مدهوش ، قان تر ایچنده اویانیوردی .

بویلەجە سوردیکی حیات ، تحملفرسا اولمغه باشلادی ؛ روحنی متمادی بر صیقنتی استیلا ایتدی . هر حرکتی ، هر فعلی بلا اختیار ایدی ؛ ذهننده مثبت هیچ بر فکر تقرر ایتمەیور ، مختلف دوشونجەلر هپ بردن هجوم ایدییوردی . صاچلری آغیرمایه ، وجودی ضعفلامایه باشلادی . عادتا اوموزلری ده چوکمشدی .

آقشاملری ، چوقدنبریدر ترك ایتمش اولدیغی یازیخانەسنه بدل ، هر کون منتظماً دوام ایتدیکی تپەباشندەکی قهوەخانەلردن برنده ، کوتو ، مخلوط اسپرتولرله بنیەسنی زهرلەیور ، فکرینی اویوشدیرییور ، صوکره أوینه صاللانه ، یایا عودت ایدییوردی . ایزمارو ایله آرەلرنده نکاحدن باشقه بر رابطه ، هیچ بر مناسبت قالمەمشدی . نادراً برقاچ کلمه تعاطی ایدییورلر زیرا مکالمەیی بر آز اوزاتەجق اولسەلر ، بهمەحال غوغا ایله نتیجەلەنیوردی .

پرودروموس ، آرتق آپارتماندن چیقمیوردی . وقتلی وقتسز کلیور ، ساعتلرجه ایزماروندک یاننده ، بعضاً قادیندک

یتاق اوطه‌سنده ، بعضاً صالونده اوطوریور اوکا رفاقت ایدیوردی .

غالبا آره‌لرنده‌کی مناسبات خیلی ایلریله‌مشدی . خلقی ؛ احیاناً مادام حقنده بر سؤال صوره‌جق اولسه ؛ خدمتجیلرك دوداقلرنده استهزاکار تبسملر طولاشیوردی .

خلاصه آیاس پاشاده‌کی آپارتمانده برایکی آی اولکی حیاته بدل بو کون طاتسز ، ذوقسز ، مزعج بر حیات حکم سوریوردی .

بو نشئه‌سز مسکنك ایچریسنده ، سابق اخذ عسکر رئیسی ، حیوان کبی ، متردد ، غیر ارادی یاشایور ، وقوعاتك انکشاف طبیعیسنی بکله‌یور کبیدی .

مادام ایزمارویه کلنجه ، غایه‌سنه واصل اولمش ، پرودرو-موسله مرجمی فرونه ویرمش ، خلقی‌یی قوغمق ، یولدیغی کوورجینی آزاد ایتمك ایچون فرصت بکله‌یوردی .

قره‌مانلی ایله شریکهٔ ملعنتی ، پلانلرینی چوقدن حاضرلامش ، حتی مستقبلده سوره‌جکاری مسعود دملره خصوصاً بربرلرینه بذل حظوظ ایتمشلردی .

— ۱۸ —

بر صباح متارکه خبری ، استانبول افقلرنده طوپ کبی پاطلادی . بر مدت اول ، متفقلرندن آییریله‌رق ، خصملرینه

مراجعت ایدن بولغارستان تعطیل مخاصمات خصوصنده جهانه پیرو اولمش ، کندیسنی بالآخره بزده تعقیب ایتمشدك .

او کون متردد اللر اولا بر قاچ بایراق آصدی . او کلهیه طوغری بك اوغلی ، باشدن باشه کلین کبی دوناندی .

کرچه درت بچق سنه دوام ایدن بو حرب وقان کابوسندن قورتولمش اولمق طولاییسیله قلبلره عموماً بر انشراح کلدی . فقط بو انشراح ، بر معتاد ، کوپرینك اوته طرفنده ، هیجانه قدر واران بر مسرت شکلنده تظاهر ایدییوردی . بك اوغلی جوشمش ، مغلوبلره قارشی لعنت وحقارت قوصیوردی .

صباحلین ایرکندن اقامتکاهندن فیرلامش اولان خالقی بك ، سوقاقلره دوکولن بو پر سرور غلبهلك آرهسنده کندیسنی یبانجی وفضله حس ایتدی . دکانلرك ، رؤسای غالبینك دفنه داللریله چارچیوهلنمش رسملرینی تشهیر ایدن جامکانلرینك اوکندن کچرکن روحنك صیقیلدیغنی طوییور کبیدی .

جانی بر یار بولوب حسبحال ایتمك ، کوکلندن طاشان زهرلری بریسیله پایلاشمق ایستدی .

او زمان ، بوتون طانیدقلرینك خیاللرینی کوزلری اوکندن کچیردی . دوست صفتنه بچق مستحق کیمسهیی خاطرلایهمدی . بر پرودروموس واردی . اوکا یك چوق ایلك ایتمش اولدیغی جهتله کندیسندن وفا اومیوردی . کیدوب اونی بولمهیه قرار

ویردی ؛ نظارات مسرتکارانه‌یی کورمه‌مك ایچون اطرافنه باقینمه‌دن ، خیزلی یورومکه باشلادی .

بونجه ، طاتغین طاتغین کیدرکن ، قالدیرمك اوزرنده کمال حرارتله کوروشمکده اولان اوچ کشیلك بر زمره‌یی کورمه‌یه‌رك ، شدتله چارپدی . باشنی ، قالدیروب ، اعتذار ایتمك ایستدی ؛ فقط طوڭا قالدی . قارشوسنده ، باشنده ایکره‌نتی کبی طوران یوموشاق برشاپقه‌ایله پرودروموس چین‌کوز اوغلو طوریوردی . قره‌مانلینك جاکتنك ایلیکنده‌ده مائیلی بیاضلی بر روزه‌ت واردی . خلقی‌یی بکه ، زوراکی تبسم ایدرك :

— وای ، هولقو بغ ! دیدی .

خلقی ، قان باشنه چیقدیغنی حس ایتدی . بوتون وجودی حدت و نفرتله تیتره‌یوردی . حریفك بوغازینه صاریلمق ، طوغدی‌طوغه‌لی تورکلردن‌یدیکی نان‌ونعمتی‌قوصدیرمق ، صوکره بوتون برجهان قارشوسنده یوزینه‌توکورمك ایستدی . مع‌مافیه فوق‌العاده بر غیرتله ، کندینی ضبط ایتدی . هیچ سس چیقارمه‌دن یولنه دوام ایلدی .

یأسی صوك‌درجه‌یه وارمشدی . کلوب‌کچنلردن ، فسلیلردن ، شاپقه‌لیلردن ، چولوق چوجوقدن ، خلاصه کندی‌ده داخل اولدیغی حالده جمله ذی روحلردن نفرت ایدییوردی .

أوینه النجا ایتمك ایستدی . فقط اوندن اول بر آز هوا آلمق ، انسان یوزی کورمه‌دن ، کندی کندینه تنها یوللرده

طولاشوب آقوبمق آرزوسیله تقسیم باغچه‌سنه طوغری یورودی. باغچه‌یی بر آز. کچدی غاز خانه جاده‌سنه ، اورادن ده طاش قیشله اوکنه صاپدی ؛ بوستانلر آره‌سنه ایندی .

اوح! بوراده، حادثات جهانه بیکانه، تارلاسنك طوپراغنی ایشله‌ین باغچوانلردن باشقه کیمسه یوقدی . بر کناره اوطوردی ، اطرافنه کوز کزدیردی . درین درین نفس آله‌رق سینه‌سنك ایچنده یانان آتشی سوندیرمکه چالشدی .

صوکره محاسبهٔ عمرینی یاپدی . چوجوقلغنی ، بالقانلرده کچن کنجلکنی تحسرله یاد ایتدی . صره نوشهرده باشلایان فصل حیاتنه کلدیکی وقت باشی دوندی ، کوکلی بولاندی . دها صوکره، غیراختیاری کوزلرندن فیرلایان ایکی دامله یاش، یرده چمنلرك اوزرینه یووارلاندی .

حقارتله قوغدیغی هدیه‌نك آرقه‌سندن، کمال تمکین ووقارایله أودن چیقوب، بروسا عودت ایتمه‌ین آناسنی خاطرلامشدی .

آقشامه طوغری ، وجودی یورغون وقیریق ، دیزلری درمانسز ، دماغی خسته اوله‌رق یرندن قالقدی ، ینه یاواش یاواش کلدیکی یولی ترسنه تعقیب ایدرك آیاس پاشایه عودت ایتدی .

ایزمارو أوده یوقدی . خدمتجینك افاده‌سندن ، بر آز اول کلن موسیو پرودروموس ایله برلکده کزمکه کیتدکلری آکلاشیلیوردی .

بر ساعت قدر بکله‌دی . نهایت قپونك اوکنده طوران بر عربه‌دن ایزمارو ایله پرودروموس اینوب ، مردیوه‌نلردن چیقمایه باشلادیلر . خلق بلا اختیار ، وهیچ بر مقصد مخصوصه مستند اولمقسزین ، آپارتمانك قپوسنی آچمش ، بکلیوردی .

قادینله قره‌مانلی کندیسنی کوره‌میورلردی . مردیوه‌نك اورته یرنده طوردیلر . ایزمارو حرارتلی بر افاده ایله ، برشیلر سویله‌دی . صوکره خلق ، درین بر بوسه‌نك شاپیرتیسنی ایشیتدی . بو ، صباحدن بری تحقق ایدن ، قره‌مانلینك ایکنجی خیانتی ایدی . کوزلری قان بورودی . اختیاری الندن کیتدی . آغزی کوپوردی . تام او اثناده ایزمارو ، آپارتمانك صحنلغنه واصل اولمشدی . خلق بر حمله‌ده قادینك باشندن شاپقه‌سنی قوپاردی ، صاچلرندن یقالایوب ، کوروللتی یه قوشان خدمتجینك مدهوش نظرلری اوکنده ایچری یه سوروکلدی .

بو مثلی غیر مسبوق اثر شدت اوزرینه ، قادین عصیان ایدوب باغیرمق ، کندینی مدافعه ایتمك ایستدی . فقط نظرلری خلقینك نظرلریله قارشیلاشنجه قورقدی . زوجنك کوزلرنده قان واولوم کورمشدی . دوشدی ، بایلدی .

او زمان خلق ، یرده یاتان بو کوزل وجوده ، اوزون اوزون عطف نکاه ایدرك ، کوکلنی یوقلادی . اوراده برزمانلر ایزمارو ایچون یانمقده اولان آتش عشق سونمش ، او آتشك یوتش براقدیغی یره کین ونفرت یرلشمشدی .

یرده ، حالا حرکتسز طوران قادینك ، مجادله اثناسنده آرالنمش اولان اثوابندن کورونن بدایسه باقدی بیله ... یالکز دوداقلری میرلداندی :

— سفیل ، نانکور انسانلر !

و ، فسنی کیدی ، باستونی آلدی ، قپویی اوروب چیقدی . کیجه اولمش ، طیشاریسی قارا کلقدی .

— ۱۹ —

آپارتماندن ، بر دها عودت ایتمه‌مك عزمیله چیقمش ، بو یولده‌کی قراری ایچنه فرح ویرمشدی . شیمدی سبکروح اوله‌رق ، قیصه ، فقط سریع آدیملرله یورویوردی .

آنجق نره‌یه کیده‌جکی ، نه یاپاجغی هنوز معین دکلدی .

طوغری یولی ، چیراغین برسوتجله حالا چیرپینمقده اولان اهالیسی آره‌سندن کچدی ، یوکسلك قالدیریمی ایندی . ذهنی او قدر چوق دوشونجه‌لرله مشبوع ایدی که ، یان سوقاقلرده چالینان لاترنالر ، آتیلان نعره‌لر ، صاووریلان کفرلرك فرقنده دکلدی .

قره کوی میدانینده کچه‌رك کندینی کوپرینك اوزرنده بولدی . بوراده طوردی . بر کلدیکی جهته برده قارشوده ذی وقار بر هیکل اضطراب کبی ؛ ساکن و عظمتلی طوران استانبوله باقدی . پك بارز بر تضاد تشکیل ایدن بو ایکی

مختلف منظره ینه بیچاره تورکك قلبنی یأس و نومیدی ایله طولدیردی .

خلقی کوپرینك پارماقلغنه طایاندی ، کوزلرینی خلیجك قاپ قاره صولرینه دیکدی ، دوشونجه‌سنی ، عصرلردنبری شهرك چامورلرینی ، چرکابنی طاشیه بیتیره‌مه‌ین بو صولرك جریاننه قاپدیردی .

بو ساعتده کوپری تنها اولدیغندن ، بولندیغی یر ، تفکره پك مساعددی . بو مساعده‌دن استفاده ایتدی . دوشوندکجه دوشوندی ، طالدقجه طالدی .

بردنبره ، کندی نفسندن و کندی کبیلرندن او درجه نفرت ایتدی‌که ، پارماقلغك اوزرندن دکزه آتلامق ، صولرك ایچریسنه کوموملمك آرزوی شدیدینی طویدی .

فقط ناصل اولدی ؟ کیجه‌نك قرا کلغندن‌می اورکدی ؟ غیر معین بر حسمی اونی ایقاظ ایتدی ؟ خلقی تبدیل فکر ایلدی . دوشونجه‌لرینه نهایت ویره‌رك ، امین اوکنه طوغری یورومکه باشلادی .

استانبول سوقاقلری سسسز وتنها ایدی . تك توك ، بویوك مغازه‌لرك قوسنده یانان الکتریق لامبه‌لرندن طاغیلان ضیا ، قالدیرملرده‌کی چقورلرك ایچنده بریکمش اولان صولرده مهتاب عکسلری یاپیوردی .

محترز بر ایکی یولجی ، سریع آدیملرله و دیوار دیبلرینی

تحقیباً ، صاغه صوله باقه‌دن یورویورلردی . بو جاده‌لرده بك اوغلنك کستاح نمایشلرندن اثر کورولمیوردی. خلقی کوکلنده‌کی آجیلغك بر پارچه اکسیلدیکنی حس ایتدی .

هیچ طورمه‌دن یورویوردی . امین اوکندن سرکه‌جی‌یه واردی . اورادن‌ده باب عالی جاده‌سنی طیرماندی . یوقاریده ، صاغه دونرکن باب عالی ، معظم و شرفلی بر ماضینك تربه‌سی کبی ، ایصسز ، اویویوردی . جغال اوغلندن دیوان یولنه چیقدی . ینه صاغه توجه ایتدی . خاقان عدلینك ؛ سلطنت عثمانیه‌نك ال بویوك وزیری ، کوپریلی زاده‌نك ، مراقد مبارکه‌لری اوکندن کچرکن ، سوق طبیعی ایله باشنی اوکنه اکمك احتیاجنی طویدی .

یاریم ساعت قدر بزیله یورودکدن صوکره کندینی فاتح جامعنك جوارنده بولدی. چوق یورولمشدی. بر آز طوروب ، دیکلنمك ایستدی . کیجه‌نك درینلکنه قولاق ویردی . ابو-الفتحك تربه‌سنك سقفنده بر بایقوش حایقیردی . بو فریاد مشئوم ، خلقینك بیننده‌کی فیرطنه‌یی تشدید ایتدی .

تربه‌خطیره‌سنك قپوسی آچیقدی. اورادن ایچری کیردی. باباسنك مزارینی بولوب ، اوزرینه قپانیق ، بوتون کدرلرینی ، آجیلرینی ، عذاب وجدانیسنی کریه‌لرله مزج ایدرك او مبارك طوپراغه دوکمك آرزو ایدییوردی .

مزارلر آره‌سنده ، بر خرسز کبی محترز وقورقاق ، برقاچ

آدیم آتدی . یوره‌کی قورقودن زیاده هیجاندن چارپیوردی .

بردنبره آیاقلری ، کندیلکندن ، طوریوردی . اولدیغی یرده میخلاندی ، قالدی . اصل تربهٔ فاتحك قپوسی اوکنده بولونیوردی . بو مبارك مقامك اوکندن کچمك ایچون نفسنده لازم کلن جسارتی بوله‌مدی .

فرط تأثر وتهیج ، یورغون وجودینی بوسبوتون خراب ایتمش ، بیتیرمشدی . هر طرفی تیتره‌یوردی . بری برینه طولاشان آیاقلرینی تربه‌یه طوغری زورله سوروکله‌دی . اوراده یره ییغیلدی ، باشنی قپونك اشیکنه طایادی ، ایچریدن کله‌جکنی ظن ایندیکی آوازهٔ تکدیر وتلعینی ایشیتمه‌مك ایچون ، اللریله قولاقلرینی طیقادی ، حاکملرینك مرحمتنی دیله‌ین طبقی بر مجرم کبی ، هیچقره هیچقره ، بوغوله بوغوله آغلادی .

سیولی اشیکی کوکلك فضایٔ مرارتنی ییقامش ، روحنك تأثرلری براز بوشالمشدی . صمیمیتله آغلایان بو انسان سسنی ایشیدن بایقوش ده ، آوازهٔ ماتمنی باشقه طاملرده حایقیرمغه کیتمش ، قوجه قبرستانك ایچریسنی اخروی بر سکوت قاپلامشدی .

خاقی ، شیمدی اکتساب سکون ایدن روحی وبر آز قوت بولان باجاقلریله تکرار سوقاغه چیقدی . دها متین بر یورویشله استانك زاده محله‌سنك یولنی طوتدی .

محله‌یه واردیغی زمان کیجه‌نك یاریسی اولمشدی .

بو مونس سمتك ، دها ایلك اولرینی ، قرا کاغداده کوریه کورمز طانیدی . درت سنه‌در بورالره آدیم آتمامش اولدیغی حالده ، هیچ بر اثر تبدل کورمیوردی .

ایشته صره ایله ، حاجی ادهم افندینك یشیل قپولی ، جومبه‌لی أوی ... سرایلی نازپرورخانمك ، باغچه‌سنده‌کی اریك آغاجیله مشهور مسکنی ؛ بقال طومانك دکانی ، حسن دده‌نك قهوه خانه‌سی .. ایشته کوچوك ، باصیق طاوانلی ، محله مکتبی . ایشته شیشمان ، قیصه منارهسیله استك زاده جامعی .

بو اولر ، مکتب ، جامع ، دکانلر ، هپ خلقی‌یی سلاملایورلر ، اونی بری برلرینه اشارتلرله کوستریورلر کبی‌ ایدی .

نهایت ایکی قاتدن عبارت ، آشی بویالی ، کهنه بر اوك اوکنده طوردی ونظرلریله یوقاریدن آشاغی سوزدی . اوست قاتده ، قفسی و پرده‌لری صیم صیقی قپالی بر اوطه‌ده ایشیق واردی . قولاق ویردی ؛ براختیارك یانیق سسی ، یواش یواش ، عادتا ایکلر کبی قرآن اوقویوردی .

خلق ، قپونك دمیر خلقه‌سنی ، أل یوردامیله بولوب ، بر ایکی دفعه اوردی . تلاوت قرآن ایدن سس کسیلدی . اوست قاتده‌کی ایشیغك اوطه‌دن چیقوب مردیوندن ایندیکی کورولدی . برایکی ثانیه صوکره قپونك آرقه‌سندن تیترەك برسس صوردی :

ـــ کیمدر او ؟ .

— آچ ! یبانجی دکل .

قولدمیری غیجیرداده‌ی، قالقدی. قپو آچیلدی. آره‌لقدن، النده لامبه، باشنده تقیه ، صرتنده باصمه انتاری؛ بیاض چنبر صقاللی ، کوزلکلی براختیار ، انظار حیرتنی خلقی‌یه دیکمش باقیوردی .

— طانیه‌مادیکزمی قدری افندی عموجه ؟!

اختیار ، زائرینی برکره دها سوزدی وصوکنده :

— سنمیسین خلقی افندی اوغلم ؟. بویورك . دیدی.

بخاراوکده، خلقی آرقه‌ده، مردیوه‌نك قیریق باصاماقلرینی چیقدیلر . یوقاریده قدری افندی :

— دستور !

دیه باغیردی . بیاض براتك ، سوقاق اوستنده‌کی اوطه‌دن قارشی طرفه ، صوغه‌یی برکولکه سرعتیله کچه‌رك ، قاچوب ، غیب اولدی .

ایکیسی‌ده اوطه‌یه کیردیلر . خلقی ، چوجوقلغنده همان هرکون کاه باباسی وکاه آننه‌سیله کلوب ، ساعتلرجه اوینادیغی بو اوطه‌یه آشنا چیقدی . هیچ بری دکیشمه‌مش اولان ، هپسی یرلی یرنده طوران تمیز اشیا ، کندینه کولومسیور کوروندی .

ایکی طرفده طوران، بیاض اورتولو یرمندرلرینه قارشیلقلی اوطوردیلر . خلقی، صوردی :

— سزی راحتسز ایتدم غالبا ؟ نه یاپیوردیکز ؟

اختیار، هم کوزلکنی چیقاردی، هم جواب ویردی :

— قرآن اوقویوردم . بو کونکی صیقنتیدن اویقوم قاچدی ده ...

مندرك یاصدیغی اوزرنده طوران مصحفی قپاتمغه طاورانوردی . خلقی مانع اولدی . چوقدنبریدر قرآن دیکله‌مه‌یه متحسر ایدی . اصراری اوزرینه، اختیار تکرار قرائته دوام ایتدی .

سابق عسکر، درت سنه اوزاق یاشادیغی مسلمان محیطنه تکرار عودت ایتمش اولمقدن مولد بویوك بر حظ طویدی؛ کوزلرینی قاپایه‌رق، کمال خشوع ایله، مختارك محرق بر صوتله اوقودیغی کلام‌اللهی دیکله‌دی .

قدری افندی، جزئی بیتیرمش، کتابی قاپامشدی . خلقی ایله آره‌لرنده مصاحبه باشلادی . مختار، سابق عسکرك عزت نفسنی قوروبه‌رق، قلبنی اینجیتمیه‌رك، اونی درت سنه‌لك حیات ماضیه‌سنه دائر استنطاق ایتدی .

خلقی ده، کمال صفوت و صمیمیتله، ماجراسنی تقریر ایتمکدن چکینمه‌دی . یالکز بعض صفحاتنی نقل ایدرکن، سسی تیتره‌یوردی . هله دفتر عمرینك صوك صحیفه‌لرینی آکلاتمغه باشلاینجه یوزی حجابدن قیزاردی؛ مخاطبنك چهره‌سنه باقه‌مدی .

بو ألیم حکایه بیتنجه، مختار صوردی :

— نه یاپاجقسین ؟..

خالقینك معین بر مقصدی یوقدی :

— بیلمم ! دیدی .

بردنبره هر ایکیسنکده خاطرینه عینی شی کلدی . فقط بری برلرینه آچیقجه جسارت ایده مدیلر . برمدت سکوتی متعاقب، خالقی، چکینه‌رك صوره بیلدی :

— آنته‌می کوریورمیسکز ؟ ناصیل عجبا ؟،

— ایی ماشاءالله ! دون بزده ایدیلر .

لاقیردینك الی طرفنی کتیرمکه هیچ برینك دیلی وارامیوردی. ینه، جسارت کوستردن سابق عسکر اولدی :

— اوته‌کی نه یاپیور ؟ اونی‌ده کوریورمیسکز ؟

هدیه‌نك اسمنی سویله‌مه‌یه بردرلو جرأت ایده‌مدیکی حالده قدری افندی آکلامشدی .

— اوده ایی ! دیدی. انشاالله صباح اولسون‌ده، برنکاح تازه‌لرز ، اولمازمی ؟

البته اولوردی . خالقینك دمیندن بری، ذهننی قورجالایان بومسئله ایدی . فقط بردرلو عزت نفس رجاسنه بیدیروب‌ده بویولده سرد تکلیف ایده‌مه‌مشدی . اه راضی اولسون ! قدری افندی ایشه پیشوا اولمقله ، وضعیتی قورتاریوردی .

وقت ایی ایلریله‌مشدی . کمورجینك خروسلری اوتمه‌یه باشلادی . مختار ، « یاهو ! » دیه قاریسنه سسله‌نرك، مسافرینه

اوطوردقلری اوطه‌ده بر یتاق یاپدیردی؛ الایدن راحاتلق تمنیسیله اونی یالکز براقوب قارشیکی کندی اوطه‌سنه کیتدی.

مسلك کبی بونجه‌قوقان، چوزمه‌چارشافك اوزرینه اوزانوب، یازمه یورغانی باشنه چکن خالق، هدیه‌دن آیرلمدی آیریالی یوزینی کورمدیکی، تمیز بر یتاقده یاتمقدن متولد حظ ایله، راحت بر اویقویه طالدی...

— ۳۰ —

ایرتسی صباح، خالق هنوز اویورکن، مختار قدری افندی، محله قهوه‌سنه چقمش، عاشر افندی زاده‌نك محله‌یه عودتنی، تفصیلات زائده‌یی حذف ایدرك، محله‌لی‌یه تبشیر ایلشدی. مرحوم امامك آلو عزیز دوستلرندن اوچ بش دانه‌سی او کون ایچون کندی اوینه دعوت ایتدکدن صوکره قالقوب صدبرك خانمه کیتدی.

اختیار قادین، باغچه‌ده کومسك یاننده طاووقلرینه یم ویرمکله مشغول ایدی. مختارك بویله وقتسز زیارتندن قوشقولاندی. هدیه‌نك مطبخ قپوسندن اوزاتدیغی صندالیه‌لردن برینی اوکا ویروب دیکرینه کندی اوطوردی. دها، سؤال ایرادینه حاضرلانیرکن، قدری افندی کیفیتی ایضاح ایتدی. اوزون اوزون دیل دوکدی. صوکنه قدر، سس چیقارمه‌دن دیکله‌مك متانتنی کوسترن صدبرك خانم:

— بویورسون ! دیدی ؛ بوراسی کندی أوی. بن آناسی‌یم ، هدیه‌ده عیالی ؛ نه بن اولماز دیرم ، نه‌ده او قیزجغز. نکاحی یکیله‌دکدن صوکره هر شی اولور بیتر .

— اویله ایسه بر آزدن شاهدلرله کلیرم . هدیه خانمه سویله‌ده بنی محجوب ایتمه‌سین .

— هیچ مراق ایتمه .

— خلقی‌یه ده آقشام کلنجه. صورت ایتمه‌سین.

— بز الحمدلله مسلمانز آیول . صایغی بیلیرز .

قدری افندی، چیقوب طوغریجه أوینه قوشدی . خلقی قالقمش ، کوشه پنجره‌سنده قهوه‌سنی ایچیوردی . اختیار ، سوزی تازه‌له‌مکدن احتراز ایدرك ، دیدی که :

— خلقی افندی اوغلم! سن شیمدی بوراده بکله. حاجی افندی وشاکر آغا ایله شوراده قهوه‌ده بولوشه‌جغز. اورادن کلوب سنك وکالتکی آلیرز . صوکره‌ده آرتق أوه کیدرسین دکلمی ؟

وعلاوه ایتدی :

— والده‌کك سلامی وار .

خلقی فرحله قاریشیق بر ممنونیت طویوردی . آه ! بو تمیز یوره‌کلی، خیرخواه‌دین قارداشلری، پرودوموس وامثالندن نه قدرده بام باشقه ایدی . آتیلوب ، قدری افندی‌نك ألینی ، نورانی یوزینی اوپمك ایسته‌یوردی . بو انسانلرك آره‌سنده ،

شیمدیدن صوکره نه أیی برعمر صوره جکدی ! مختارك تکلیفنه جواباً :

— پکی ؛ دیدی . اولور ؛ بن بوراده بکلرم .

بر چاریك صوکره ، محله‌نك اوچ رکنی ، امامله خالقی بکك وکالتنی حاملاً عاشرافندینك أوینه کیدوب نکاحی قیدیلر .

مژده‌یی ، خلقی‌یه ظرافت کتیردی .

— غوردیمی ؟ ، دیوردی . قوقمش ایزماریتدن سکا خیرمی کلیر آیو ؟ . هایدی قالق کل ، آننه‌سی‌ده ، قاریسی‌ده سنی بکلیور !

سابق استك زاده ، ایکندی‌یه طوغری ، أوینك قپوسنی چالدیغی زمان ، کندیسنی استقبال ایدن ، عیناً اسکیسی کبی ، هدیه اولدی .

بیچاره قادین ، زوجنی برسابق قارشیلایوب ، ألندن باستونی آلدی ؛ یوزنده‌کی آثار محجوبیتی کورمه‌مزلکه کلدی . برلکده یوقاری‌یه ، صدبرك خانك یاننه چیقدیلر . آنا اوغل ، یکدیکرینك قوجاغنه دوشوب ، بر مدت اوپوشدیلر . کچمش کونلره دائر شق شفه ایدلمه‌دی .

یالکز ، اوغلنك درجهٔ سقوطنی ، مادرانه بر بصیرتله تیقن ایدن صدبرك خانم لاقیردی آره‌سنده :

— پاره‌ك یوقسه ، اوزولمه ! دیمشدی . هدیه‌یه ویرمش اولدیغك بیك لیرانك اوزرینه صاتیلان اوفق تفکمزکده بدلنی

قـ ق ، حفیظه ننك أربه آلننده‌کی دده‌نك قهوه‌سنی آلدق.
رته چوق شکر چکیناب کیدییورز .

آرتق ، خلقی پوروزسز ، غل و غشدن آزاده ؛ ساده
فقط ساده‌لکی نسبتنده یوکسك و تمیز بر سعادته ؛ عفیف بر
حریم عائله‌یه قاووشمشدی .

آناسی اوطه‌دن بر آره‌لق طیشاری‌یه چیقدیغی زمان ،
یرندن قالقدی وسدیرك اوجنده اوطوران قاریسنی درآغوش
ایدرك ، ناصیهٔ عصمته ، روحنك بوتون صمیمیتنی احتوا ایدن ،
ایزمارونك عشق مکروهنك بوتون زهرلرینی سیلوب کوتوره‌ن
مدید بر بوسه قوندیردی ...

آقشام اذانه یقین ، هدیه ایله خلقی ، تخته پوشه چیقدیلر .
بورادن ، انظار ، بوتون خلیجی قاورایوردی . ایلیق بر آقشامك
نفسلری ، روحلری اوقشایور ، کوکلردن جوشان ماتملری
دوداقلرده توقیف ایدییوردی .

خلقی ، یانان آووجلرنده هدیه‌نك ألی ؛ کوزلرینی
شهرك اوزرندن ، ایوب استقامتنه توجیه ایتدی .

کون باتیوردی . شمس آفاقك خونین شعاعاتی ، قبه‌لرك ،
بیاض مناره‌لرك ، سرولرك آره‌سندن ، أریمش آلتون کبی آقیور ..
ذی حشمت ، پارلاق بر کونك أشیایه صوك یادکارینی بذل
ایدییوردی .

قاری ، قوجه ، مست و مغزون ، بو منظره‌نک سیرینه طالمشلردی .

بردنبره خلقینک ذهننه ، ینه الیم دوشونجه‌لر هجوم ایتدی . باتان بوکون ، صانکه آلتی بچق عصرلق بر قوملک بوتون ماضی شعشعه‌داریغی برلکده سوروکلیوردی . بو ملاحظه ، اسکی عسکرك یوره‌کنی یاقدی .. یاقدی .

قارشی طرفده ، قاتل ، تانکور ، سفیل بك اوغلی ، پرودروموسلری ، ایزمارولری ایله شهرآیینه حاضرلانیوردی .

کونش ، افقده غیب اولدی . یالکز سماده قیزیللغه ممزوج کوزل بر مورلق ، حزین بر رنك قالدی . ایوب جهتنده ، مزارلقلرك اوزرندن ، بر آلای قارغه هوالاندی . مناره‌لردن یوکسه‌لن اذان سسلری برمدت سماده چینلادی . صوکره شهر ینه درین بر سکونه طالدی ....

کوزل بر کون تاریخه مال اولمشدی .

خلق ، کونشك باتدیغی طرفدن شیمدی کوزلرینی آییره‌میوردی . صوك ایشقلرده بوتون بوتون غیب اولنجه ، کوکنی استیلا ایدن آس ونومیدینك زبونی اوله‌رق ، مقدس وطننك کندی و کندی کبیلری یوزندن ، تا ابدکام غروب ایدن شمس طالعی ایچون ، حونکور هونکور آغلامغه باشلادی ..

صدبرك خانم سجاده‌سنك اوزرندن قالقمش ، النده تسبیحیله

باتقون قپوسنی آرهلادی . اوغلنی بویله آغلایور کورنجه، شفقتله صوردی .

— نه آغلایورسین اوغلم ؟.

خلقی تشریح تأثره لزوم کورمیه‌رك کسدیرمه جواب ویردی :

— کونك باتیشی طوقوندی‌ده ...

بو سوزلرده‌کی کیزلی معنایی آکلامه‌مش اولان آنا ، اولادینی تسلی مقامنده :

— آلهی چوجوق ! دیدی. بو کون باتدیسه یارین دها کوزه‌لی طوغار . بونك ایچون‌ده آغلانیرمی ؟..

ختام

DATE DUE

To renew
call 292-3900

The Ohio State University
Form 10620

